

SARRENTINUM

DIGITATA

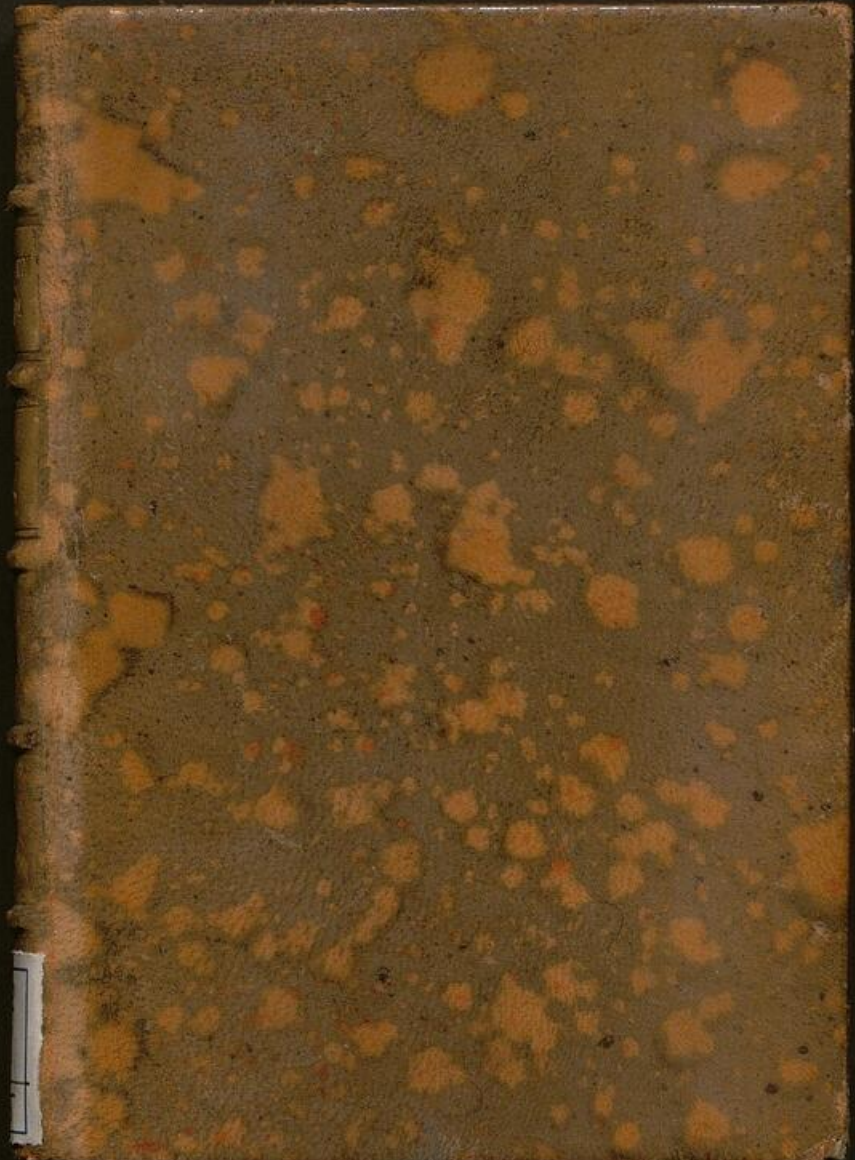
1577

12

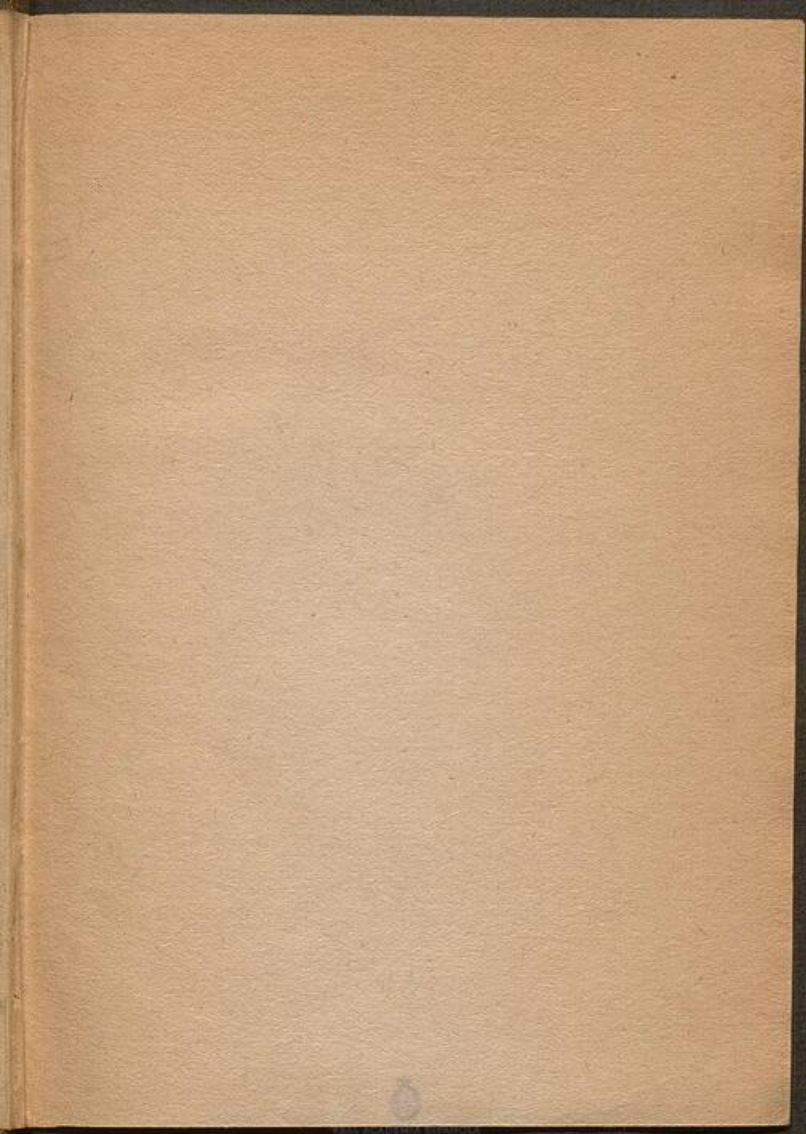
X

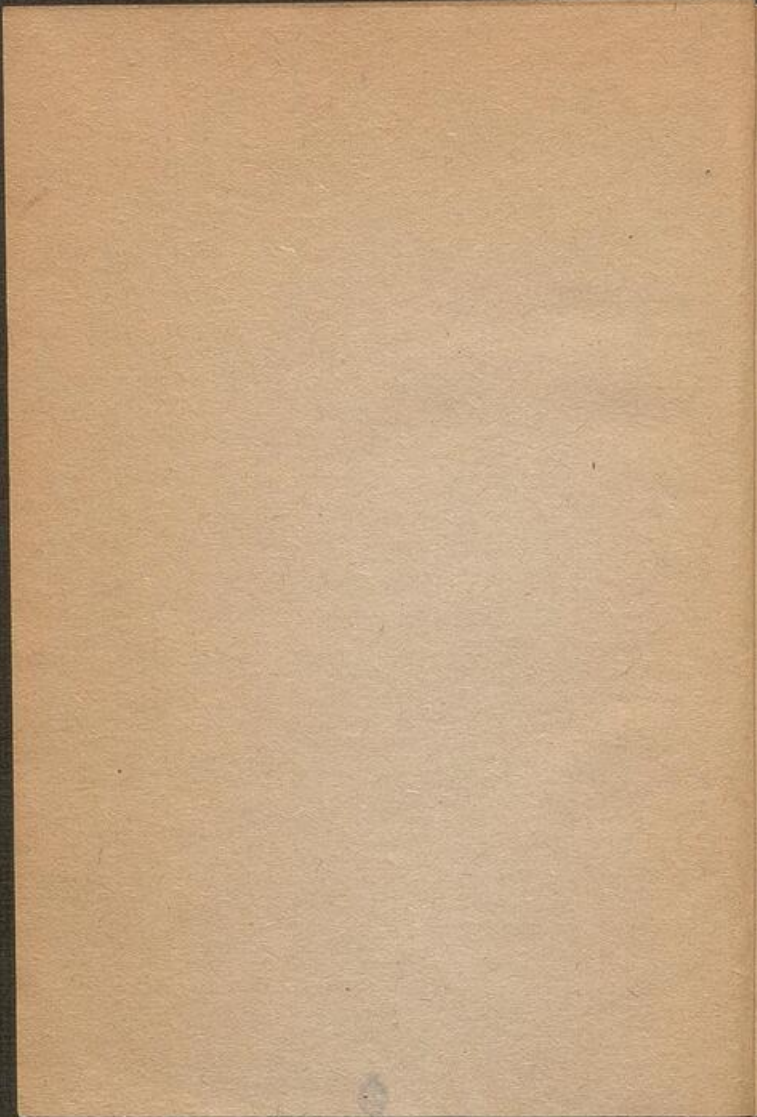
45

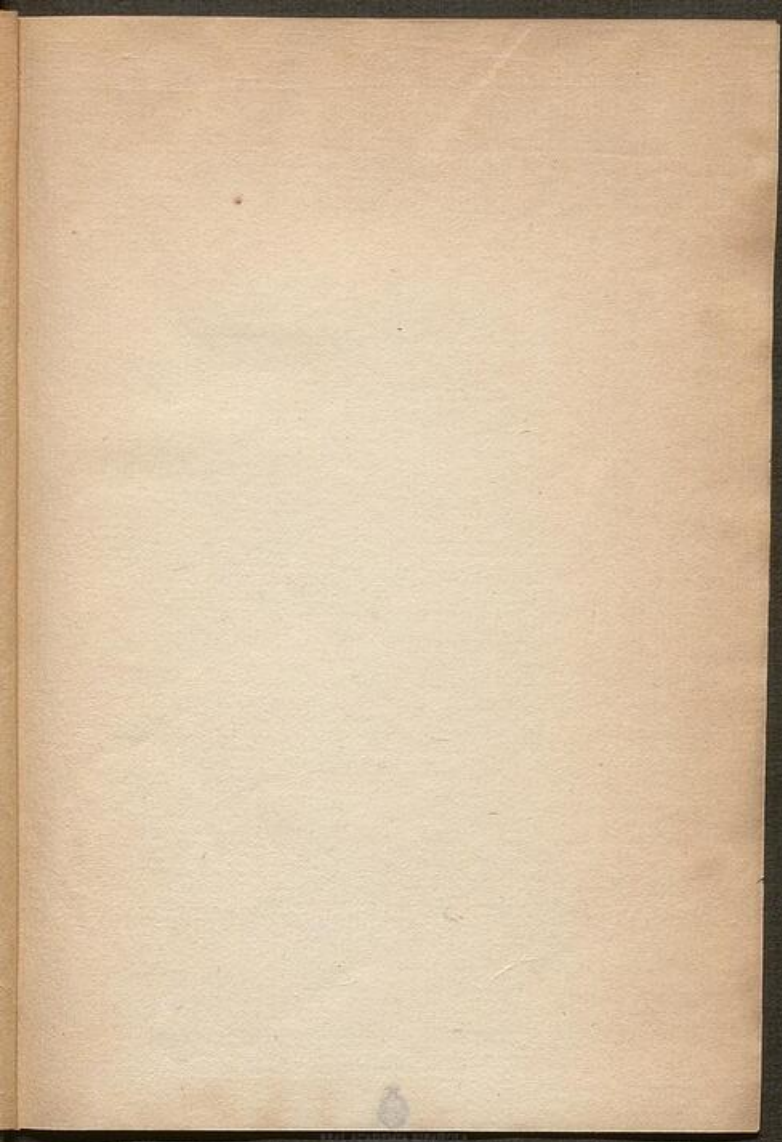

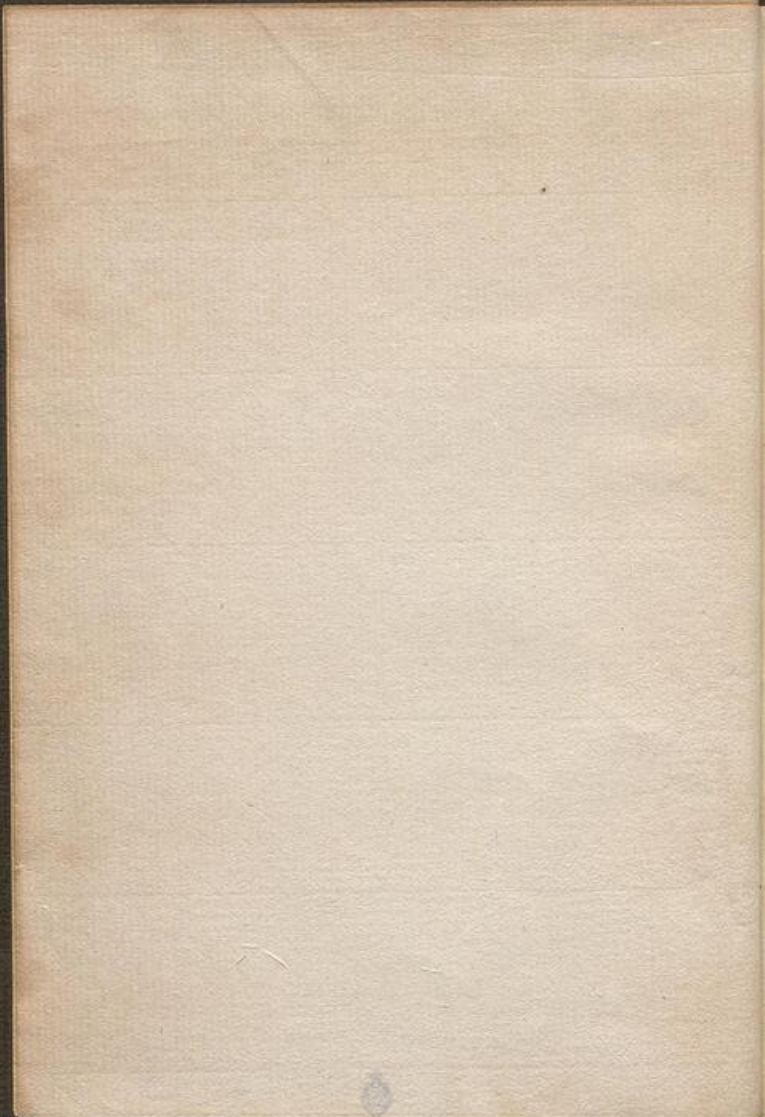
A. MÉNARD

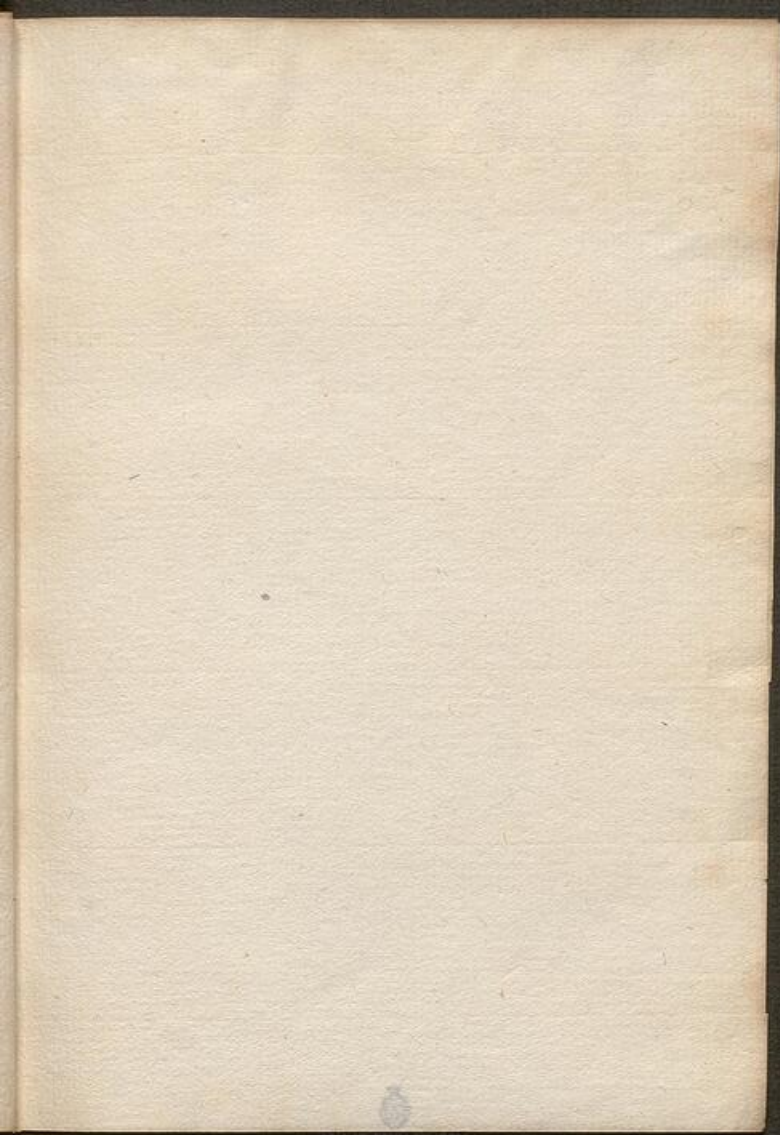
12-X-45

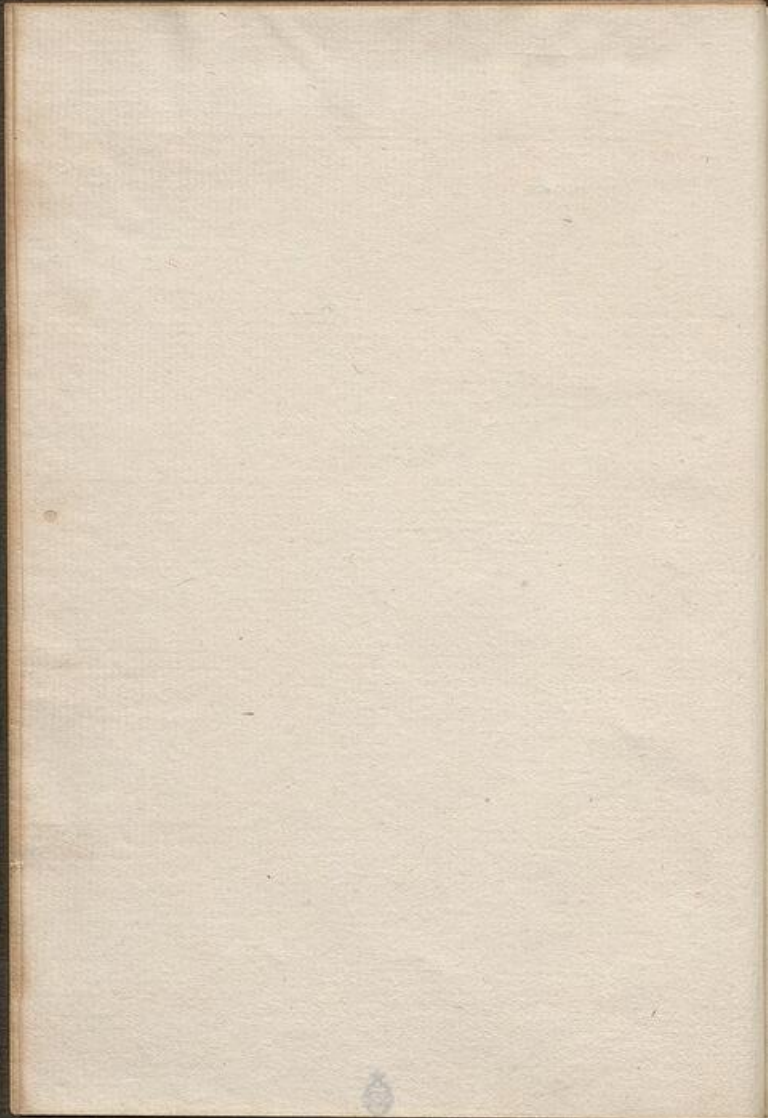

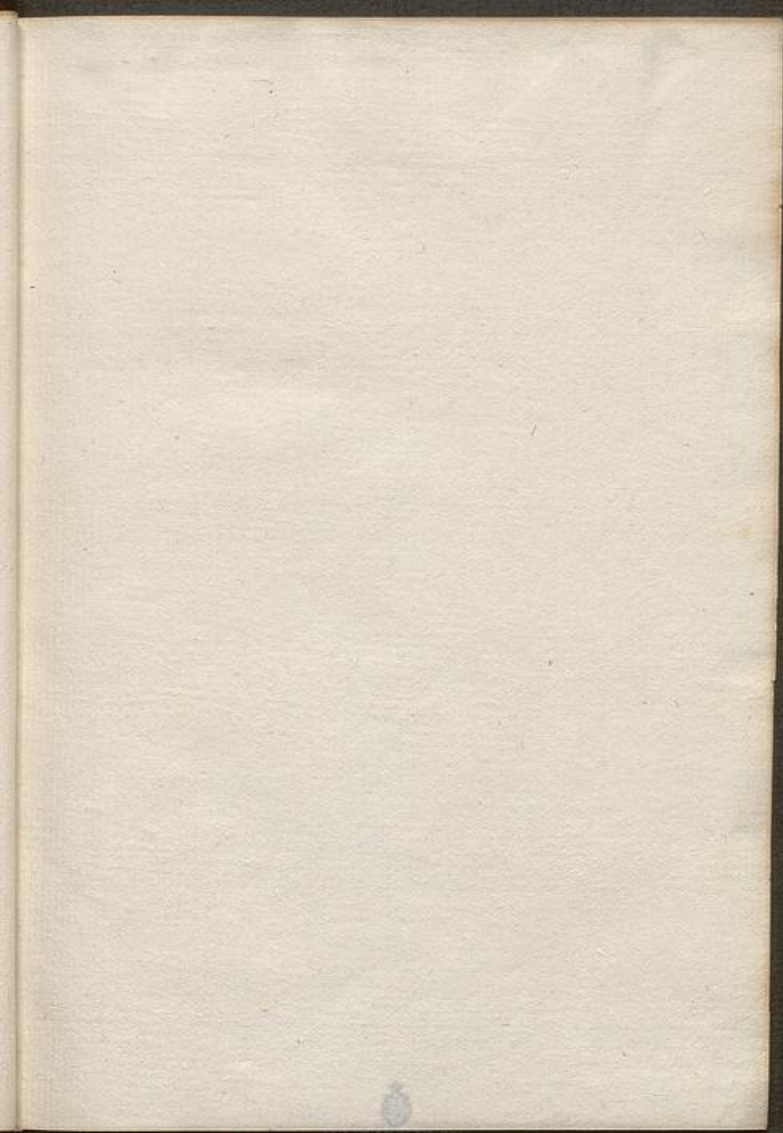

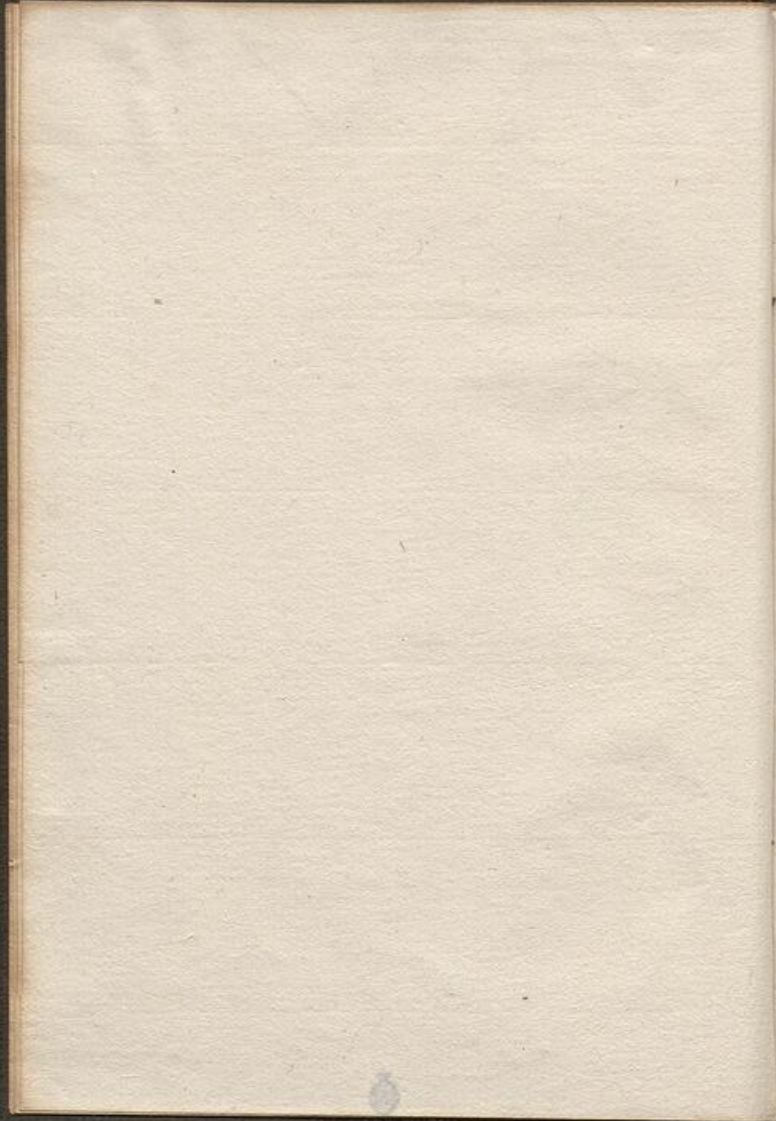

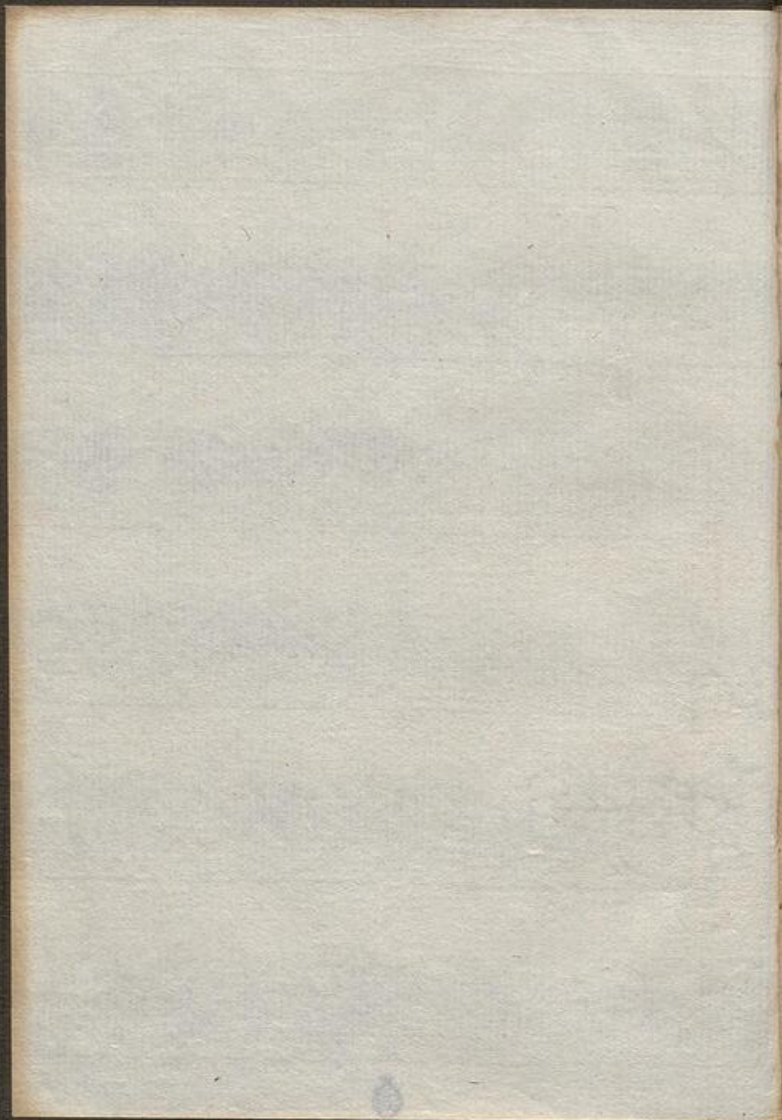
W. N. D. L.

1855

1855

1855

6

SAPIENTVM DI-
CTA VAFRE ET ACVTIS-
SIME CVM GLOSEMATE

Aelij Antonij Nebriffensis

nunc denuo recognita &
emendata.

francisco

dequeredo

Don
*Lo del Sr.
Collegio de
S. Bernard
Don de Toledo*

ANTIQUARIAE.
In aedibus Aelij Antonij Nebriffensis.

Anno 1577.

SAPIENTIA M. D.
CLAVERE ET AVERTI
SIME CVM GLOSMATA
Acti Amari...
non...
...

ANTIOVANNAS
In...
Am 1777

SAPIENTVM DICTA VA-
FRE ET ACVTISSIME

CVM GLOSEMATE AELII

Antonij Nebriffensis: nunc denuo
recognita & emendata.

Prologus ad eundem.

Ythagoras ille Sami⁹, pater am-
plissime: cuius fuit magnum in-
studio sapientiæ nomen, cum
Phliunta venisset: interrogatus
a Leonte Phliasi⁹ tyrāno
quem se esse profiteretur: philo-
sophus, inquit, sum. Is enim cum videret, alios
eiusdem rei studiosos maxima quadā arrogan-
tia sapientiæ sapientes appellari: quod intelli-

Ythagoras, Mnesarchi filius: siue (vt alij pu-
tāt) Sarmaci Samius, ex Samo insula Ionie atq;
vrbe eiusdem nominis, est & alia Samos Thra-
ciæ. Magnum nomen, quippe qui philosophiam
que dicitur Italica primus instituit. Phliunta,
Phlius. vntis. vrbs est Sicioniæ in Acaia: vnde
possessiuum est, phliasius. a. um. Cicero. 5. Tusc. vbi de hac Pytha-
goræ peregrinatione loquitur: Phliuntis vrbis & Phliasi sermo-
nis cum Leonte habitū meminit. Idem tamen Cicero in epistolis ad

PROLOGVS.

gebat solum Deum eo nomine censerī debere:
 se non sophon, hoc est sapientem: sed philoso-
 phum, id est amatorem sapientiæ, honestiori
 vocabulo prædicauit. Omnes igitur, qui ante
 illum sapientiæ studio incubuerunt: sophi, &
 post illum philosophi appellati sunt. Fuerunt
 autem ante Pythagoram complures, & habiti
 sunt sapientes: sed quos Græcia iactat. prope
 omnium consensu fuere septem. Thales Mile-
 sius, Solon Salaminus. Chilo Lacedæmonius,
 Pittacus Mitylenæus. Bias Prientæ, Cleobu-
 lus Lindius, Periæder Corinthius. Cepti sunt
 autem appellari sapiētes: quod cum adfoe cen-
 tes Ionij iactum. retis a piscatoribus emissi:

*Atticum à Phliunte Phliunitius. a. um: deduxit analogia deceptus,
 quod ab Opunte Opuntius, à Sipunte Sipuntius dicitur. Sed me, in-
 quit, analogia decepit: sed hoc continuo correximus. Apuleius in
 apologia, vinum inquit Thasium, eius Phlasiū. Philosophus, id
 est, amator sapientiæ. Eiusdem rei, id est sapientiæ. Honestiori. Val-
 la hoc Pythagoricum ad iactantiam magis pertinere putat, quam
 ad humilitatem. Incubuerūt, id est, vires atq; operas suas dederunt.
 Fuerunt sapientes, reuera. Et habiti sunt, id est, in ea fuerunt as-
 pud alios estimatione & opinione. Omnium consensu, id est, nemi-
 ne (vt aiunt) discrepante. Thales Milesius, de ijs infra suis locis dis-
 cetur. Adolēcentes Ionij, ex Ionia: vnde fuit Thales, nam Miletus
 ciuitas Ionniæ est. Iactum retis, id est, id quod ex iactu retis prouer-
 nisset.*

essetq; inter illos de tripode aureo cum piscib;?
 educto exorta contentio: non antea inter eos
 conueuit: quam est Delphos missum: respo-
 sumq; ab Apolline.

De tripode ex Phœbo quæris Milesia pubes.
 Huic tripodæ addico, cuius sapiëntia prima est
 Dant ergo Thaleti, Thales illum alij dat: atq;
 alius alij: donec ad Solonem ventum est: qui
 Deum esse primum sapientia asserens illum
 Delphos misit. Sunt qui Anacharsim Scythā:
 Misonem Chenæum: Epimenidē Cretensem
 Pherecydem Syrum, inter septē superiores an-
 numerare velint & hi quidem omnes appella-
 ti in primis sapientes floruerunt circa olym-

nisset. Tripode aureo, id est tripode mēsa ex auro. Contentio, utrū
 adolescentibus an piscatoribus cederet. Conuenit, id est concordia
 facta est. Delphos, urbem Phocidis ad radicem montis Parnasi, vs-
 bi Apollo responsa dare consueuit: vnde Apollo Delphicus dictus.
 De tripode: Apollinis responsa semper fuerunt carmine hexames-
 tro reddita: quod & in libris Sybillinis est obseruatum. Pubes Mi-
 lesia, id est, o iuuentus Mileti: nam Ionij fuerunt adolēscētes & pis-
 scatores vt diximus. Addico, id est dijudico. Cuius sapiëntia prima,
 id est primus in ordine sapiëntiæ. Deum ipsum Apollinem: in quem
 sapientia referebatur. Delphos, vbi Apollinis templum celeberrimū
 fuit: in quo & tripodes Pythonis serpentis corio tecti erant
 sacra. Sunt qui Anacharsim, scilicet Ephorus & Dicearchus, quē

PROLOGVS.

piada quinquagesimam: hoc est, ante salutem Christianam anno circiter sexcentesimo. Philosophiæ vero duo principia fuere: alterum, quod ab Anaximandro, alterum, quod a Pythagora, fluxit. Anaxymandri Thales Milesius præceptor fuit, Pythagoræ vero Pherecydes Syrus. Appellatumque est illud Philosophiæ genus Ionicum, quod Thales fuerit ex Ionia, hoc autem Italicum, quod illius autor Pythagoras in Italia plurimum sit philosophatus. Erit igitur operis nostri liber primus de ijs,

admodum in illius vita dicemus. Misonem: hunc pro Periandro ponit. Plato in Prothagora. Epimenidem. Leandrius hunc pro Cleobulo ponit. Pherecydem: ut Hernüppus. Sed de his suo loco. Olympiada quinquagesimam, hoc est ante salutem Christianam anno circiter sexcentesimo. Nam teste Eusebio Christus prædicare orsus est anno secundo ducêtesimæ secundæ olympiadis, qui sunt anni octingenti sex: unicuique olympiadi quatuor annis distributis. Dictæ sunt autem olympiades ab olympia, qui locus est apud Pisam Elidis urbem in Achaia, ubi totius Græciæ consensu: quarto quoque anno ludii olympici celebrabantur: atque in quinque illis nominatissimis ludis, hoc est palestra, cursu, disco, coestibus, pancratio, victores corona donati olympionice dicti sunt. Philosophiæ. Ad ordinem operis accedit: nam cum superiores undecim homines sensati pro loco & tempore sententias suas passim effuderint: scidit se studium in duas scholas sive sectas, Ionicam scilicet & Italicam.

PROLOGVS.

qui proprie sapientes appellantur. Secundus
 de philosophis Ionicae philosophiae. Tertius
 de Italicae philosophiae autoribus, non omni-
 bus quidem, sed de illis tantum, qui antiquita-
 tis maiestatem obtinent.

Nam ab Anaximandro Thaletis Milesij auditore philosophia Ion-
 ica incepit: quoniam uterq; civis Mileti fuerit. Miletus eudem (ut
 diximus) ciuitas est Ionie: à Pythagora vero philosophia Italica
 initium sumpsit: qui relicta patria post lustratam Aegyptum, Sys-
 riam, Cretam, Crotonem, in Italiam venit: atq; Italis leges dedit. Et
 cum discipulis trecentis rempublicam administravit sub ea forma,
 quae à Graecis aristocratiâ dicitur.

A 4

Thales

DICTA SAPIENTVM.
AELII ANTONII NEBRIS-
SENSIS IN VAFRE DI-
cra sapientum, liber primus
incipitur.

THALES MILESIVS.

THALES primus ex numero septem sapiētum patre Examyo & matre Cleobulina genitus patriam habuit Phœniciam: postea vero ciuis Miletī ascriptus est: vixitq; annos nonaginta. Hic cum perseverasset cælebs: nepotem ex sorore sibi filium adoptauit.

THales primus. in ordine dignitatis: quoniã reliquis omnibus in sapientia est ab Apolline prælatus, nam qui dicuntur septem sapientes, contēporanei fuerunt: vt diximus. Patre Examyo & matre Cleobulina: qui Phœnicum nobilissimi ab Agēre genus ducebant. Patriam Phœniciam: sed postea ex Phœnicie profectus in Ioniam ciuis Miletī ascriptus est: quanquam fuerint, qui dixerunt, fuisse indigenam nobili genere. Ex administratione deinde reipub. se ad contemplationem rerum naturalium transtulit. Cælebs, id est non duxisset uxorem, quidam uxorem duxisse atque filium istum procreasse putant. Vixitq; annos nonaginta, autore Sosierate: Apollodorus, duode octoginta vixisse, scribit.

Duceret

DICTA SAPIENTVM.

Eius sententiæ sunt.

Duceret vxorem, mater suadebat ephebo:

Nondum est tēpus, ait: post modo tēpus erit
instabat rursus, cum iam foret acta, iuuetus,

Quid mihi grandæuo est coniuge, dixit, op⁹

Scitanti cur non natos generauerit: inquit,

Me nunquam potuit flectere talis amor.

Et sophiæ studium quidam exprobrauerat illi

Ignaum, quia nil utilitatis habet.

Sydera tunc cæli circumspicit: atq; ab amicis

Duceret vxorem. Laertius, vrgenti, inquit, matri vt se matrimonij
vinculis astringeret: adhuc intempestiuum esse dixit, emensa fere
iuuenta: cum sibi illa acrius insisteret: iam, inquit, intempestiuum
est. Censet igitur Thales, sapienti vxorem non esse ducendam.
Duceret, id est vt duceret: nam coniunctio plerunq; subtrahitur
verbo subiunctiuo: vt Iuuenalis. Græculus esuriens ad cælum iusseris
ibit, id est si iusseris. Mater: Cleobulina, vt diximus. Ephebo: iam pu
beri, quonia Ephebos Græcè est pubes, & Ephebia pubertas. Post
modo: postea, & est compositio ex præpositione & aduerbio: vt
Ouidius. 12. Meta. Postmodo qui rapta longum cum coniuge bellum
attulit. Acta, id est exacta & præterita. Scitanti: Laertius, cum
rogaretur, inquit: cur filios non procrearet: quod filiorum amore
non teneretur, respondit. Scitanti, id est interroganti: nam scitor.
aris. & scicitor. aris. est querere, vt sciamus. Flectere, id est mo
uere & inclinare. Et sophiæ: ex Aristotele. 1. Politicorum, quale,
inquit, est illud Thalidis Milestij attributum sibi propter sapientiam.

DICTA SAPIENTVM.

Quæ reddenda forent: pauca talenta petite
Vnde subarrauit Mileti quidquid oliui
Anni fertilitas exhibitura fuit.

Facto deinde lucro, facile est sapientibus, in
Esse locupletes: sit modo cura sibi. (quit,
Materiam rebus natiuis esse liquorem

Cui cum obijceretur philosophiæ studium quasi inutile & infru-
ctuosum prospexisse illum, ferunt, per astrologiam oliuarum ferti-
lilitatem futuram. Cumq; ille collegisset paucillum pecuniarum,
hyeme adhuc vigete, emptionem olei fecisse in Mileto & in Chio
pro paruo admodum precio: utpote nemine plus offerente: arraq;
sedisse. Cum itaq; postea tempus venisset: multis subito querenti-
bus vendidisse oleum, quati ipse voluit: ac magnam vim pecunia-
rum inde lucratum ostendisse amicis, facile esse ditari: sed non esse
illi cura. hæc Aristoteles. Laertius quoq; ex autoritate Hies-
ronymi Rhodij, cum vellet, inquit, ostendere, quam sit sapienti fa-
cile ditari, præcognita futura vbertate, conduxisse olearia, pecu-
niasq; innumeras sibi comparasse. Sabarrauit, id est arris datis con-
duxit. Materiam rebus. Laertius, principium, inquit, omnium
aquam esse dixit. Ergo principium pro principio materiali pos-
suit: Mouebatur autem Thales ad ponendum aquam rerum omnium
principium, tum quod putabat, terram super aquam esse fundas-
sam, tum etiam, quod semina omnium rerum atq; nutrimenta hu-
mida sunt. Confirmabat hæc opinionem ex eo, quod poete scripse-
runt Oceanum & Tethyn parentes esse generationis. Aristoteles
in Metaphy, Thales, inquit, autor totius philosophiæ primum aquam
esse

Dixit: & ex illo cuncta creasse Deum.

Quod vir, non mulier; quod homo, non belua, quod stirps
 Græca foret: quod non barbara, gratus erat.

esse dicit principium, quia propter & terram super aquam dicebat
 esse, sumpta existimatione ex eo quod nutrimentum humidum est,
 & ex hoc fieri atque hoc vivere calidum ipsum videbat. Id autem,
 ex quo quippiam fit, ipsius esse principium constat. Et insuper,
 quia semina omnium humidam habere videntur naturam. Et sequi-
 tur: Oceanum enim & Tethin patres generationis fecerunt, ius-
 randumque; Deorum aquam, quæ quidem à poetis ipsis Styx appella-
 tur, hæc Aristoteles. Natiuis, id est naturalibus. Liquorem, id est
 aquam. Deum: quemadmodum Aristoteles putat. Thales non distin-
 guebatur principium materiale ab efficienti: itaque Stygem ponebat
 pro utroque; de qua Vergilius. 6. Aeneid. Dij citius iurare timet &
 fallere numen. Sed quia Deum ingentium ponit, atque omnia generasse: care-
 re quoque principio & fine: atque illud nihil latere, dicit: nos adiecimus
 ex liquore Deum cuncta creasse: quod Aristoteles Anaxagoræ tribuit
 ex Chao. Quod vir. Laertius: aiebat, inquit, triū maxime re-
 rum causa gratias se fortunæ agere. Primo, quod homo non belua: de in-
 de, quod vir non mulier: tertio, quod Græcus natus esset non barbarus: hæc
 quidam Soerati tribuunt. Dicit igitur gratus erat. i. gratias fortunæ
 vel potius Deo agebat, quod foret vir & non femina, quonia in spe-
 cie humana vir eo distat à femina, quo perfectum ab imperfecto
 unde alter à vi, altera à mollicie dicta est. atque, Aristotele autore
 1. Physicorum. Fœmina ea ratione se virum esse appetit: quia tur-
 pe pulchrum. Quod homo non bellua: quis homo ratione censes

DICTA SAPIENTIVM.

Sermones raros eius, qui pauca loquatur.

Esse bonæ mentis significabat opus.

Cunctarum rerum Deus antiquissima res est:

Ingenitus quia sit: omnia cum generet.

Omnibus in reb⁹ res est pulcherrima mund⁹,

Hunc sibi quod summa fecerit arte Deus.

*tur: bellua solo appetitu. Nam ipsius animi origo cœlestis est, siue
in corpore creetur, vt Aristoteli placet: siue aliunde veniat, sicut
Platon: atque periinde immortalis est. In belluarum vero interitu
anima cum corpore dissipatur: dicente Iuvenale. Principio indulsit
cōmunis conditor illis tantum animas, nobis animum quoq; &c.
Quod stirps Græca, id est Græcus natione & non barbarus, quos
nim vt refert Aristoteles primo politici, vigentes ratione aliorum
sunt domini & rectores, quod de Græcis idē autor interpretatur.
Sermones raros: hoc ipse trimetro senario expressit, quod sic lati
ne versum est ab interprete Laertij: non multa verba signa sunt
bonæ mentis. Nos autem in distichon sic, Sermones raros. &c. Or
do est significabat, id est quasi per signum quoddam dicebat, esse
opus bonæ mentis sermones raros, quia è diuerso, vt scriptura sa
cra dicit, in multi oquio non effugies peccatum. Cunctarum res
rum: Laertius: Antiquissimum eorum, que sunt omnium, Deus,
ingenitum enim. Nos adiscimus omnia cum generet, vt exprimas
sententiam Thaletis contra aliorum opinionem de principio,
cū presertim dicat: mundū, à Deo factū. Omnibus in rebus: Laer
tius: Pulcherrimum mundus à Deo enim est factus. Mundus autem
pro celo accipitur proprie. Plinius lib. 2. Mundus & hoc quod nos*

Maxima res locus est: quoniam capit omnia solus.

Velocissima mens, omnia cum penetret.

Omnia quod superat: vis est fortissima rerum.

mine alio cœlū appellari libuit: cuius circumflexu teguntur cuncta,
 & paulo post: quem cosmon Græci nomine ornamentū appellauerunt,
 re, cum nos à perfecta absolutaq; elegantia mundum, cœlum quis
 dem haud dubie cœlati argumento diximus. Sibi id est habitationi
 suæ iuxta illud Psalmi. Dominus in cœlo sedes eius. & illud rursum
 Cœlum cœli domino. Aristoteles quoq; .i. de cœlo. Veteres, inquit,
 cœlum Dijs tribuerunt. Et Apuleius libro de mundo hunc Homeri
 versum citat. Sors Iouis aula poli, nubis super æthere facta
 est: & subdit, hanc opinionem communis mos & hominum obserua-
 tiones secute affirmant superiora esse Deo tradita. Namq; habitus
 orantium sic est, vt manibus extensis in cœlū precemur. Ma-
 xima res locus est: Laertius: maximū locus, capit enim omnia. hæc
 sententia non vsq; quaq; vera est, neq; enim locus cœlū capit: quoniam
 cœlum non est in loco, sed in seipso, vt probat Aristoteles in
 4. Physicorum. Igitur locus non est maxima res: sed cœlum, cuius
 circumflexu, vt paulo ante ex auctoritate Plinij, teguntur omnia.
 Et quod Ouidius .i. Meta. scribit, & quod tegit omnia cœlum. Sed
 in cæteris rebus verum est, quod Thales dicit, locum esse rem maxi-
 mam, quia cōtinens maius est contento. Itaq; vt Aristoteles ait,
 terra est in aqua, hæc in aere, aer in æthere, ether in cœlo est col-
 locatus, ipsū vero cœlum nullo alio in corpore vltèrius est collo-
 catum. Velocissima mens: Laertius: velocissimum est mens: nam
 per vniuersa discurret. Cicero. .i. Tusul. Nulla est celeritas, que pos-
 sit cum animi celeritate contendere. Omnia quod superat: Laer-
 tius

DICTA SAPIENTVM.

Et sapiens tempus cuncta quod intuentat.

A vita mortem parui referre putabat.

Cum male compacto corpore sensus ablit.

Quæsiuit quisquã, cur non moreretur & ipse;

Si mors ipsa nihil, nil quia distat, ait:

tius: fortissimū, inquit, est necessitas, omnia enim superat. Dicit igitur, quod vis, id est violenta necessitas. Nam ex. 5. Metaphysicorum Aristoteles: inter alias significationes necessarij vna est quod significat violentū: vnde, vulgo dici consuevit, quod necessitas non habet legem. Et sapiens tempus: Laertius: sapientissimū, inquit, est tempus, inuenit namq; omnia. Tempus vero omnia inuenire dicitur: sed figurate pro eo quod est homines in tempore. Sed neq; tempus res inuenit nisi per accidens. Nam quemadmodum autor est Aristoteles libro Physicorum. 4. tempus corruptionis per se causa est: generationis vero per accidens: vnde, eodem teste, pro uerbum fuit apud Græcos. Omnia tēpore senescere atq; corrumpi, diligentia itaq; hominum efficitur: ut temporis violentiæ resistamus, negligentia vero, ut vi temporis rapiamur. A vita mortem: Laertius: nihil, inquit, mortem à vita differre: tu vero, ait qui spiam, quare non moreris? quia nihil, inquit, differt: dicitur igitur, putabat Thales mortem parui, id est in re modica differre, id est distare à vitæ: quod contingit, eum sensus, id est anima, in qua est vis sentiendi, ablit, id est recedit à corpore male cōpacto, id est elementorum qualitibus male compositis. Nil quia distat, ac si dicat: si ego dixissem, quod mors erat melior quã vita: ego consciuissem mihi mortem, sed quia dixi, inter vitam & mortē nullam esse differentiam:

Alma dies an nox prior esset facta:roganti
Ille refert:facta est nox prior vna die.

An ne Deum peccās fallat aliquādō:rogatus:
Nec tunc iste latet:cum meditatur:ait.

Depreso in Mœcha querēti,an peieret,inquit
Læsa fides non est peior adulterio:

ferentiam, non est vlla ratio, cur alterum alteri preferam. Alma dies: Laertius: scitanti cuidam, quod primo factū esset: nox an dies: nox, ait, vna prius die. Hæc questio ex eo orta est, quod Thales dixit mundum à Deo esse factum. si igitur incepit mundus: factus ne fuit dies prior an nox? Respondit vnam noctem præcessisse diem. quod est consonum ijs, quæ dicuntur à plerisque nostræ religionis autoribus: suam creatam præcessisse duodecim horas tenebrarum. quod probant ex eo quod sacre literæ dicunt. Factum est vespere & mane dies vnus. Sed cur Thales dixit vna nox, & nox prima nox? queram & ego à te cur Moses dixit dies vnus, & no dies primus. Nam quod Eusebius Cesariensis tractans illud, Factum est vespere & mane dies vnus, scribit dicens. Primo dicitur omnium, quo mundus extat conditus. An ne Deum? Laertius, in interrogatus, inquit Thales lateret ne Deum homo male operas: nec cogitans quidem respondit. Fallat Deum, id est lateat Deum, hoc est quod Deus ignoret. Dicimus enim. Hoc latet me, id est ignoro. Cum meditatur. multo igitur minus eum peccat: quanquam & ipsa meditatio culpa non caret. Depreso in Mœcha. Laertius percontanti, inquit, adultero an iuraret se minime adulterasse? nō est periurium adulterio deterius. sed amphibologia est. nam & te.

DICTA SAPIENTVM.

Quæ res in vita foret ardua difficilisq;

Cum peteret quisquam: gnoti se auton, ait.

Quæ facilis, contra rursus querebat & inquit

ge potest enunciativæ & interrogativæ, sed melius est vt interro-
gativæ legatur. Respondit igitur Thales deprehenso in Mæcha-
nam deprehendere in malum est plerunq; vt Martialis, deprehen-
sum in puero tetricis me vocibus vxor. & Horatius. 1. sermo. De-
prehendi miserum est. Querenti an peteret. Nam illo modo satisfa-
ciebat marito adulteræ atque se ab adulteris infamia purgabat.
Lasa fides, id est iusurandum violatum. Peius adulterio: si en-
erativæ, vt dixi, legas, erit sensus: cum iusuradi contempta religio
vt dicitur, consultus, solum Deum habeat ultorem: melius est in-
cidere in manus domini, iuxta illud David regis. 2. Reg. cap. 24.
sed potius mihi placet altera sententia. Quæ res in vita. Laer-
tius: interrogatus, inquit, Thales: quidnam esset difficile: se ipsum,
inquit, nosse. In vita, id est in ijs quæ pertinent ad bene beateq; vi-
uendum. Gnoti se auton, quod ex Græco interpretatur nosce te ip-
sum. Relinquimus autem hanc sententiam sub literaturâ Græcâ, &
sub hoc titulo citatur quam sepius Marcæ Varronis fabula. In-
uenalis quoq; e cælo inquit descendit gnoti se auton. Nam & Pla-
to in legibus Apollini hoc tribuit: Platonis interpretes Chilonem re-
sponsum ab Apolline per Pythiam dicunt. Sed & Cicero. 1. Tus-
in Apollinem hanc sententiam refert. Plinius hoc. a. Mortales in-
quit oraculorum societatem dedere Chiloni Lacedæmonio præce-
pti eius Delphis consecrando aureis literis, quæ sunt hæc, nosse se-
quemquam & cætera. Quæ facilis contra: Laertius: quid cons-
tra

Ille: pericula cum nos aliena monent.
 Quærenti, quæ res esset suauissima rerum.
 Quæsitus, inquit, si potiare libens.
 Cumq; rogaretur: quid sit Deus: intulit ille,
 Cui neq; principium, sed neq; finis adest.
 Quam rem vidisset perraram difficilem q;
 Cum perijt sicca morte tyrānus, ait.

tra facile, alijs moneri, dixit. Sensus autem est, quoniam non possumus in nos ipsos reflexionem facere cognoscendo nos, hoc est animum nostrū, vt Cicero interpretatur: reliquum est, vt exemplo aliorum moueamur ad bene agēdum & deterreamur à male agendo, quoniam boni virtutis premia, mali vero pœnas consequuntur. Monent. Iuxta illud Horatii primo episto. Nam tua res agitur, p̄aries cum proximus ardet. Quærenti, quæ res. Laertius, interrogatus Thales quid suauissimū: frui, inquit. Nam cum sit vti eorum, quæ sunt ad finem: frui vero ipso fine, nihil poterit esse iucundius ipsa fruitione: nos autem aliquid immutauimus: quod suspicamus hanc sentētiā esse, quæ ab Aristotele celebratur in. 1. Ethicorum iuxta epigrāma deliacum. iucundissimū, inquit, re amata potiri. Cumq; rogaretur: Laertius, interrogatus, inquit, Thales, quid sit Deus, respondit: quod initio & fine caret. Ac si diceret, infinitus est. immensus & incomprehensibilis. Quam rem. Laertius. interrogatus quid difficile vidisset. Tyrānum, inquit, senē: quoniam morte intercipiuntur. Nos autem mutauimus in verba Iuuenalis de tyrāno. Ad generū, inquit, Cereris sine cæde & vulnere pauci descendunt reges, & sicca morte tyrāni. Nam sicca mors dicitur

DICTA SAPIENTVM.

Quo miser aduersos fortunæ perferat ictus!

Si peiore loco forte inimicus erit.

Tum bene viuemus læliciter atq; beate:

Si, quæ insectamur, non faciemus, ait.

Quis nam sit lælix, inquit, qui corpore sanus,

Fortuna locuples, qui bonus & sapiēs.

Absentis memorem tanquã præsentis amici

Esse iubebat eum, quisquis amicus, erat.

à porta, quæ sanguine caret, atque inuenta est. Quo miser.
 Laertius. quo pacto fortunæ aduersæ ictus quispiam ferat facillime, si inimicos, ait, videat deterius affectos. Quo igitur id est quæ ratione. Ictus, id est fortunæ iniurias. Peiore loco, id est inferiori conditione. Tunc bene viuemus. Laertius. quo modo optime ac iustissime viuemus, si quæ in alijs, inquit, reprehendimus, ipsi non faciamus. Insectamur id est, persequimur & exagitamur. Quis nam, Laertius: interrogatus quisnam lælix sit, qui corpore, inquit sanus, fortuna locuples, animoq; non ignauus aut imperitus est. Nam cum secundum Peripateticos tria sint genera bonorum, natura, fortunæ, atq; animi: quæ omnia simul cumulata foelicitatem consiciunt, inter bona naturæ sanitas numeratur, inter bona fortunæ diuitiæ. bona autem animi duplicia sunt, quoniam quedam sunt in appetitu, vt virtutes morales: quibus efficimur boni: quedam in intellectu: vt virtutes intellectuæ, quibus efficimur sapientes. Absentis memorem. Laertius: amicorum absentium & præsentium æquè memores debere esse, ait. Nam quemadmodum Aristoteles in Ethicis scribit: multas amicitias silentium dirimit: quod præcis
 pue

Non faciem colito fucis: nec corpus amictu:

Sed mentem virtus imbuat: arsque colat.

Qua pietate patrem fueris matremque secutus,
Illa etiam nati te resequetur, ait.

puè in amicitia nõ vera hoc est vtili & iucunda cõtingit Non fa-
ciem colito: Laertius: non componere faciem, sed bonarum ar-
tium studijs animum excolere præclarum esse. Sensus autem est.
cum constemus animo & corpore, non corpus sed animus nobis
excolendus: iuxta illud versificatoris. Si Deus est animus: vt nobis,
&c. quod ex libro sexto Ciceronis de repub. sumptum est. Apules-
ius quoque de Deo sacratis. nihil, inquit, equè miror: quã cum om-
nes sciant: quantum viuax animus sit colendus: animum suum non
colant. At si quis velit acriter cernere, oculi sunt curandi, quibus
cernit: cur igitur non etiam animum suum ratione excolant? quan-
do quidem ratio viuendi equè omnibus necessaria est, nõ ratio pins-
gendi. ratio psallendi: quas quisque bonus sine pudore contõpserit.
Fucis, id est medicamentis, quibus mulieres solent faciem emaculas-
re. Virtus imbuat, scilicet, moralis, quæ, vt paulo ante diximus. hos
mines efficiuntur boni. Arsque colat, scilicet virtus intellectiua, qua
efficimur sapientes, vt sit ars, non quemadmodum ab Aristotele
libro sexto Ethicorum diffinitur, recta ratio factibilium: sed quem-
admodum à Cicerone collectio multorum præceptorum in vnum
finem tendentium: quo nomine tam contẽplatiuè quã actiuè quã
factiuè continentur. Quæ pietate. Laertius quæcunque, ait, sti-
pendi a parentibus intuleris, eadem ipse à filijs expecta. Qua pie-
tate, id est, obseruantia, nam pietas propriè in Deum, patriam,

Sexaginta annos habeo qui dixerat, inquit,
 Quid, tibi, quod perijt, dicis habere miser?

¶ Solon Salaminus.

Solon Excestidæ, filius patriam habuit Sala-
 mina in insulam contra Athenas positam. Po-
 stea vero legislator Atheniensium factus Pisi-
 strati tyrani dominationem fugiens in Aegy-
 ptum nau gavit, aeq; deinde in Cyprum, ubi
 diem suum obiit anno ætatis circiter octogesi-
 mo: mandans ut sua ossa in patriam Salami-
 na reportarentur.

¶ parentes est. resequitur, id est e contrario sequitur. Sex-
 ginta, hæc Seneca Soloni tribuit. habeo sexaginta annos more vul-
 gi dicitur: qui, quod perdidit atq; consumpsit, se habere dicit.

¶ Solon. Salamina insula, ad differentiam alterius Salaminis, quæ
 Teucer Telamonius filius in Cypro condidit, atque de nomine Sa-
 laminis in qua pater regnavit cognomen indidit. Legislator. Nam
 principio si factam induxit: sic enim appellabatur lex: qua cor-
 pora possessionesq; redimebantur. legem quoq; tulit de Salamine
 patria ab Atheniensibus recuperada, cum alioqui capitale esset ea
 de re ad populum referre: propterea quod de insula possessione
 inter Athenienses & Megarenses ad internitionem vsque dimica-
 tum armis esset. Pisistrati. hic Solonis propinquus fuit: cui molien-
 ti urbis dominationem quoad potuit consilio & armis obviavit: sed
 tandem Pisistrato tyrânide potito in Aegyptum navigavit. perue-
 nit

Eius sententiæ sunt

Quærebat Cræsus, quis fœlix esset: & inquit,
Expectanda dies vltima semper erit.

nit deinde ad Cræsum regem Lydorum, deinde in Ciliciam, vbi urbem Solos ex suo nomine appellata condidit. Deinde Cyprum, vbi defunctus est. sed ossa in patriam referri, atque in cineres soluta per insulam disseminari precepit.

¶ Quærebat Cræsus, Liertius. post Aegyptum & Cyprum peragratas ad Cræsum peruenit: à quo interrogatus quisnam sibi fœlix videretur: Thelus, inquit Atheniensis, & Cleobis, & Biton, & ceteri, quæ sunt in ore omnium. Herodotus vero in. 1. libro refert: quod cum Solon ad Cræsum regem Lydorū venisset: iussit illi rexdiuicias suas ostendi, atque interrogauit, an vnquam vidisset beatiore. Respondit Solon se Thelum vidisse, qui & liberos suscepit, & viderit ex his nepotes mortuos honestissimè. interrogatus, in alterum, respondit, Cleobin & Bitonem, quorum pietas in matrem spectata fuerit, & mors honestissima. rursus, de eo quid sentiret: multorum te, inquit, hominum regem arbitror, quod vero interrogas, prius nõ affirm uero, quam audiuerò te vita benefunctum esse. Deinde Cræsus à Cyro captus Solonis sententiam verã fuisse expertus est. Nã cum in pyrã iaciendus esset Cræsus, memor Solonis sententiæ, o Solon Solon exclamauit. Nos itaque omnis prioribus duobus responsis de Thelo, deq; Cleobi & Bitone, tertiam adiecit, quæ magis celebrata est, vt ab Aristotele primo libro Ethicorum: sed iuxta Solonem, inquit, expectare finem oportet. Ouidius quoque tertio Metamor. Sed scilicet vltima semper

DICTA SAPIENTVM.

Ornatus gemmis ostroq; insignis & auro
 Crœsus ait, num res pulchrior vlla fore t;
 Quas, ait ille, auium ludens natura creauit,
 Pauones, galli, phasides, & meropes
 Humanæ vitæ spacium digesserat annos
 In decies septem, dehinc dolor atq; labor,
 Impius, obscurus, malus, atq; ignobilis esto,
 A quo non fuerit partus vterq; parens.

expectanda dies homini est, diciq; beatus ante obitum nemo supre-
 maq; suæ iera debet. Et luuenalis. Et Crœsum, quem vox iusti facun-
 da Solonis respicere ad lōge iussit spacium vitæ. Ornatus gemo-
 nis. Laertius, auium quidam, Crœsum, cum se exquisitissime omni-
 um ornamentorum genere composuisset: sublimiq; in solio sedes-
 ret. interrogasset eum: an pulchrius vnquam spectaculum viderit:
 illumq; dixisse, gallos gallinaceos, phasianos atque pauones: natus
 vni enim eos flore & incredibili speciositate vestiri. Ostro & au-
 ro, id est, purpura auro intexta. & meropes, id est, apiastræ, aues
 videlicet illæ, quæ apibus vestiuntur & virides sunt, de quibus Ver-
 gilius quarto Georgicorum. Meropes aliæq; volucres Humanæ
 vitæ. Laertius. Solon humanæ vitæ terminum septuaginta ans-
 nos esse, ait, nos vero ex psalmo, Adiecimus hemistichium, dehinc
 labor atque dolor, Impius. Laertius, videtur, inquit, id præcla-
 re statuisse: si quis parentes non enutricrit: is ignobilis & obscu-
 rus esto. Impius adiecit: quia pietas est, cum parentes alimus, obs-
 curus & ignobilis idem est: quibus opponuntur clarus & nobis-
 lis.

Et qui versuram patrimoni fecerit olim:

Acusatori cui libet esto reus.

Et qui nequitia famosus & indecor esset:

Ille tribunali reijciendus erat,

Sermones operis quadam simulacha putabat

Et, qui polleret viribus, esse ducem.

lis, erunt igitur obscuri & ignobiles propemodam infames. Passus, altus & nutritus. Et qui versuram. Laertius, & qui patrimonij, inquit, versuram fecerit: omnibus accusare volentibus obnoxius esto. quasi dicat: qui patrimonium dilapidauerit, a quo libet legitime possit in iudicio accusari. Versuram, id est, consumptionem, est autem versura cum debitum debito: aut foenus foenore dissoluitur, vnde & solum vertere, est in exilium propter res alienum aufugere. Iuuenalis. qui vertere solum baias & ad ostia currunt. Esto reus, id est, accusetur. Et qui nequitia. Laertius, eum, inquit, qui nequicia ac flagitijs insignis esset: tribunali publicisque suggestis arcondum esse. Nequitia & flagitium proprie dicitur de illis, qui libidine peccant immodice. Famosus, infamis & indecor quod idem est. Tribunali. vnde ius reddatur. ac si dicat, non sit iudex, sed neque ad populum publice conuocionetur ex suggesto siue pulpito. Sermones. Laertius, aiebat, inquit, sermones esse effigiem operis, & regem, qui esset fortissimis viribus. Simulachra, id est, imagines & similitudines, nam quisquisque est talia loquitur, & illud Aristotelis libro septimo. Politi. ad turpiter loqui sequitur & turpiter facere. Et quod Paulus Apostolus ex Menandro poeta citat, corrumpunt bonos

DICTA SAPIENTVM.

Et legem telæ similem, dicebat aracnes
 Quod cedit magnis: inferiora capit.
 Cur non scita tulit de confectore parētis?
 quod desperasset hoc fore crimen, ait
 Tunc ius humanum minime violabere: si qui
 Læditur: & qui non læditur æqua dolet,

mores confabulationes pessime. Qui polleret, id est potens esset
 nam ita demum fit: vt potentior rex euadat: non qui hominum op
 pinione ius habet potius. Nam iuxta illud Lucani, vitrix causa
 D^o placet: sed victa Catoni, quidquod reges non sunt legibus sub
 iecti, sed neque constellationibus cœli, vt pulchrè deducit Iulius
 Maternus in Prologo Matheſeos librorum: vt sit verum, quod sa
 cra literæ testantur, cor regis in manu Dei. Horatius. Pueri luden
 tes, rex eris, aiunt, si recte facies. Et legem telæ. Laertius, les
 ges, inquit, aracnearum telis dicebat esse similes, quippe siquid
 leue & imbecillum inciderit: inuolui ab eis atque contegi, si quid
 maius aut grauius perumpi ac perire. hoc pulchrè noster Ioan
 nes Meina expressit atque imitatus est. Cur non scita. Laer
 tius, interrogatus cuius rei gratia contra parricidam legē non tu
 lisset: quod desperasset, ait, hoc scelus, scita, id est, decreta & les
 ges, vnde plebiscita sunt appellata. Confectore, id est, interfes
 ctore, hoc est, parricida. Fore, id est, futurum esse. Tunc ius
 humanū. Laertius: quo pacto homines minime humana iura viola
 rent interrogatus: si sic, inquit, doleant & afficiantur qui iniuriji
 non lacessuntur: vt qui lacessuntur, apostrophat igitur dicēs ob ius
 humanū, id est quod coerces & cōtines homines in societate ciues

Diuitiæ gignunt. satiem: satiesq; superbum:
 Hic spernit leges iudiciũq; simul.
 Virtus ac probitas iuramento potior sit:
 Mentiri noli, fac meditare bona.
 Non inconsulto fiat delectus amĩci-
 Nec cum lectus erit: reiiciendus erit.

tunc minime violaberis: si qui leditur . i. iniuriam patitur: & qui non leditur dolet æqua. i. equaliter, vt sit nomen pro aduerbio.

Diuitiæ gignunt. Laertius, dicebat, inquit. Solon, satietatem ex diuitijs nasci, & ex satietate contumelias gigni. Satiem. i. fastidium & arrogantiam, quia diuitiæ faciunt homines insolentes. Phocas dicit, hoc nomen habere tantum nominatiuum: quanquam apud Phocam satias non saties legitur. Hic scilicet superbus cõtemnit leges, scilicet. scriptas & iudiciũ. i. legum executionem, quod est esse iniurium & contumeliosum. Virtus ac probitas. Laertius. virtutẽ ac probitatem fidiorem cense. Mentiri noli. præclara studiose meditare. tria sunt igitur præcepta in hominum societate necessaria, primum, vt potius credamus aliorum probitati & virtuti quam iuramento: quoniam virtus fortius vinculum est quam iusurandum. Secundum, vt non mentiamur. i. aliud fronte verbisq; ostendamus, quã quod in animo habemus. debemus autem in animo honesta concipere. ideo adiecit tertium præceptum: hypocrisis esset: si honestatem præ nobis ferremus, essemusq; introrsus turpes, vt ait Persius. Non inconsulto. Laertius. amicos cito noli acquirere. quos autem acquiseris, reprobare caue. Non inconsulto, sed longa, vt aiunt, deliberatione amicos dilige. Nec cum lectus erit. i. delectus, nam delige

DICTA SAPIENTVM.

Cōsule quæ optima sunt: nō q̄ suauissima factū
 Tunc rege: cum primum sciueris i p̄se regi.
 Dux animus vitæ tibi sit, fortuna sequatur
 Hæc animo semper pareat, ille regat.
 Imprimis venerare deos, reuerere parētes.
 Si potis es, nunquam congregiare malis.

re est idoneos ad aliquā rē eligere. vnde amici diliguntur, quasi deli-
 gut, qđ est rationis opus, vt dicit Laurētius. Reiciēdus erit. dū mo-
 do ille mores nō mutet: qui nobis illū conciliarūt. sed de hoc, dū ex-
 plicabimus illud Biantis, sic & amandus erit, quem designabis &
 micum &c. plura dicemus. Consule quæ optima. Laertius, con-
 sule, inquit, non quæ suauissima, sed quæ sunt optima. nam cum sit
 voluptas inimica virtuti atq; vitijs coniuncta: atq; e contrario dor-
 tor virtutis genitor atq; hostis vitiorum: hominesq; (vt Terentia-
 nus ille Simō ait, sint a labore procliuēs ad libidinē: semper optima
 voluptarijs sunt præferenda. Tunc rege. Laertius, tunc rege,
 inquit, cum primum didiceris regi. Gregorius in dialogis, vsus, in-
 quit, recte conuersationis est, vt præesse non audeat: qui subesse
 non didicerit. Dux animus vitæ. Laertius, animum ac rationem,
 inquit, ducem sequere. ergo e diuerso sequitur, nihil fortunæ com-
 mitendum est. nam vt Polus apud Platonem in eo libro, qui Gora-
 gias inscribitur, ait: peritia facit vitam nostram per artem, imperi-
 tia vero per fortunam incedere. Animus igitur pro altera parte a-
 nimi hoc est ratione ponitur. Imprimis venerare. Laertius, noli
 malis congregi, deos honora, parentes reuerere. Venerare deos.
 qui fuerunt auctores vitæ tuæ vniuersales, parentes auctores vitæ

Lugenti natum quidam, nil proficis, inquit,

Ille refert, lachrymor, nil quia proficio.

Eius precipue celebris sententia fertur:

Seu Chilonis ea est: nil nimis ut cupias.

Ne forte qui tegant, quod intus habebunt,

Odium: memento singulos probe serues.

particulares. congregiare malis, id est, cum malis. sic Vergilius. 1.

Aeneid. atq; impar congressus Achilli, id est, cum malis uon com-
munices. Si potis es, id est, potes. nam potis & pote declinatur.

Lugenti natum. Laertius, cum lachrymaretur, inquit, ac lugeret
defunctum filium, dicereturq; sibi à quodam, at nihil proficis: res-
pondisse: at propter hoc ipsum illachrymor, quia nihil profi-
cio. Eius precipue. Laertius, aiunt, inquit, & hanc ipsius

fuisse sententiam. nihil nimis. Plinius lib. septimo naturalis histo-
riae hanc Chiloni dat dicens. mortales societatem oraculorum de-
dere Chiloni, tria eius praecepta Delphis aureis literis consecran-
do, nihil nimium cupere &c. Solitus est & hanc Socra-

tes usurpare, atq; Terentius in Andria. id arbitror in vi-
ta apprime utile, nequid nimis. idq; non modo in rebus medijs
sed etiã in honestis, dicente Iuuenale, imponit finem sapiens & re-

bus honestis. Horatius quoq; primo episto. insani sapiens
nomen ferat equus iniuri, ultra quam satis est, virtus
tem si petat ipsam. h. c. etiam pertinet illud Terentianum, sum-
mum ius summa iniuria est. Ne forte qui. interpretes Laertij

oratione soluta sit vertit. Cautè singulos obserua: ne forte odium
in corde tegant dum blanda & arridenti facie te alloquuntur,

sed quia

DICTA SAPIENTVM.

Dum voce te alloquuntur, ac tenēt, blanda:
Ne lingua duplex ex atra sonet mente.

¶ De Chilone.

CHilo patre Damageto Lacedæmonius fu-
it: primusq; non modo ephorus quæ dig-
nitas apud Lacones eadē prope est: quæ apud
Romanos tribunatus: sed etiam qui primus in-
stituit, vt ephori regibus adiungerentur: ad illo-
rum iniurias in plebem temperandas. Obiit

sed qui ipse græce versu trimetro iambico scripsit: alius quispiam
sic vertit, no forte qui tegant &c.

¶ De Chilone. ephori apud Lacedæmonios erant instituti a princi-
pio, vt potentiam regum implebem compefcerent: quem admodum
tribuni plebis apud Romanos contra senatum. Laertius dicit Chilo-
nem fuisse primum ephorum, & qui hunc magistratum primus in-
stituerit sub Euthidemo: cuius rei testem citat Socratem. Satyrus
Lycurgum hoc instituisse dicit. Plutarchus vero in vita Cleomes-
nis scribit: quod initio apud Lacedæmonios bini erant reges: qui ad-
hibitis maioribus in consultationem, ius dicerent. Inde reges bello
impliciti cum diu abessent: quosdam ex amicorum numero es-
legerunt, qui domi apud ciues regum vicem gerentes epho-
ri sunt appellati, & habebantur ministri regum: inde pau-
latim omnem ad se potentiam conuertebant: primumque, quo
auctore is magistratus vigerit, fuisse Asteropium. Theo-
pompus

Pisæ senex complexus filium: quod in Olym-
pia fuisset coronatus.

Eius sententiæ sunt:
Iratu frater, cur non foret ipse tribunus;
Per cor tabatur: quod tamen ille fuit.
Cuiusquam fastus tua ferre superbia, frater,
Quod nunquam potuit: quos ego sapetuli
Scitanti. Aesopo faceret quid iupiter, in qui,
Ex tollit mices, atq; superba premit.

pompus rex, auctore Valerio Maximo: ephoros primus in-
staur.

Iratu frater. Laertius, indignanti, inquit, fratri, quod ipse epho-
rus non fieret: cum ille fuisset, ego, inquit, pati iniurias scio, non tu
ut si dicere voluisset: cum qui alijs præsidet: multas molestias atq;
intemperies debere pati ab illis. Tribunus. ephorus, ut diximus. ille
fuit scilicet Chilon. nam cum essent fratres atq; perinde eiusdem
conditionis: indignabatur frater Chilonis sibi non contingere, quod
illi contigit, hoc est, esse ephorum. Fastus contumelias ex superbia
& concu-uacia subditorum ortas. Tua superbia. i. tu superbus. Scia-
tanti Aesopo. Laertius, fertur, Aesopum interrogasse, quidnam fa-
ceret iupiter, illumq; respondisse: excelsa humiliat, et humilia ex-
tollit. hic est Aesopus ille fabulator ex Phrygia, ut ego existimo.
Diogenes illum oratorem cognominat. Extollit mices. hoc illi no-
stro conuenit: deposuit potentes de sede & exaltauit humiles, &
quod Hesiodus primo Geor. scribit. ille etenim altitonans summi re-
gnator olympi excitat imbelles animos, & fortia corda deuilitat,
duce

12
 DICTA SAPIENTVM.

In quo præstarent sapientes. insipienti?

Ille refert, distat spe meliore sui.

Quæ res difficilis: reticere arcana, parare

Otia si possis: atq; superba pati.

Compescēda tibi semper sunt verbera linguæ

Præcipue quādo mensa parata tibi est.

Nec carpas alios, sed nec sermone laceffas;

duce quo. fortuna inimica superbos deprimit, atq; humiles clarum
 super æthera tollit. In quo præstarent. Laertius. rogatus quo diffe-
 runt periti ab imperitis? bona, inquit, spe: Præstarent. i. præstantio
 res essent. & dicimus præsto sapienti in datiuo, vt Terentius, homi-
 ni homo quid præstat: & præsto sapientem. Spe meliore sui i. fidu-
 cia, quā de se habent nam solis animi bonis confidunt: quorū certa
 est atq; firma possessio. Quæ res difficilis? Laertius. rogatus quid
 sit difficile: arcana, inquit, reticere, otium recte disponere, iniuriasq;
 tolerare. Reticere arcana quia nemo est fere cōscius alicui, qui nō
 pruriat secreta eliminare, atq; vt Iuuenalis de seruis potentiorum
 dixit: prodere malunt arcana: quā subrepti potare salerni &c. Pa-
 rare otia. quod multo difficilius est quā negotia disponere. nā nego-
 tia ipsa sibi querunt ordinē: otia vero pauci disponere sciūt. Super-
 ba pati. i. hominū superbiorū cōtumelias. Cōpescēda. Laertius, præ-
 cipiēbat, inquit, & hinc. linguam semper quidē: sed in cōuiuio præ-
 sertim cōtinendam. Verbera linguæ. i. verbera. alluditq; ad etimolo-
 giā verbi, quod dicitur ab aëris verberatu. Mensa parata, quo tēpo-
 re vel maxime à turpibus verbis abstinendū est. Iuuenalis. hic nullus
 verbis pudor aut reuerentia mensæ. Nec carpas alios. Laertius,

proximo

Accipes aliter plura dolenda tibi.
 Intentare minas neli, namq̄ esse minuti
 Atq̄ pusilli animi: nec muliebri magis
 Prōptius ad tristes casus veniemus amici:
 Ex voto quā si res aget ille suas
 Est humilis coniux modico ducenda paratu.

proximo dicebat non maledicendum: alioqui, audituros quæ nos
 merore conficiant. Nec carpas, id est, neminem absentem rodas:
 atq̄ illius æstinationi detrahas. Lacesas, id est, presentem contus
 melijs prouoces. Accipies audies, nam vt ait Terentius: qui pergit
 dicere quæ volt, quæ non volt audiet. atq̄ illud Hesiodi, si quem
 quam verbo lædes, læderis & ipse. Intentare minas. Laertius,
 nemini, dicebat, intentandas minas, esse enim muliebri. Intentare
 minas, id est, minari. alioqui & ipsum verbum intento. as. per se
 minari significat. Virgilius. i. Aeneid. presentemq̄; viris intentant
 omnia mortem. Minuti & pusilli. i. timidi. Muliebri magis. i. minus
 virile. Promptius. Laertius. præcipiebat, inquit, promptius ad
 amicorum aduersos casus quam ad secundos successus accurrens
 dum. hoc & ab illis præcipitur, qui de amicicia leges tradiderunt.
 interest tamen nostra: vt citius ad prosperitatem nostram quam
 ad aduersitatem amicos vocemus. sed in vtraq̄; fortuna necessas
 rij sunt amici, vnde & necessarij dicuntur. quia in hominum vita
 nihil est magis necessarium. sine amicis. n. vt ait Aristoteles, nemo
 eligeret viuere. Est humilis coniux. Laertius, præcipiebat, inquit
 uxorem humilem modico apparatu ducendam. Modico paratu.

Nam si Aristoteles in economicis præcipit, mulieri vtendum
 esse

DICTA SAPIENTVM.

Nec maledicendum quos Libitina sacrae
 Præcipue te ipsum catus obseruare memento
 Non contemnēdos de hinc venerare senes

esse veste atq; sumptu minori quam legibus permissum sit: multo magis id erit illi faciendum quæ est conditionis infimæ. Nec maledicendum. Laertius, præcipiebat, inquit, mortuo non maledicendum. hoc est quod Plinius in proemio scribit naturalis histo. cū laruis hoc est cum mortuis non esse luctādum. Quos Libitina. i. mors est autem Libitina Venus, iuxta cuius templum, vt in problematis Plutarchus scribit, funera vendebātur Romæ. Sacrauit, id est, indigetavit, hoc est quod vulgo dicitur canonizauit, & est sumptum ex Horatio. 2. epistolarum: miranturq; nihil nisi quod Libitana sacrauit. Præcipue te ipsum Laertius, præcipiebat, inquit, honorādum senectutem, obseruandam seipsum, nos inuertimus, vt postea riorē sententiam prius, priorem posterius ponemus. Nam post deum nos ipsos hoc est animum nostrum in primis colere debemus: deinde senes. i. eos qui nos ætate præcedunt: inter quos primi debēt esse parentes. Obseruare. i. colere & venerari, huc pertinet illud sapientis, quicūq; tandem is sit, si deus est animus, vt nobis carmina dicunt, hic tibi præcipue sit pura mente colendus: quod ex Cicero nis sexto de rep. sumptum est. Catus, id est, sapiens. vnde Catones dicti. Te ipsum, id est, animum tuum: qui est in te potior pars, immo vero totus quisq; est animus suus, vt Cicero illic dicit. Non contemnendos. nam sunt quidam senes, qui iure possint contemni Senes. hinc apud Lacedæmonios maxime erat venerationi senes & apud maiores Romanos, dicente Iuuenale, venerabile erat præcedere

Detrimēta feras potius quā turpe lucellum.

Hoc etenim semper lædere, at illa semel.

Arridere viro, quem res fecere secundæ

Elatum, noli: crescat vt inde tumor

Fortis, mansuetus sic esto: proximus vt te

Non tam formidet, quam vereatur: ait.

Exuperāda tibi propria est iracundia semper;

Discendumq; domi rite præesse tuæ

præcedere quatuor annis. Detrimēta. Laertius, dicebat, inquit, damnum potius quam turpe lucrum eligendum, id quippe semel tantum angere: hoc semper, Lucellum. diminutiuum à luci o. Horatius. i. Epid. Quid purè tranquillet honos an dulce lucellum. Hoc, scilicet, lucrum, semper, quia conscientiam semper torquet. Illa, scilicet, detrimēta. Arridere viro. Laertius, dicebat, inquit, elato secundis rebus non arridendum, & cur illius superbia non est arridendum, ostendit dicens, ne tumor, id est, superbia creseat, inde, hoc est ex eo fauore. Fortis, mansuetus, Laertius, dicebat, inquit, fortem: mansuetum esse oportere: vt proximi non tam metuant quam reuereantur. Fortitudo & mansuetudo virtutes sunt morales in parte animi irascibili positæ: ad quas perinet irasci in quos & quando & quantum & quas ob res oportet secundum Peripateticos: quod Stoici negant. Exuperanda. Laertius, dicebat, inquit, Vincendam esse iracundiam, discendumq; domui suæ rite præesse. Nam de iracundia, quæ est inimica rationi, nihil dubium, cohibendam esse ijs præsertim: qui gubernare debent cum rempublicam, tum priuatam. Eum præterea, qui paterfamilias

DICTA SAPIENTVM.

Cum mēs depromat sensus, interprete lingua,

Fac cures semper premeditata loqui,

Execranda tibi sit diuination: siue

Vaticinantis erit: siue sit artis opus.

Difficiles factu res nunquam poscere debes.

Nec festinandum est: cum tibi fiet iter.

ius sit, manifestum est oportere rei familiaris rationem habere. Cum mens. Laertius, dicebat, inquit, linguam præire animo non permittendam. Mens. mentis agitatio. Depromat sensus, id est, ea que sensa & decreta sunt illi. Interprete lingua, id est inter nuncia, ex Horatio sumptum est in poetria dicente, post effert ani mi motus interprete lingua. Execranda. Laertius, dicebat, inquit, diuinationem execrandam. nam quod in omnibus codicibus ex impressione legitur diuinationem non execrandam, pro non ego suspicor vero esse legendum. Vaticinātis siue artis, nam duæ sunt diuinationis species. Cicero de diuinatione. altera que fit instinctu diuino, que dicitur vaticinium: altera que fit arte & nomine generis appellatur diuination. vtramq; execrandam aut non execrandam dicit. sed multo rationabilior est prior sententia. Difficiles factu. Laertius, dicebat, inquit, impossibilia non appetenda. Ratio autem huius est, quia ea, que à nobis fieri possunt, cadunt in consultationem: impossibilia vero & que idem prope sunt difficilia, non cadunt, ex libro tertio Ethicorum. Nec festinandum. Laertius, dicebat, inquit, in via non esse festinandum, & hoc est, quia vt de magnanimo Aristoteles quarto Ethicorum scribit, motus eius tardus est, vox grauis, locutio firma, non enim properat, qui paucis in

In medio sermone manus non est agitanda
 non bene sensati namq; putabat opus,
 iam promulgatis parendum legibus esse.

Atq; bono ciui semper amanda quies.

Aurifices Lydis explorant cotibus aurum

Auro mens hominum saepe probatur ait.

eis intendit: neque vehemens est, qui nihil magnum putat. In me-
 dio sermone. Laertius, dicebat, inquit, interloquendum manum
 non esse agitandam: esse enim vecordum. Nam omnia membra
 obtemperare debent rationi: quod si aliter sit insipientie signum
 est. Persius, nil tibi concessit ratio, digitum exere peccas, ac si dicat
 in sola digini exertione peccatum est: quia omnis motus inordina-
 tus est vitiosus quem admodum in paralyti, ex. i. Ethicorum. Iam
 promulgatis. Laertius, dicebat, inquit, obtemperandam legibus, quie-
 tem ad amandam. Iam promulgatis, quia antea quam lex promulgetur
 nullum habet vigorem: atq; si ex utilitate reipublicae non est: bonus
 vir intercedet atq; obuiabit legis rogationi. Amanda quies. nam qui
 aliter facit labefact. ut rempub. Cicero, i. officiorum, ea velle in re-
 pub. quae tranquilla sunt, talem bonum ciuem & sentire & dicere
 solemus. Refert Macrobius libro Satur. 2. cum venisset Augustus
 Caesar in domum, quam habitauerat Cato: Strabo in adulationem
 Caesaris male existimantis de Catonis pernicatia: ait. Quisquis pra-
 sentem ciuitatis statum commutari non volet, & ciuis & vir bonus
 est. satis, inquit, serio & Catonem laudauit: & sibi nequis affectaret
 res nouas consuluit. Aurifices Lydis. Laertius, inter ceteras,
 inquit, eius sententias haec maxime placuit, qua dixerat, Lydis

DICTA SAPIENTVM.

Iacturam semper comitatur sponsio, sed qui
Litigat, & debet, creditur esse miser.

De Pittaco.

Pittacus Hyrradio nat⁹ Mitylenē patriam
habuit, quæ vrbis est Lesbi in sulæ: cuius ty
rannum Melanchrum profligauit. Phrinonē

*cotibus aurum examinari & dare apertum sui documentum, aliis
ro autem bonorum malorumq; hominum mentem, cuiusmodi sit,
comprobari. Lydis cotibus, sic appellantur lapides illi indices, quo
gradus auri indicantur. Cotes autem Lydos vocari huiusmodi las
pides: neq; solitos inueniri nisi in flumine Tmolo Plinius autor est
libro. 33. naturalis historie. Iacturam semper. Laertius, Chilo
nis, inquit, est ea sententiola, sponsioni non deesse iacturam. Plinius
libro. 7. non sponsionem sed litem esse miseriam, comitem (inquit)
esse miseriam æris alieni atque litis. Sponsio, id est fideiussio. sicut
sponsor fideiussor. Debet, id est, debitor est, atque in ære alieno.*

¶ De Pittaco. hic patrem habuit Hyrradium, quem ex Thracia
fuisse dicunt: patriam vero Mitylenem, vnam ex quinque vrbibus
Lesbi in sulæ. Est autem Lesbos insula contra Troada, distans à
proxima continenti septem mille quingentos passus. Tyrannum
Melanchrum, qui in sulam tyrannide vexabat atque iniqua domi
natione: sed hunc cum Alcei fratribus superauit, fudit, fugauitq;.
Certaretur, id est, contentio esset inter Mitylæneos & Atheniens
ses. Achilliidis agri. De eo namq; certabatur inter illos. Phrinonē

præterea ducem Atheniensium: cum de Achil-
litidis agri possessione certaretur: in singulari
certamine implicitum reti superauit: agrumq;
suis restituit. Cumq; post victoriam decem an-
nos Mitylenorum temp. tenuisset: magistra-
tu se abdicauit, decemq; alios in super annos vi-
xit, de quo Callimachus ad Dionem.

Hospes Acarnites rogauit Pittacum olim

Sic Mitylenæum Hyrradioq; satum. (rum
Magnesenex, gemine cupiūt mihi nubere, qua

Et genere atq; opibus conuenit vna mihi,
Altera præcellit, quid præstat consule, dicq;

Vtra ex his potius sit capienda mihi,

nem, qui pancratis, testes atq; olympionices, hoc est in olimpia coronatus victor. Reti implicitum. Hinc originem apud Romanos habuit ludus Mirmillonis & Retiaris, nam Mirmillo galea indutus pro crista piscem habebat, in quem Retiarius captans piscem reate iactabat dicens piscem peto, te non peto, in eo namq; stabat victoria. Callimachus poeta Græcus in epigramate quoddam ad Dionem. Hospes Acarnites. id est, ex Acarnania Epiri regione. Satum genitum, hoc est filium. Gemine, id est, duæ femine. Conuenit, id est, est conditionis equalis mihi. Præcellit, id est, maioris est conditionis. Quid præstat, id est, vtra est mihi conueniens magis, ut dicam. Baculum, appositivè tela senilia: quia senum arma est baculus, quo innituntur. Tollens, quasi eo quod dicturus erat monstraturus. Expeaent, id est, explicabunt & enodabunt pueri, quis pro-

DICTA SAPIENTVM.

Hic baculum tollens sic tela senilia dixit,
 Consilium pueri, quod petis, expedient
 Quis celer in gyrum iactatus verbere turbo
 Assiduo latis vertitur in triuis,
 Isequere illorum monitus, sic fatur, at ille
 Scitatur, referunt, tu tibi sume parem.
 Quæ postquam audiuit, monitis puerilib⁹ hæc
 A magnis hospes abstinuit thalamis. (rens
 Atq; parem paruas lætus traduxit in ædes.
 Sic Dion æqualem: si sapis ipse: cape.
 Eius sententiæ sunt.
 Signati argenti mittebat munera Cræsus,
 Is tamen argentum noluit accipere

Turbo, qui à Grecis dicitur thyrocus. Celer, vnde à trecho quod est curro derivatur. Verbere, id est, flagello agitur. In triuis, vbi pueri trocho ludunt. At ille, scilicet, hospes Acarnites. Scitatur, id est pueros interrogat. Referunt, pueri. Parem, id est illam vxorẽ, quæ tibi est æqualis conditione. Audiuit, hospes ille. A thalamis magnis, id est, vxore illa nobiliori ac ditiori. Sic Dion, ad hunc erat epi gramma Callimachi, vt dicimus, qui Dioni consuluit de ducenda vxore consulenti: vt exemplo Pittaci æqualem duceret.

¶ Signati argenti. Laertius. Cræso, inquit, pecunias ad se mittente accipere noluit: duplo se habere plura quam vellet contestans. defuncto enim fratre sine liberis hereditatem ad se pertinere dixit. Cræsus, rex Lydorum. Signati argenti, id est, in pecunias signas

Addidit & causas, duplo quia plura teneret
 Quā cupit: extincto fratre quod auct⁹ erat
 Ebrius & petulans si quenquam forte cecidit:
 Is duplici pœna turpiter acta luat.
 Est virtutis opus res ardua difficilisq;
 Non facile est igitur cuilibet esse bono.

tas cōflati. Addidit causas, cur videlicet noluit accipere. Quod
 auctus erat, id est, factus ditior fratre mortuo, & sic teneret dus
 plo plura, id est, duo tanto, quam volebat. Ebrius ac petulans.
 Laertius, Pittacum, inquit, ebrios, cum peccarent: duplici in cōmodo
 afficiendos per leges statuit: ut cauerent temulentiam, abundat
 quippe vino insula Lesbos. Item Aristo. 2. Politi. fuit inquit Pittaa
 cis legum conditor: sed non in republica versatus, lex est propria
 illius: ebrior, si quem pulsauerint: maiori pœna damnari debere,
 quam si sobrius fecissent. Sed quomodo Aristoteles dicit, non fuisse
 in republica versatum Pittacum: si decem annis rempublicam Mis
 tylenorum administrauit? Sed forte hæc lex non sapientis huius:
 hoc est de numero septem: sed alterius minoris, qui fuerit legisla
 tor. Ebrius & petulans, ex Iuuenale sumptum est: qui ait, ebrius ac
 petulans qui nullum forte cecidit, sunt autem petulantes, qui immo
 dice atque intemperanter aliquid faciunt. Luat acta turpiter, id
 est, pro peccato soluat duplicem pœnam, quam si sobrius fecisset.
 causa autē est, ut ait Aristoteles, quod plures delinquit ebrius quam
 sobrius, ideo legislator nō ad id respexit, q̄ ebrius dignus est venia,
 sed ad utilitatē. Est virtutis opus. Laertius, fertur, inquit, Pittaci
 sententia: per difficile est bonū esse, nos autē cur id fiat, causam adies

DICTA SAPIENTVM.

Omnia posse Deum, iussit quodcunq; volun-
 Sed cursum fati non retinere solet. (ras;
 Et qui priuatus potuisset forte latere:
 Clara magistratus dat documenta sui.
 Quæsit⁹ quondam, quæ res foret optima, dixit
 Quod nunc occurrit: vita beata puto.

cimus ex Aristotele libro secundo Ethicorum. Quoniam virtus
 & ars circa difficile versantur. Omnia posse Deum. Laer-
 tius: fertur Pittaci sententia, necessitati nec Deos reluctari. Iussit
 quodcunq; voluntas, id est, quidquid illud est, vult: sed nõ idcirco
 mutat seriem factorum: & ordinem causarum, nisi admodum raro
 & ex magnis quibusdam causis, & hoc est quod dixit necessitati
 id est, ex necessitate prouenientibus rebus: vt solem oriri atq; occi-
 dere. Et qui priuatus. Laertius: eius, inquit, sententia est prin-
 cipatus viros declarare. Hæc Aristoteles libro Ethicorum, 5. Bian-
 tis esse dicit: propterea inquit, videtur præclarum illud Biantis:
 magistratus virum ostendit, Multi enim, vt ille inquit, in proprijs
 virtute vti possunt, sed in ijs, quæ ad alium sunt, non possunt, ad
 aliud vero & in communi magistratus geritur: nam eo magistra-
 tus à priuato differt: quod magistratus persona publica est, priua-
 tus vero, qui magistratus non est. Quæsitus quõdam. Laertius
 interrogatus, inquit, aliquando quid esset optimum: quod impræ-
 sentiarũ occurrit, bene agere respondit, nam quemadmodũ Aristo-
 teles. i. Ethic. ait, bene viuere ac bene agere pro eodem accipiuntur
 ac foelicè esse. Foelicitas autẽ optimũ ac summũ ac perfectissimũ
 est omnũ rerum humanarum: quippe quæ omnia bona intra se cõ-
 plectitur

Tunc non immeritas quærit victoria laudes,
 Cum tua funesto sanguine bella carent
 Quis virum frugi quæredum dixerat: inquit,
 Si nimium quæras: non tamen inuenies.
 Ecquid gratificum quærenti, tempora dixit,
 Quid foret obscurum: quæ dea cæca premit
 Quidque fidele foret: quæ sustinet omnia tellus
 Quid cõtra infidum: quæ fluit vnda maris,
 Est prudentis opus casus vitare futuros.
 Fortis, cum feriant tristitia: posse pati.
 Cum sis facturus quicquam, prædicere noli.

plectitur, Tunc non immeritas. Laertius, dicebat, inquit, Pittacus, victorias sine sanguine acquiri debere: ac si dicat, non esse optandam victoriam, quæ sit multo sanguine constatura, nam inferre belli ratio utilitati coniuncta esse debet. Quis, Laertius, Phocæico, inquit, dicenti quærendum esse studiosum ac frugi virum: etiam si valde, ait, quæseris, non inueniens. hoc præceptum simile est superiori: non facile est igitur cuilibet esse bono. Ecquid gratificum. Laertius, percontantibus, inquit, quid nam sit gratificum: tempus, ait, quid obscurum: futurorum euentus. quid fidele: terra. quid contra infidum: mare inquit. Gratificum, utile simul ac præciosum, nã cum perit: nihili facimus, amissum vero diuitijs omnibus mercæmur. Dea cæca, fortuna. Premit, i. abscondit. cuius exitum ignoramus. Est prudentis. Laertius, dicebat, inquit, Pittacus, prudentium virorum esse, priusquam aduersa cõtingat: providere ne veniat, fortunam vero, cum illa cõtingerint, equo animo ferre. Cum sis facturus. Laertius, quod

DICTA SAPIENTVM.

Quod si non facias: mox habere letis
 Aerumnas alijs non exprobraueris vnquam:
 Ne te confimilis forte querela premat.
 Depositum potius quā mutua reddere debes,
 Nec alium ledas: etsi inimicus erit.
 Esto bonę frugi, verax, pinus, atq; pudicus,
 Et sollers, fidus, dexter amicus, ait.
 Illius imprimis celebrauit Græcia dictum,
 In quo, mortales tempora nosse, iubet.

*inquit facere intendis noli predicare. nam si facere nequueris, ris
 deberis. Aerumnas. Laertius, infelicitatem, inquit, nemini in
 properaueris: ne iuste querimonie pateas. q. d. ne in similem cala
 mitatem tu quoq; si incideris simili ludibrio pateas. Depositum.
 Laertius, depositum, inquit, cum acceperis, redde. Aristotelis pro
 blema est, cur potius depositum quam mutuuum reddendum sit.
 Nec alium ledas. Laertius, amico inquit noli maledicere: nec ini
 mico quidem. hoc etiam religio nostra nos docet facere. Sed &
 Philosophia quoq; dicente Apuleio. 2. storiatorum philosophia me
 docuit non tantum beneficium amare: sed & maleficium. Esto
 bonę frugi. Laertius pietatem inquit colas, frugi esto, pudiciam,
 veritati stul, fiedem, peritiam, dexteritatem, solatium, diligentiaq;
 eustodi. Bonę frugi. id est, frugalis & modestus. Nam frugi datu
 um esse etiam Priscianus testatur. Illius in primis. Laer
 tius, est, inquit, illius sententiola, tempus nosce, secundum illud
 Ecclesiaste. capit. 3. omnia tempus habent. &c.*

De Biante.

Blanti pater fuit Teutam⁹, patria vero Priē-
ne, egit causas: mortuusq; est, cum causam
pro amico dixisset, Nam cum a dicendi labo-
re quiescisset, caputq; in sinum ex filia nepotis
reclinasset, audiuissetq; secundum eum, cuius
patronus fuerat, iudicatum: animam efflauit.

Eius sententiæ sunt.

Aduersus nulli: cunctis affabilis esto,

Nam sic multorum est conciliandus amor:
Est validum corpus, naturæ munus amicæ.

Si patriam serues: id rationis opus.

¶ De Biante. Prienne. ciuitas Asiatica Thebanorum colonia. Egit
causas, id est, fuit orator patronusq; causarum acerrimus: Dicendi
labore, id est, cum causam perorasse. Secundum eum, id est, pro eo,
quod est vulgo in fauorem illius: sic quoq; iurisperiti dicunt, si-
lis secundum me iudicata sit, id est, in fauorem meum sententia fue-
rit lata. Animam efflauit, id est, expirauit. Cicero primo Thus. ani-
mam agere, & efflare animam dicimus, pro eo quod est mori.

Aduersus nulli. Laetius, placuerunt, inquit, istæ illius sententiæ: eis
subus, placere omnibus stude: habet enim id multum gratiæ: contra
vero fastus ac superbia semper nocuit, iuxta illud Terentij in An-
dria, nunquam, inquit, præponens se alijs, aduersus nemini & c.

Est validum corpus. Laetius, placuit, inquit, & illa eius sententia,
corpore quidem esse validum, naturæ munus est: porro quæ uilia
sunt

DICTA SAPIENTVM.

Ne mireris opes aliorum, plurib⁹ illas

Fortunam constat sæpe dedisse malis.

Infœlix, ait: est: hominumq; miserrimus ille.

Fortunam aduersam qui tolerare nequit.

Quod fieri nō posse putes: nec amaueris vnq;

Alteriusq; malū, fac meminisse velis.

Ecquid difficile est: quærenti: fortiter, inquit,

suis patriæ dicere animi ac prudentiæ proprium. Comparat vires corporis, quod est nature munus, animi bona, quæ sunt virtutes: atq; magis has reipublicæ prodesse, quã illas. Nature amica, id est benignæ, quæ tecum liberaliter egit. Si patriam, quia salus patriæ magis stat ratione & prudentia quã viribus. Ne mireris. Laertius, dicebat, inquit, pecuniarum copiam pluribus etiam forte obuennisse: hoc potest iungi superioribus, nã bona fortuna, qualia sũt diuitle, non tam prosunt reipu. quam ratio & prudentia boni viri. Non mireris, id est, cum admiratione laudes. Pluribus malis, non igitur sunt ob diuitias laudandi. Infœlix, ait, est. Laertius, infœlicem, inquit, dicebat, qui ferre nequiret infœlicitatem: & reuera ita se res habet, nam qui totus ex fortuna pendet, neq; bonis honestis innititur, infœlix est. Miserrimus, idem quod infœlix est.

Quod fieri. Laertius, dicebat, inquit, morbum animæ esse impossibilia amare & appetere: & aliena incommoda nō meminisse. Quod fieri non posse, id est, impossibilia. Nec amaueris, id est, non appetas. nam illa tantum appetenda atq; eligenda sunt, quæ cadunt in consultatione: atq; in nostra potestate possunt esse, ex libro. 3. Ethicorum. Alterius malum. simile est illi Thaletis, pericula, cũ nos aliena mouent. Ecquid difficile? Laertius, interrogatus, inquit, quid

Rerum motus in deteriora pati.

Dum vehitur pelago, nauim iactantibus Austris,

Clamabat faciles impia turba deos:

pectora sedato cum sic ait ille: filete

Obsecro: ne vos hic velificare sciant.

Contemptor diuum quærebat & impius olim

Ecquid est pietas: retulit ille nihil.

Miranti causam, cur nam sic ille taceret:

Quæ nihil ad te, rem, pertinet, inquit, agis.

nam esset difficile: ferre fortiter, respondit, mutationem in deterius Rerum motus, id est, mutationes. In deteriora, id est, in inferiorem conditione decidere, atq; patienter id pati. Et hoc quia vnusquisq; grauiter fert honore priuari; in Economicis Aristoteles. Dum vehitur. Laertius, nauigabat, inquit, cum impijs aliquando, & cum coorta tempestate nauis quateretur fluctibus: illiq; deos inuocarët, filete, inquit, ne vos hic illi nauigare sentiant. Vehitur pelago, id est, nauigat. Iactantibus Austris, ex Horatio primo ser. Faciles, aut vt essent propicij & exorabiles: aut semper faciles, vt Vergilius, faciles venerare Napeas. Sedato, non perturbato vt reliqui. Sciant ac si dicat, si scierint, perijstis, cum impiorum oratio potius exacerbet deos, quã placatos reddat, iuxta illud, peccatori dixit deus: quare tu enarras iusticias meas? Contemptor. Laertius percontanti, inquit, impio homini, quid sit pietas, nihil respondit: cumq; ille silentij causam scicicaretur, quia de rebus, ait, nihil ad te pertinens tibus quæris, hoc per quam simile est illi saluatoris nostri ex euangelio Ioan. xvij, quod interroganti Pontio Pilato, quid est veritas: nihil

DICTA SAPIENTVM.

Se quoq; malle duos inter censere inimicos.

Dicebat: quā si charus vterq; foret.

Alter enim mihi inimicus forteparetur:

At vero ex illis alter amicus erit.

Cum patria capta victor permitteret aurum

Pro se quisq; vehit: solus inanis abit.

Huic aliquis dixit: cur exoneratus abiret?

Cum sic ille refert: omnia porto mea.

nihil respondit: quia videlicet de re, quæ nihil ad se pertinebat: sciebat. Diuum. pro diuorum. Pietas religio. Se quoq; malle. Laertius, dicebat, inquit, malle se inter inimicos quam inter amicos iudicare, quippe ex amicis alterum prorsus futurum inimicum ex inimicis autem alterum amicum. Sic, scilicet iu. dicendo inter duos amicos. Ex illis, scilicet inimicis, inter quos arbiter fuero.

Cū patria capta. Phæc ex Ciccone in aradoxis accepimus. à Laertio non ponitur, illud tamen refert: quod cum ab Aliatte Prienne illius patria obsideretur, Bias ex industria duos saginavit mulos eosq; in castra impulit: quibus conspectis obstupuisse regem, quod bruta quoq; animalia largas obessorum copias præferrent: ac desoluenti obsidione cogitantem explorandi gratia nuncium in urbem dimisisse: Biantem consilio regis explorato magnos arena ac ceruus tritico operuisse, hominib; usq; ostendisse: eo agnito, regē cū Priennensibus pacem percussisse: ex continenti regem Bianti ut ad se pergeret mandasse: illumq; dixisse, equidem res cepas edere æque ac flere iubeo. Victor. Aliattes rex Lydorum. Inanis. vacuus. Omnia mea scilicet boni animi, quæ sola sunt bona.

Ecquid

Et quid dulce foret? scitanti, spes, ait ille.

Hæc recreat vires, fessaq; mēbra leuat.

Ec quid homo faciat gaudēs? aliquādo rogat?

Si quocunq; modo fore lucretur, ait.

Fac, vt sic miseræ disponas tempora vitæ:

Ac si victurus sis nimis, atq; parum.

Sic & amandus erit, quem designabis amicum,

Ac si post odio sis habiturus eum.

Ecquid dulce. Laertius, interrogatus ecquid esset dulce hominibus? spes, ait. adiecitque vero, que de spe poetæ ferunt: quod recreat vires: quia spe mercedis sustinent mercenarij labores diurnos annuosq; alioquin intolerabiles, spe libertatis sustinet captiuus compedes &c. Ecquid homo? Laertius, forte, inquit, interrogatus, quidnam faciens homo delectaretur? lucrans, inquit. Quocumq; modo, nam lucrum vnde cumq; dulce est, secundum illud in uenalis, vnde habeas quærit nemo, sed oportet habere: & illud Vespasiani ad Titum filium: bonus est odor lucri ex re qualibet. Fac vt sic. Laertius, dicebat, inquit, vitæ tempus ita metiendum, quasi diu & parum victuri simus, declamatio est ex contrarijs, sed sententia peracuta, vt si domum ædifices: ita debes præperare: ac si breuis sis victurus, ita firmiter ædificare, ac si diu sis victurus. Sic & amandus. Laertius, dicebat, inquit ita amandū, quasi odio simus habituri: malos enim esse quam plurimos. Illud non satis mirari possum, cur Cicero in libro de amicitia tãto pere hæc Biantis sententiã reprehēdat: cū præsertim ipse Cicero dicat, ab amicis honesta peti oportere: nã si virtus aut opinio virtutis de alijs

· DICTA SAPIENTVM.

Quod factururus eris, cunctanter præmeditare,

Et decreuisti quod semel arripies.

Deq; deis, vt sunt, sic te sentire decebit.

Et bene sensa bonis esse loquenda tibi.

Indignum, quia sit diues, laudare caueo.

Et, cape non violens, si quid habere cupis.

de aliquo est, quæ conciliat amicicias: si quisquam talis non fuerit, qualem opinabamur, oportet illius amiciciam dissoluere, quod etiã Cicero ipse dicit, & Bias significat dicens plures namq; esse malos. Quod factururus. Laertius, sic, inquit, consulebat: quodcumq; agere instituis, cunctabundus ac deliberandus arripe, ceterum in eo, quod elegeris, firmiter persiste. Aristoteles. 6. Ethic. ad consilium, inquit temporis spacium adhibetur: atq; vt aiunt, celeriter agendum esse: consulendum autem morose. Cunctanter, id est, cum mora. Arripies, id est, celeriter facies. Deq; dijs vt sunt. Laertius, de dijs, inquit, ita vt sunt, loquere. Vt sunt, nihil videlicet de deo existimans, quod in naturam diuinam cadere non possit: vt quæ poetæ de dijs fabulantur: sed illa tamen fateri debemus, quæ optimus quisq; de deo sensit, scripsitq;. Vt Aristoteles, referente Seneca libro. 7. naturalium questionum, nunquam verecundiores esse debemus, quã cum de dijs agitur. Bene sensa, id est, quæ boni viri senserunt. Indignum Laertius, indignum, inquit hominem diuitiarum gratia laudare non li: ratio autem huius est, quia sola animi bona merentur laudem. propter bona fortunæ nemo laudari est dignus: sicuti neq; ediuerso propter paupertatem vituperari. Et cape non violens. Laertius, persuadens, inquit, accipe, non cogens. sensus est. si quid habere vis
ab aliquo

Ascribenda tibi sunt quæ male feceris vnquã:

Quæ bene fecisti sunt referenda Deo.

Disce bonas artes miserisq; viatica canis.

Dicebat: firmas si tibi quæris opcs.

Nobilis illius fertur sententia: plures

Ex hominum numero quæ putat esse malos

De Cleobulo.

Cleobulus Euagoræ filius ex Lindo vrbe
Rhodi fuit: siue, vt alij tradunt, ex Caria,

ab aliquo: potius id assequeris suadendo: quã cogedo, quod est violentiæ cuiusdam opus, violens, id est violenter. Ascribenda, Laertius, quod cunq; boni egeris, ad Deos refer, sic Horatius, hinc omne principium, huc refert exitum. nos vero adiecimus, mala nobis imputare debere: quod est consequens ad Biantis sententiam. Disce bonas. Laertius, viaticum, inquit, tibi ab adolescentia ad senectutem sapientiam compara, ea quippe sola est certa veraq; possessio. Viatica. sunt impense, quæ parantur itineri faciendo: sed quia hæc vita quasi via quedam est: sapientia est viaticum certissimum, cetera omnia incerta. est autem ex Persio sumptum hoc hemistichium: petite hinc: inquit, iuuenesq; senesq; finem animi certum miserisq; viatica canis. canis igitur, id est, senectuti canæ.

Nobilis. Laertius. Biantis, inquit, est sententia, plures mali sunt. similis est hæc illi Pittaci, quiq; virum frugi quærendum dixerat, inquit, si nimium quæras non tamen inuenies. & illi præterea, non facile est igitur cuilibet esse bono.

¶ De Cleobulo. Ex Lindo. Lindus oppidum fuit vnum ex tribus

D insule

DICTA SAPIENTVM.

in signi corporis specie atq; viribus Scripsit autem anigmata atque sententias obscuras ad tria milia versuum. quale est illud.

Est vnus genitor, nati bona pignora bis sex
 Triginta cuius nate, sed dispare forma
 Hæ niueæ aspectu, nigreæq; colorib⁹ ille,
 Atq; immortales oēs moriuntur ad vnam.
 Eius sententię sunt.

Copia verborum rerumq; inscitia versat
 Mortales: tempus perficit atq; sapit.

in insule Rhodi ex Caria. regio est Asia continēti contra Rhodum posita. Aenigmata. vulgo est questio, qualibus pueri & muliercule pensa trahentes ludere consueuerunt. Est vnus genitor. Hoc enigma poeta noster elegantissimè expressit dicens ad Marthionem sancte Iuliane Inicum Lupum Mendoça.

¶ Dezid me caudillo y luz de discretos

Qual es el padre señor si se saca
 Que ha de los hijos entera doçena
 Y de cada vn hijo ha treynta nietos:
 Son a metades blancos y prietos. &c.

Est autem genitor annus, filij vero duodecim menses, quorum sex sunt dies discolors propter lucem & tenebras: sunt autē dies immortales in specie: mortales vero in numero. Copia verborū Laertius: imperitia in hominibus maiori ex parte dominatur: & multitudo verborum: sed tēpus sufficiet sentire atq; sapere. hanc in glossematis artis grāmaticæ pluribus differuimus operis processum

Est mulier sensu: virgo est ætate locanda
 Filia: moratam quod prius esse decet.
 Officio charum magis efficiem⁹ amicum,
 Munere non charos demeruisse potes.
 Egressure domo tecum prius ipse voluta
 Quid sis factururus: quid quoq; non facies.
 Retuleris cum forte pedem tecum acta recē
 Quid recte quid non feceris ipse boni. (se,
 Corporis est moles multa mercede domanda:
 Quod sibi, q; menti cōmoda multa parit.

mium enarrantes. Est mulier sensu. Laertius: filias, inquit: dicebat nuptui locare oportet ætate virgines: sed prudentia & sensu mulieres: docens per id, virgines quoq; erudiendas esse. Mulier & virga differunt: quia mulier est corrupta: virgo integra: est & illa differentia: quod mulier est ætate matura: virgo ætate florida & sic hoc loco accipitur. aliquādo mulier sexū tantū dicit: ut in lege illa: si mulier ita est arcta: ut mulier fieri nō possit. Locā. i. i. viro tradēda. Plautus in Aulu. Filiā habeo grandē illocabilē. i. sine dote. Officio Charū. Laertius, dicebat: inquit: amicos beneficijs fouendos: ut amiciores sint: inimicos autem amicos faciendos. Officio, quod amicus amico prestat. Demeruisse. id est beneficio obligare. Ouidius: crimine te potui demeruisse meo. Egressure. Laertius: dicebat: inquit: & illud: antequam domo quis exeat: quid acturus sit apud se pertractet: rursus cum redierit: quid egerit recogitet. o egressure. id est qui egressurus es. Voluta. cogita. simile Vergilius in viro bono. Corporis est. Laertius:

DICTA SAPIENTVM.

Nil audire nocet: nocuit semperq; nocebit:

Cum sine delectu verba loquentis eunt,
Blandicijs non est, nisi desipis, vxor agenda.

Ob iurgare tamen hanc sine teste decet.

Atq; hylarem vino seruum punire caueto:

Cum serui merces sit cibus atq; merum.

consulebat, inquit, corpus rite exercendum. nam per otium corpus luxuriare solet: atque e contrario per labores in bonam frugem tendere. Moles corporis, id est, corpus, quod molestum atque onerosum est animo. Multa mercede, id est, multo labore. ex Vergilio. 2. Geor. de vitibus, cogenda in sulcum ac multa mercede domanda. nam quia merces datur labori, alter pro altero ponitur. Sibi, ipsi corpori. nam moderata exercitatio tum corpori tum animo utilis est. Nil audire nocet. Laertius, consulebat, inquit, audiendi magisquam loquendi studiosum esse oportere. Taciturnitatis precepta complura sunt atque improptu. comparat itaq; hos duos sensus loquendi, scilicet atq; audiendi: quorum alter nunquam nocuit per se, alter vero sepe: quod fit cum loquimur sine delectu, id est electione verborum. Blandicijs non est. Laertius, consulebat, inquit, eum muliere neq; blandicijs agendum, neq; presentibus extraneis iurgandum: est namq; utrumq; vitiosum. Vxor agenda, id est tractanda & regenda. Sine teste, id est coram alio quocunq;: nam illud est, qd egerrime seruit mulieres. Atq; hylare. Laertius, consulebat, inquit, famulum vino hylare non puniendum: videri enim id dementis esse. Hylare. non omnino ebrium: nam sic castigandus est. Cum serui merces. hoc ex Aristotele in Oeconomicis: restat, inquit, ut opus faciendum seruo

Quæ tibi sit dispar: vxorem ducere noli.
 Affines dominos namq; habiturus eris.
 Extollat ne te rebus fortuna secundis:
 Sed nec aduersis deprimat illa, caue.
 Fortunæ motus patienter ferre memento:
 Præsertim si nō culpa sit vlla tua.

De Periandro.

Periander Cypseli Corinthiorum tyrāni filius & ipse quoq; ei⁹ vrbis dominationem exercuit annis quadraginta: obiit autem octo

uo tribuitur. & cibus sufficiens, sine mercede enim dominandū nō putant: meces autē seruicibus cibus est. Quæ tibi. Laertius, cōsulebat, inquit, vxorē sibi parē deligendā: nā si clariorē te duxeris, affines dños habebis. Affines dños. quia ex illorū voluntate, nō ex tua vxorē tractabis. Sūt autē affines propinqui vxoris tuæ, & est sentētia similis illi Pittaci. Extollas ne te. Laertius, dū secūda in fortuna arripet, superbire noli: aduersa perstrepete noli frangere. hoc autē præstat æquanimitas inter vtramq; fortunā. Fortune motus. Laertius, fortune mutationes fortiter perferre discet. Culpa tua, hoc ex aliorū sentētia adiectū est. nā in aduersitatibus illa est præcipua cōsolatio, si nō sumus causa nostræ calamitatis.

¶ De Periandro. Cypseli, qui fuit ex Heraclidarum genere. Corinthiorum, atque etiam totius Arcadiæ, est autem in Peloponnesi Isthmo Corinthus non longe ab Arcadia. Satellitio, id est, satellitibus, vt seruitium pro seruis, ministerium pro ministris, sunt autem

genarius. Hic primus omnium satellitio stipatus ad corporis custodiam incessit. Sunt qui dicant, aliam fuisse Periandrum sapientem patria Ambraciotam, alium vero Corinthiorum tyrannum: atque ex cognomine ortum esse errorem, ut tyrannus sapiens putaretur.

Eius sententiæ sunt.

Nummorum causa studiosus nil facit vnquã:
 Cum sit turpe lucrum: nilq; decoris habens.
 Qui tuto regnare voles: annitere ne tam
 Armatus miles: quam tueatur amor.

satellites, qui armati aliquem tutelæ gratia stipant: hoc est vndiq; circumdant: vnde & stipatores quoq; dicuntur. Ambraciotam, ex Ambratia vrbe Epiri. Nummorum causa. Laertius, Periandri, inquit, est: nihil pecuniarum gratia agendum. oportere enim, qui honestus sit: non lucrari. Causa autem huius est, quia lucrum habet in se annexam turpitudinem: cum sine alterius iactura fieri non possit. sola aut agricultura aut reip. merces potest hominem defendere ab illa infami appellatione cerdonis, hoc est eius qui lucri causa quidpiam facit. Studiosus. vir bonus & virtute præditus. Decoris, id est, honestatis. nam lucrum non est propter se, sed propter aliud. Qui tuto. Laertius, dicebat, inquit: qui tuto regnare vellēt: summa opè nitendum, ut beneuolētia non armis stiparentur. ex quo videtur, eundē esse tyrannū, & qui sapiēs est habitus: quandoquidē de tyrānide tā crebro loquitur: vel maxime id probat, quod de tyrānide interrogatus paulo post respōdit. Arma

Forte rogabatur, cur pergeret esse tyrannus:

Quando tyrannis erat sic odiosa sibi:

Respondit: quia nō possum nō esse tyrānus

Quod, cui me credam: nullus amicus erit.

Dulce quies homini, temeraria vita periculis

Obuia sed domini pessima conditio est.

Esse immortales, idem dicebat honores,

Nare voluptates: atq; Perire breuis.

Nec te difficilem dulci præbebis amico:

Sive sit is scelix, sive sit ille miser.

tus miles. i. satellites. Amor ex populi beneuolētia cōparatus. For
te rogabatur. Laertius, rogatus, inquit, aliquando cur in tyrānide
persisteret? quia, inquit, & spōre & inuitū cedere a quē periculo
sum est. Cur pergeret. i. persisteret. Quando pro quoniā. Non
possum nō esse. i. in manu & potestate mea nō est. Cui me credā. i.
cōmittam, & in quo possum fidere. & est sumptū ex Cic. 5. Thuf.
que est. de eo, quod Dionysius Syracusanorū tyrānus simili modo in
terrogatus respōdit. Dulce quies. Laertius, bona, inquit, dicebat
quies est, se piculosa temeritas. Quies. i. tranquilla & quieta vita
est dulce. i. dulcis. tali. n. vitæ nullus impōdet metus. Vita temeraria
i. que est fortune subiecta. i. qualis est tyrānorū. hinc sequitur: qđ
cōditio. i. status tyrāni est pessimus oīm. Esse immortales. Laer
tius voluptates, inquit, corruptibiles sunt, honores aut immortales
Honores. i. eos qui debētur virtutina qui aliunde proueniūt inanes
sunt. Nare. i. natare & fluctuare, & breui tēpore perire. i. corrū
pi. Nec te difficile. Laertius, amicis, inquit, & felicibus & in sce

DICTA SAPIENTVM.

Redde fide summa, quidquid promiseris vlli
 Nec secretum animi prodere verba finas.
 Non modo qui peccat: verum peccare volēte
 Puniat is iudex, qui bonus esse volet.

De Anacharsi.

A Nacharsis Scitha Gnturi filius ex matre
 vero Greca inter septē annumeratus est.
 Is cum Athenas venisset: factusq; esset Soloni
 familiarissimus in Scythiā rediit. Vbi cum pa-
 trias leges Grecis mutare vellet: a fratre Cadui-
 do qui apud Scythas regnabat, per speciem ve-
 nationis sagitta confixus interiit.

Eius sententiæ sunt.

Est mirum, fertur, dixisse, quod inter Achiuos
 Artifices certant: iudicat artis in ops.

*Et in foelicibus eundem te præbe. Nec difficilem, immo tractabilis-
 lem. redde fide summa. Laertius, quodcunq; inquit, pollicitus
 fueris serua. Et interloquendum caue ne secreta pronuncies. Fide
 summa, id est integra. Martialis, ille fide summa teste sua vina re-
 mensus. Non modo qui. Laertius, dicebat, inquit, non peccan-
 tes modo, verum et gestientes puni.*

*¶ De Anacharsi, Scyta, sagitta confixus, sunt qui Græco ritu sac-
 crificantē tradant occisum. Est mirum, Laertius, mirari, inquit,
 se dicebat: quomodo apud Græcos artifices certarent: iudicaretq;*

qui

Et quod lex, qui se maledictis forte laceſſunt,
Punit, & athletas cenſet honore deum.

Tris vuas vitis fert: quarum prima voluptas,
Ebrietas poſt hanc, tertia in cœſticia eſt.

Quo pacto quiſquã poſſet non ebrius eſſe
Forte rogabatur, conſilium cœpedit.

Qui nimio vino titubantia verba notabit,
Et turpes motus: hic erit abſtemi?

qui opifices non eſſent. Achiuos. Græcos. Artis inops, id eſt, qui nō
ſit artifex. hoc etiam ſere hodie ſit: quod omnes artiſices, ſed & li
térari parant ſe iudicio vulgi potius quam ſapientum. Tertullianus
in Apologetico de muſicis dicit, Anacharſim hoc dixiſſe: quod cer
tantes de muſica faciunt iudicem populum. Et quod lex. Laer
tius, mirari, inquit, ſe dicebat, quid ſit quæmobrem Græci aduerſus
eos, qui ſe iniurijs laceſſunt, legem ferentes: athletas, cum ſeinuicē
feriunt, honorāt. ordo eſt, mirari ſe ſe dicebat: quod lex punit eos,
qui laceſſunt ſe, id eſt, prouocant maledictis: atq; e diuerſo cenſet.
id eſt, dignos putat athletas, id eſt, pugiles honore deum pro deo
rum: nam olimpionice, id eſt, in Olimpia victores coronabātur: qui
honor diuinus habebatur. Hæra. primo car. palmaq; nobilis terra
rum dominos euehit ad deos. Tris vuas. Laertius, huius, inquit,
dictum memoratur, vitæ vuas tris ferre. primam voluptatis, ſe
cundam ebrietatis, tertiam mœroris. Apuleius. 4. floridorum, ſapiē
tis, inquit, viri ſuper menſam celebre dictum eſt. prima inquit cra
ter a ad ſitim pertinet, ſecunda ad hylaritatē, tertia ad voluptatē,
quarta ad inſaniã. Quo pacto quiſquã. Laertius, rogatus, inquit,

DICTA SAPIENTVM.

An ne forent plures extincti qua perituri
 Ex hominum numero: forte rogatus erat.
 Cum sic ille refert scitanti: dic mihi quaso
 Inter quos nautas annumerare velis?
 Cumq; insultaret iuuenis non sobrius illi,
 Sedato vultu talia verba refert.
 Sitemetum iuuenis nō fers: dic pocula lym
 Confectus senio qua ratione feres?
 Cuidā exprobrātis Scythicis quod natus in oris
 Effet: respondit talia verba senex:
 Nūquā es, aut dabitur pbro sua patria cuiq;
 Attice, tu probro semper eris patriæ.

quo pacto quis abstemius fieret: si turpes, inquit, ebriosorum mo-
 tus sibi ante oculos ponat. Abstemius, qui à temeto hoc est vi no se
 abstinet penitus, nos penultimam breui animus, cum ab alijs longa,
 ponatur, quoniam temetum primam breuiat. An ne forent
 Laertius, interroganti, inquit, vtrum plures sunt viui quam mor-
 tuū nauigantes, inquit, vtra in parte constituis? hanc Plato in Axio-
 cho Bianti attribuit. sic dialectici precipiunt, questiones insolubiles
 ioco dissoluere. Cumq; insultaret, Laertius, ab adolescente, in-
 quit, conuua passus contumeliam, adolescens, inquit, si modo cum
 iuuenis es vni nō fers, quando senueris, quomodo aquā fers. q. d.
 si a lolseens ebrius es, quid facies senex. Confectus senio, id est,
 debilitatus. Cuidam exprobranti, Laertius, exprobranti, in-
 quit, sibi Attico, quod Scythia esset, non mihi quidem ait pbro est
 patriæ: sed patrie tu, in oris Scythicis. nā vt diximus, ex patre Sey-

Scitanti quæ nam est nauis securior: inquit.

Venerit in portus quæ sine labe suos.

Dicenti nauem tenui cōstare tabella

Id spacium nauis est mora mortis ait.

Ee quæ res homini foret optima, q̄ mala rursus

Quæ nocet: aut p̄dest, garrula lingua, refert.

Ex multis vnum tibi delige cautus amicum

Ne tuus in plures languidus erret amor.

tha & matre Græca est natus. Sua patria. hoc simile est illi, quod
 Plato in primo de rep. scribit, & Cicero in Lelio mutuatus est. The
 mistoclen, inquit, ferunt, Seriphio cuidam in iurgio respondisse, cū
 ille dixisset, non cum sua sed patrie gloria splendorem assecutum
 non Hercule, inquit, si ego Scipius essem: ignobilis essem, neq; si
 tu Atheniensis esses, clarus vnquam fuisses. Attice. nã Atticus erat,
 qui patrie ignobilitatem illi exprobaerat. Scitanti. Laertius,
 percontanti, inquit, quæ nam esset securior nauis: ea, respōdit, quæ
 in portum venerit. Sine labe, id est, incorrupta & integra. Portus
 suos, id est, optatos. sic Ouidius, vento nauiget ille suo. Dicenti
 nauem. Laertius, cum didicisset, inquit, quatuor digitos nauis esse
 crassitudinem, inquit, morti propinqui sunt, qui nauigant. Tenui
 tabella. Iuuenilis, nunc & ventis animam committe dolato cor
 fissus ligno, digitis à morte remotus quatuor, aut septem si sit latisa
 sima tæda. Ee quæ res homini. Laertius, rogatus quidnã esset ho
 minibus bonū ac malum? lingua, inquit. nã quemadmodū, esse potest
 causa multorū bonorū: ita ediuerso multa malā differe mare pōt.
 Ex multis vnum. Laertius, melius inquit, aicbat, est amicum vnum
 egregiū

Dicta Sapientum.

Iudiciale forū res est fallentibus apta,
 Hinc & auaricie maxima causa sub est.
 Factibus abstineas his, lingua, ventre, pudēdis
 Ipsi inscribunt semper imaginibus;

De Misone.

Mison Strymonis filius, patria Chenæus,
 & ipse à quibusdā inter septē numeratur
 Nā & Plato in Protagora illū pro Periandro cō

egregium, quam gregarios multos possidere, hoc etiā ex poētrina
 Aristotelis dictū est, qui amicitia proprie dictā atq; ut est affectus
 non virtus ad paucos est: immo vero ad unū duntaxat. Iudicia
 le forū. Laertius, forum, inquit, ad fallendum inuicem, atq; ad dan
 dis auaricie manus locū destinatū. & profecto ita rem sese habere
 re quotidie experimur in rabulis & leguleis: nā iure cōsultos offē
 dere hoc nō est mihi in animo. Memēto hoc in loco illud Dioge
 nis de duobus rabulis. Fac tribus abstineas. Laertius, Inscrbitur
 inquit, ipsius imaginibus lingua, ventre, pudendis continendum est.
 hoc autem dictum sub illius imaginibus ideo scribebant: quod forte
 hęc illius sententia maxime placuit, quod videbatur homines ad tē
 perantiam hortari, cuius materia est, ut Aristoteles. 2. & 3. Eth.
 scribit, cibus, potus, coitus, ut tamen per linguam intelligamus duo
 illius officia, alterum, quo est ministra gustus, alterum, quo sermo
 nis instrumentum.

De Misone. Chenæus. alij dicūt et Oeteus ab Oeta mōte. alij Eteū
 apud Laconie. In Protago. in dialogo, qui sic inscribitur nō Pytha.
 in pro

stituit: & Apollinis oraculo sapiētissimi est iudicat⁹. fuit autē qđ ipsum nomē in nūit, moralitū ofor. vixit autē annos septē & septuaginta.

Eius sententia est.

Ille per æstatis mediæ graue tempus aratro
 Aptabat stiuam: cui Anacharsis ait:
 Ante diem properas o Mison mun⁹ aratri.
 Ille refert: properat munera nemo satis:

De Epimenide.

Epimenides Phesti filius, patria Creten sis ex
 vico Gnofo, pro eleobulo inter septem nu

in prologo genesis mendose legitur. Pro Periandro, loco Periandri, de quo supra Apollinis oraculo. nam fertur, Pythiam, cū ab Anacharside quæreretur, quis nā se esset sapientior, respondisse, Oetū quendam Nisonem siue Chen eum se sapientio rem esse hoc illum oraculo sollicitatum vicum peruenisse, eumq; inuenisse. Ipsum nomē nam Mison ofor interpretatur: qui autem ofor hominum est à græcis misantropos dicitur. Stiu aratri est capulus. Ante diem. ante tempus. Munus. officium. Properat nemo. sensus est, nemo ante tempus facit, quod aliquando facturus est, & est sumptum ex Martiale. properat viuere nemo satis.

¶ De Epimenide. Phesti filius. alij dicunt Dosiadæ, alij Agesarchi. Gnofo. oppido Crete. in antro obdormiuisse. Nam cum à patre, vt ouem rure deferret, missus esset meridiano tempore, secessit in speculā

DICTA SAPIENTVM.

meratur. sunt, qui dicant, hunc in antro obdor-
miuisse annos septē & quinquaginta: atq; ex-
perrectum, cum rerum omnium faciem mira-
tus esset: a iuniore fratre iam vetulo agnitum
esse. Sunt, qui dicant, illum non obdormiuisse:
sed ad tempus secessisse: vigit annos centum
quinquaginta septem, scripsitq; in carmine o-
pera complura: sed, quod legerim, nullum ex-
tat dictum, nisi quod Paulus Apostolus in epi-
stola ad Titum huius implorat testimonium
illum appellans Prophetam, dicens. Cretes at

*luncam dormitum. Experrectus quæ sita oue & non inuenta ad pa-
trem redijt, & inuenit omnia ex pristina forma immutata. Fras-
tre iuniore quam ipse Epimeniaes erat sed iam vetulo. In episto-
la ad Titum cap. pri. dixit quidam ex illis proprius ipsorum Pro-
pheta. Cretenses &c. Cretes. Cretenses. Nam Cres Cretis ab
illis atq; a nostris declinatur. Ai, est semper. vnde aizous herba
que semper viua. Pseusta. mendaces. vnde & pseudo. cacos. in-
terpretatur malus. therion. fera. Argi. tardi siue pigri. Cres mutat
uimus autem carminis necessitate pluralem in singularem. Obe-
sum autem, id est, pinguem, pro pigro posuimus id quod præcedit,
pro eo quod sequitur. hoc hemistichium, Cretenses semper mendac-
ces, vt ait Hieronymus ad magnum oratorem vrbis Romæ, pos-
tea Callimachus poeta in hymno ad Iouem vsurpauit. sed qua par-
te Cretenses mendaces appellant omnes poeta Græci & Latini:
nos veraces dicimus, illi namq; mendaces dicuntur: quod Iouis ses-
pulchrum*

pseustæ, cacætheria, gasteres, argi, quod carmen
 heroicum diuus Hieronymus sic interpretatur
 Cretenses semper mendaces, malæ bestia, ven-
 tres pigri, nos vero addita metri necessitate sic.
 Cres semper mendax, mala bestia, vëter obelus

pulchrum apud se dicunt esse: cum in cœlo regnare putaretur.
 Ouidius in amoribus. Cretes erunt testes, nec fingunt omnia Cres-
 tes. Idem alibi: nota loquor, non hoc, qui centum sustinet vrbes,
 quanuis sit mendax, Creta negare potest. Lucanus quoq; libro. 8.
 tam mendax, magni tumulo quam Creta tonantis. & Papinius præ-
 mo Thebaidis, ad Iouem, mentitaq; manes Creta tuos. estq;
 apud Græcos prouerbiũ ad Cretem cretizare, quo significatur,
 ad mendacem vt mendacio. quod igitur est mendacium illorum
 quod scilicet dicunt apud se esse Iouis sepulchram in vico Gnos-
 cum hac inscriptione Græcis literis, Zeus cronu. hoc est, Iup-
 piter, Saturni, subaudi filius. Quan rem & Euhemerus
 autor antiquus: & qui fuit è Messana ciuitate, scripsit in
 in sacra historia, quam Ennius poeta in latinum vertit. ci-
 ta:urq; à Varrone in primo de re rustica, & ab Eusebio,
 Augustino & Lactantio: qui libro etiam primo diuinarum in-
 stitutionum multa de hoc auctore deq; hoc Cretensium men-
 dacio plura dicit, citatq; multos illius versus. Cipryanus es-
 tiam martyr in libro de origine & generibus idolorum, an-
 trum Iouis, ait, in Creta nutitur, & sepulchrum eius os
 ostenditur.

DICTA SAPIENTVM.

De Pherecyde.

Pherecydes Badis filius Syrus cognominatus a nonnullis inter sapientes numeratus est primusq; omnium de natura rerum deq; diis scripsit, atq; , vt Cicero putat, primus omnium dixit animos hominum esse immortales Extat ad hunc, Thaletis epistola : in qua ostendit se velle ad illum nauigare: vt differētem de rebus diuinis audiat, perijt consumptus phthiria si, hoc est morbo pediculari.

ostenditur. De Pherecyde. Syrus. nan quidam fuit è Syria, vt quidam putant, sed è Syro insula, vt autor est Strabo & Laertius: non dico è Scyro, in qua regnauit Lycomedes Didamie pater atq; Achillis socer. producit autem primam Syrus. De natura reru & diis. seruabatur, inquit, Laertius, ad sua tempora libellus Pherecydis Syri de rerum principio, cuius initium fuit: Iupiter quidem atq; tellus & tempus erant semper. Cicero putat libro primo Thuscularum questionum, huius inuentionis autorem Pythagoram fuisse, scribit diuus Hieronymus ad Ruffinum. alij ad Thaletem referunt. Thaletis epistola. sed et illius ad Thaletem, in qua significat, quo morbi genere tabesceret scilicet phthiriasi, hoc est morbo pediculari. Nam phthir pediculus interpretatur. hoc etiam morbi genere perijt Sylla dictator, & Herodes ille, sub quo saluator noster natus est.

AELII ANTONII NEBRIS-

SENSIS IN VAFRE DICTA PHU

losophorum, Liber secundus
incipitur.

Philosophiæ Ionicae, quemadmo-
dum inſtitio diximus, autor fuit
Anaxymander Thaletis Mile-
ſij diſcipulus: Anaxymãdro ſuc-
ceſſit Anaxymenes, cui Anaxa-
goras: atque huic rurfus Arche-
laus, qui Socratẽ docuit, a quo ethice primum
eſt inducta Socratis auditores fuere complu-
res. Sed imprimis Ariſtippus, Xenophon, An-
tiſthenes, & Plato: qui primus veterem acad-
miam inſtituit, Cæteros, qui ſequentur, qui
centiores ſunt, omiſimus.

De Anaximandro.

Anaximander patrem habuit Praxyadã
patriam vero Miletum: cuius præceptor

¶ Liber ſecundus philoſophie Ionicae, nam Italicae fuit Pythagorã
ras. Anaximander. qui à Græcis dicitur Apaximandros. ſic illi
Alexandros, nos dicimus Alexander.

¶ De Anaxymãdro. Eſſe infinitum, &c. Laertius, Anaxymãdri,
inquit, eſt illud principium & elementum immenſum hoc & infi-

E nitum

DICTA PHILOSOPHORVM.

fuit Thales Milefius quoq; Obijt diem suum cum ageret annum ætatis quartum & sexagesimum.

Eius sententię sunt.

Esse infinitum primum nec posse moueri

Principium: partes sed fluitare tamen.

Cœlestem spheram esse ausus describere: cuius

In medio tellus orbiculata foret.

Primus & errores lunę sensisse putatur:

Quæ vario vultu fratris ab orbe nitet

nitum esse: & partes eius immutari: totum vero immutabile durare. Ordo est. Anaxymander dicebat: primum principium esse infinitum, nec posse moueri: quia quod infinitum est per se immobile sed illius partes partes fluitare, id est moueri. Cœlestem spheram. Laertius, dicebat, inquit, in medio loco terram centri instar constitutam, globosamq; esse ac rotundam. Ausus, quia primus hoc inuenit: quod terra esset in medio spherę siue mundi. Orbiculata, globosa & rotunda, idq; necessario factum, quoniam est grauis & in uia suo ad centrum tendens conglobari necessario debet. Primus & errores. Laertius, dicebat, inquit, lunam falso lucere lumine splendoremq; à sole mutuari. Errores, id est motus errantes in cœlo: unde etiam planete dicuntur latinè erraticę stelle siue errone. Vario vultu, nunc noua & corniculata, nunc diuidua atq; lumine dimidiata, nunc plena: & hoc vario aspectu, quem habet ad solem, quem poeticè fratrem appellant: quoniam Apollo & Diana ex Ioue & Latona dicuntur geniti. Primus & hic terris.

Laertius.

Primus & hic terris æquavit lampada Phœbi
 Quodq; idem puro purior igne foret.
 Primus & hic radio descripsit gentibus orbem
 Fluminaq; & montes, oceaniq; sinus.
 Huius opus gnomon & vasa horoscopa. nãq;
 Indiscrera prius tempora lucis erant.

Laertius, dicebat, inquit, solem terræ equare magnitudinem & esse ignem purissimum. Lampada Phœbi, id est, splendidum gloriolum solis. Aequavit terris. Ptolomæus & Alphraganus diametrum terræ quinquies & semis diametrum solis metiri dicit: ut sit sol maior quam terra centies sexagies sexies. Purior igne. Plato atq; ante illum complures philosophi materiam cœlestem igneam posuerunt nedum solem. Primus & hic radio. Laertius, primus inquit, Anaxymander terre marisque circuitus descripsit & spheram insuper construxit. Radio, virga, qua Geometre faciunt descriptiones. sic Vergilius in Bucō. Descripsit radio totum qui gentibus orbem, id est, Cosmographiam designavit. Sinus Oceani, id est quatuor illa maria, que terram continentem irrumpunt, scilicet nostrum, Arabicum, Persicum, Caspium. Huius opus. Laertius, horoscopia, inquit, fabricatus est primus Anaxymander. Plinius libro secundo non Anaxymandrum: sed Anaximenem Anaxymandri discipulum horologium sciotericum, id est umbratiale primum Lacedæmonie ostēdisse tradit. fuisse autē horologium sciotericum, hoc est solare siue gnomonicum ante Anaximenem, ut vult Plinius, siue Anaxymandrum ut Laertius manifestum est, ex eo quod

DICTA PHILOSOPHORVM.

Hic tropicos primus docuit trāsuersaq; signa
 Qua Pœbus totiens itq; reditq; viam.
 Dum canit a pueris irrisus forte: canendum est
 Ob pueros inquit dulcius ergo mihi.

De Anaxymene.

ANaxymenes Euristrati filius patria quoque Milesius fuit: atq; Anaxymandri au

scribitur. 4. Reg. cap. 20. de horologio Acham in egrotatione Ezechie regis: quod tempus est ante Anaxymandrum ducentorum circiter annorum. Gnomon latine appellatur vmbilicus, vultgo cartabon. cuiusmodi est figura, quam facit stilus rectus soli expositus cum sua vmbra. Vasa horoscopa: horologia ex aqua siue x arena. vasa quoq; horoscopa Plinius lib. 2. eodem appellat horologia vmbra tilla. Hic tropicos. Laertius, gnomona, inquit, inuenit: quo solis conuersiones & equinoctia notaret. Tropicos, scilicet cancri & capricorni. hoc est solstitium æstiuale & hyemale. Vransuersa signa, id est obliqua, scilicet zodiacum. Vergilius. 1. Georg. obliquus qua se signorum verteret ordo. Dum canit. Laertius, aiunt, inquit. Anaxymandrum canentem a pueris irrisum: eoq; comperto dixisse: canendum ergo puerorum causa modulatus est. hoc est quod Anachersis se mirari dicebat: quod apud Græcos musici certabant inter se: & iudicabant artis musice imperiti.

¶ De Anaxymene. patria quoq; Milesius: sicut & superiores. Satis captæ sunt à Cyro Persarū rege: opera Mardi cuiusdam, cui nomen

tor Parmenidisq; natus est sexagesima tertia Olympiade, obijtq; quo anno Sardis captæ sunt.

Eius sententiæ sunt.

Non super terrā sed circum sydera ferri:

Atq; infinito ex aere cuncta facit.

Si metus impendet: scrutari sydera cæli

Lætus Anaximenes qua ratione potest?

nomen Hyrciades, vt scribit Herodotus. regnabat autem Sardinibus Croesus ille omnium ditissimus: ad quem supra diximus venisse Solonem: atque eundem misisse munera Pittaco Non super terram. Laertius, hic, inquit, dixit initium aera & infinitum, moueriq; sydera non supra terram sed circa terram. nos carnis necessitate coarctati sententiâ inuertimus. Ordo est, facit.

Anaximenes dicit sydera non ferri super terram: sed circum terram, vt supra dicantur ferri, quæ rectè ferantur, circa quæ orbiculariter & in circuitu, & facit cuncta, id est fieri dicit cuncta ex aere infinito. Aristoteles. i. Methaphy. Anaximenes posuisse principium, dicit, aerem. Cicero tamen primo de Natura Deorum dicit Anaximenes posuisse Deum aerem infinitum. Aera, inquit, Deum statuit: eumq; gigni esseq; immensum & infinitum, & semper in motu. Si metus impendet. hoc ex epistola Anaximenes ad Pythagoram sumptum est. quo nam, inquit, modo possit Anaximenes cæli secreta rimari, cui iugis aut mortis aut seruitutis incumbit metus? Impendet, id est nobis imminet, & quasi supra caput in ruinam pendet.

ANaxagoras patre Hegesibulo patria ve-
ro Clazomenius Anaxymenis auditor
fuit. Qui cum suis omne patrimonium distri-
buisset, ad studium se philosophiæ contulit.
Cumq; ab Atheniensibus fuisset impietatis
damnatus deinde absolutus, Lampfacum
profectus est, vbi sexagesimo secundo ætatis
anno diem suum obiit: floruitq; Olympiade
septuagesima.

Eius sententiæ sunt.

Principio sylvam & m̄tem premisserat, vnde
Omnia secreuit, disposuitq; locis.

*¶ De Anaxagora. Clazomenius à Clazomenis vrbe Asiaticæ. Im-
pietatis. quod de rebus diuinis male senserit, vt illud quod dixit,
solem esse laminam candentē. Lampfacum. urbem Hellepontii: vn-
de fuit Priapus. Principio mentem. Lærtius, primus, inquit,
hic materiæ quam hylen appellant mentem adiecit in principio
operis sui, sic scribens. Omnia simul erant: deinde accessit mens:
eâq; composuit. Idem refert Aristoteles in primo Physicorū: atq;
idem primo Methaphysicorum. Sylvam. quam Græci hylen dic-
cunt, Latini materiam interpretantur. Premisserat, id est præpos-
tuit omnibus alijs rebus. Secreuit, seiunxit. Locis, scilicet suis, totū
hoc ex Ouidio in principio Metamorphoseos, qui Anaxa-*

Dicenti, patriæ cur non sibi cura subiret?
 Hinc, cælum: mōstrans, inquit, origo mihi est.
 Dicenti num scis quod sis priuatus Athenis?
 Me, inquit, Cecropide; non ego Cecropidis.
 Es dānatus, ait, iam pridem, dixit in omnes
 Ius natura tulit: iudiciumq; simul
 Nuncius extincti me nati nil mouet, inquit
 Cum, me mortalem progenuisse, sciam.
 Qua genitam causa se crederet esse rogatus:
 Scilicet vt cernam lumina clara poli.

goram de mundi creatione sequitur. Dicenti patriæ. Laertius, fuit, inquit, Anaxagoras reipublicæ atq; priuatis negligens adeo, vt cuidam se ita compellāti, nulla ne tibi patriæ cura est? dixit: mihi vero patriæ cura & quidē summa est, digitum in cælum intendens. Hinc, id est ex cælo, significans animam esse originis. Vergilius. 6. Aeneid. Igneus est ollis vigor & cælestis origo. Dicenti num scis. Laertius, dicenti, inquit, cuidam Atheniensibus priuatus es: non illis ego, ait: sed illi me. Priuatus, spoliatus & exul. Cecropide, Atheniensis, à Cecrope primo vrbis conditore, significat autem, se magis posse carere Atheniensibus, quam Atheniensis illo. Es dānatus. hæc superiori est iungenda & inferiori. Laertius. Cum, inquit, illi renunciata esset & damnatio sua & filiorū mors: ad alterū dixisse, iam pridem aduersum illos atq; se ex æquo naturā tulisse sententiā: ad alterū, sciebā me genuisse mortales. alij hoc ad Solonē referūt. Quæ genitam causa. Laertius, rogatus, inquit, cuius rei causa natus esset: inspicēdi, inquit, cœli & solis & lune. Lumina clara solis & lune ad illud

DICTA PHILOSOPHORVM.

Lampfacios mōtes nunquid mare mergere to
 Si non defuerint tēpora, merget, ait. (lim
 Mausoli cernens ingenti mole sepulchrum:
 Diuitiarum hæc est, inquit, imago noua.
 In patriam ferri num vellet cum moreretur
 Aequum ait ad manes vndiq; fiet iter.

Vergilij alludit, quod. i. Georg. scribitur. Vos o clarissima mundi
 lumina, labentem cœlo que ducitis annum. Lampfacios mons
 tes. Laertius, percontanti, inquit, an Lampfaceni montes mare es
 sent aliquando futuri: dixisse ferunt: ita sane: nisi tempus defeces
 rit. significabat autem, posse montes illos pessum, atque sub vndas
 icturos vi tempestatum atque imbrũ: sed suspicabatur tunc mun
 di statum aliquando finem habiturum. Mausoli cernens. Laer
 tius, cum vidisset, inquit, Mausoli sepulchrum. monumentum in
 quit præciosum & lapidibus ornatum. Diuitiarum imago est. Fuit
 autem Mausolus rex Carie, cui Artemisia vxor monumentum illi
 ud in signe cōdidit, à quo alia quoque Mausolea dicuntur, si modo
 Imaginificè sint extructa. Ingenti mole, id est ingentis structuræ.
 Imago noua, id est admiranda, sed diuitiarum ostentatio, que scil
 licet pessimo cuiq; possunt contingere. In patriam ferri. Laer
 tius, indignanti, inquit, homini ac molestè ferenti quod in alieno
 solo moreretur, bono, inquit, esto animo. Idè enim vndiq; in infer
 num descensus est. Cicero primo Thus. hoc ipsi Anaxagoræ mo
 rienti tribuit, non alteri indignanti quod moreretur in exilio: nisi
 forte ille alter ob Anaxagoram indignabatur. Aequũ iter, id est,
 vndecumq; tantumdem itineris est ad inferos.

De Archelao Atheniensi.

Archelaus patrē habuit Apollodorum, patriam vero Athenas, præceptoremq; Anaxagoram. Hic ex Ionia primus Athenas Philosophiam induxit eam, quæ de rerum natura differit. Socratem instituit in ethice: quam cum ab illo acceptā propagasset, inuenisse putatu est.

Eius sententiæ sunt.

A iusto iustum legem secernere: honestis
Et non naturam turpia posse putat.

¶ De Archelao, quidam dicunt Milesium. Apollodorum. sunt qui dicāt Mydonis filium. Ex Ionia, ubi floruerunt Thales, Anaxander, Anaxymenes: vnde hæc quoq; de qua nunc agitur, philosophia est cognominata. De rerum natura, physica in morali philosophia, quem tamen omnes Socrati tribuunt. Cicero in Tusculanis, primus, inquit, Socrates philosopho euocauit e caelo, & inter homines habitare coegit. A iusto. Latius, assererat, inquit, iustum & turpe non natura constare: sed lege. Aristoteles in primo Ethicorum, iusta inquit, & honesta, de quibus ciuilibus, id est, moralis philosophia considerat, tantam diuersitatem inter se habent: ut lege duntaxat, non autem natura constare videantur. Iliabi, antea quam lex feratur: nihil refert illo vel illo modo facere, postea vero quam lata est: multum refert. ordo est. Archelaus putat legem & non naturam posse secernere iniustum a

DICTA PHILOSOPHORVM.

Principium rebus posuit genitale calorē
 Qui tamen ex lento cuncta vapore creat.

De Socrate Alopecensi.

SOcrates Alopecēsis cognominatus apago
 Atticę Sophroniscifilius: atq; Archelai au-
 ditor fuit: duasq; habuit vxores Xantippen,
 ex qua Lamprodem genuit: & Myrto, ex qua
 Sophroniscum & Menexenum suscepit, a Che-
 rophonte vero Apollo consultus respondit

iuſto & turpia ab honeſtis. Principium. Laertius, duas, inquit
 eſſe generationis cauſas aſſerebat calidum & frigidum. & ſubdit,
 gigni vero animalia ex terra calore dicebat, namq; liquentem ca-
 ſam, vbi ignis ardoribus inflammatur: terram efficere, vbi
 circumſluit aerem gignere. Genitale, id eſt, generatiuum. Len-
 to vapore, qui ex terra madefacta exhalat.

¶ De Socrate. Alopecensis. Alopex, quod interpretatur vulpes, pa-
 gus eſt Atticę regionis. Sophroniſci, hic lapidarius fuit: mater ve-
 ro Phenareta obſtrix. Xantippen, priorem. Myrto, poſterio-
 rem, que fuit Ariſtidis illius iuſti filia: quam indotatam accepit: ſunt qui
 vtraq; ſimul habuiſſe tradunt. A cherophonte, diſcipulo illius. Reſ-
 pōdit, per Pythiam, hoc eſt, Apollinis ſacerdotem, ſive ſibyllam. Sa-
 pientiſſimus. Virgilius in viro bono, vir bonus & prudens: qualem
 vix reberit vnū millibus e cunctis hominum conſultus Apollo.
 Ab Anyto, qui a Socrate videri ſe non patiens, Ariſtophanē aduerſa-
 ſus

oracū m : q̄ est in ore omnium . & quō mor-
taliū Socrates sapientissimū iudicatur . De
inde accusatus ab Anyto Melito & Lycone
damnatus est , mortuūq; veneno sumpto : cum
prius multa de animorū immortalitate dis-
purasset anno ætatis . lxx .

Eius sententiæ sunt :

Iurgia Xantippes clamores probrāq; linguæ
Vt declinare illo abeunte domo,
Ipsius in caput scaphium diffundit ab alto
Spargit & vrina coniugis ora sui,
Huius, ait ridens, pluiæ certissimus autor
Nimirum nobis ille tonitrus erat

sus illum inuexit: atq; in eius maledicta prouocauit. Melito.
Anyto est inductus in Socratem. Lycone, hic fuit orator, qui ac-
sationem intentauit. Caput accusationis fuit: quod de dijs ma-
le sentiret, quodq; iuuentutem corrumpere. Veneno . cicutæ
te succo . De anime immortalitate, quæ Plato in eo libro, quæ
Phædon inscribitur, est prosecutus . Iurgia Xantippes. Laer-
tius . Xantippe, inquit, cum in eum prius conuicia & male a-
dicta i. t. culata esset: post modum vero & sordidis aquis pera-
fudisset: nomine, inquit, dicebam, Xantippen tonantem
quandoq; pluturam? Scaphium . vas urinarium . Ab alto .
ex fenestra. Ora . faciem & caput. Ridens . quia Socratis fuit pro-
priū nunquam frontem corrugare. Certissimus autor . i. pronō a
ficūne

32
 DICTA PHILOSOPHORVM.

Et cur tam patiens esset: iurgabat amicus.
 Et tam morosam cur pateretur: ait,
 Iā velut ad trochleg sonitus obcalluit auris.
 Anseris & strepitum tu quoq; non pateris;
 Oua parit: pullosq; mihi creat vt ilis anser,
 At mihi Xantippe pignora chara dedit.
 Et danti calces respondit fronte serena,
 Calcitro, sic asinus ludere sæpe solet.
 — Miranti dixit, si asinus me calce petisset,
 An ne in iudicium conueniendus erat;

nosticum certissimum, sic Vergi. primo Geor. sin quarto exortu
 namq; is certissimus autor. ac si dicat sponsor. Et cur tam pa-
 tiens. Laertius, dicenti, inquit, Alcibiadi non esse tolerabilem Xan-
 tippem adeo morosam, ait, ego hisce iam pridē assuetus sum? ac si
 sonum trochlearum hauriam, an vero tu non toleras cla-
 perstrepen-tes ansres? at illo dicente: at mihi oua pullosq;
 parunt; & mihi, ait, Xantippe filios gignit. Amicus. Alcibiades Cli-
 nio filius princeps adolescens Atheniensis, quem Socrates ex per-
 dito luxu ad studium philosophiæ reduxit: atq; ex eo factus fa-
 miliaris. Morosam, difficilem, duram, & intractabilem, & suis
 moribus viuentem. Trochlee. vertebrae machinariæ, hispane
 carrillo o polea: dicta a trecho curro. Obcalluit. callum fecit: vt
 nihil sentiam. Pignora chara, filios. Et danti calces. Laertius,
 cum fuisset, inquit, à quodam calce percussus: admirantibus illius
 tolerantiam dixit, quid enim si me asinus calce impetisset: num illi
 dicem dixissem? Calcitro. onis. qui calces iacit. Petisset, percus-
 sisset.

Hunc iuuenis petulans pugnis & fuste cecidit:

Atq; illi facies vndiq; tuber erat.

Ille nihil contra: sed tantum frōte notauit,

Quis pinxisset opus, cuius imago foret.

Alterius iuuenis pugno percussus: abibat,

Quippe volens tacitum dissimulare nefas.

Ore renidenti sibi tunc ait, esse molestum

Se nescire, domo cum galeatus eat.

Dicēti quidam tibi detrahit, intulit, an tu

Mirabare, loqui si bene non didicit:

Dicenti rursus, male dicit, non facit, inquit

fisset. Hunc iuuenis. hanc Diogenes Laertius Antistheni tribuit
 Basilius vero ille magnus, cuius magna est apud Græcos auctoritas,
 in Socratem refert. ait enim in ea oratione, quam habuit ad nepotes,
 quemadmodum libros Eticorum legeren debeant. *per* sit quispiam
 Socratem Sophronisci, filium faciem eius petulantij me cædens,
 Socrates vero non repugnauit, sed illius petulantie se permisit,
 donec ei vultus vndiq; tuber fieret: verum vbi ira illius satiata
 est: Socrates quidem nihil aliud egit, nisi quod fronti suæ scripsit
 percussoris nomen, quemadmodū statur fieri solet: ille inquit
 hoc opus effecit. Alterius iuuenis. hanc ex Seneca accepimus
 Nefas tacitum, id est, ipse tacitus volens dissimulare iniuriam illam
 tam. Renidenti, id est, simili ridenti, aut vultu hylari, ait Galeatus.
 ad excipiendos scilicet huiusmodi ictus. Dicenti quidā. Laertius
 nunciānti, inquit, sibi quendam se maledictis incessere: bene ait, loqui
 non dicit. Dicenti rursus, Laertius, dicenti, inquit, cuidam:

DICTA PHILOSOPHORVM.

Cum nullum videam crimen inesse mihi,
 Ingentem foelix aream donabat amicus
 In qua permagnam poneret ille domum:
 An tu si vacæ corium, inquit, forte dedisses,
 Calceus vt fierer hinc mihi: num caperem?
 Dum vocat ad cœnam conuiuas: exiguiq;
 Xantippen sumptus dispuduisseet, ait
 Si fuerint frugi, mediocris cœna iuuabit.
 Qui petulans ad nos pertinet ille nihil
 In celebrî secum mercato voluere cœpit,
 O bene, tam multis quod mihi non sit opus,

nonne tibi ille maledicit? non inquit: mihi enim ista non adsunt.
 Ingentem foelix. Laertius, cum Alciabides, inquit, grandem illi aream ad construendam domum largiretur: dixisse fertur: an vero si
 tibi mibi opus esset, coriumq; dares, vt calceos mihi post
 acciperem: ridiculus essem si acciperem? Foelix amicus, id est, Alciabides, qui diues erat. Aream, sic appellatur planities, in qua domus fundatur. Nunc caperem? q. d. minime caperem, sed quantum era: opus ad calceos. Dum vocat ad cœnam. Laertius, cum vocasset, inquit, ad cœnam diuites, & Xantippen modici puderet apparatus, bono, inquit, esto animo. Nam si quidem modesti erunt & frugi, mensam nequaquam aspernabuntur, sicut autem interperantes: nulla nobis de hisce cura erit. Exigui sumptus, id est, impense exiguae. pro ipso apparatu posuit. vnde est lex sumptuaria, quæ circa hoc consulenda. In celebri secum. Laertius, sepe, inquit, cum eorum, quæ publicè vendebantur, multitudinem intueretur: secum ista

Proximus aiebat diis immortalibus ille est:

Se perquam paucis quisquis egere purat.

Et sequarenti cui a tem diceret esse:

Sum mundanus ait: mundus & est patria

Scitanti quid agat dum serus obambulat inquit

Condimenta tibi se pedibus terere.

Præterea ex gustu peritur, cui vera voluptas

Non exquisitis indiget ille cibus.

ista voluebat, quam multis ipse non egero. Voluere, cogitare. O bene, subaudi factum. Martialis, o bene, quod ripa colitur Tirinthius ista.

Proximus aiebat. Laertius, dicebat, inquit, cum diis maxime propinquum, qui minimis egeat. ratio autem huius in promptu est, quoniam deus, quod per se sufficiens, nulla re indiget. ergo qui paucioribus indiget, ille est deo propinquior. Apuleius pro magia, eadem didici, ea re præcedere maxime deos hominibus: quod nulla re usum indiget: igitur ex nobis si cuiquam minimum opus sit, eundem esse deo similiorem.

Et se querenti. Ciceronis hæc est in Thuseulanis. Socrates interrogatus cuiatem se diceret: mundanus, inquit, sum. an mundus pro caelo acciperet, an ut vulgus loquitur, dubium est.

Scitanti quid agat. hæc quoque Ciceronis est in eodem opere. Serus, id est, tempore vespertino. hoc est, ante coenam. Condimenta, salsa menta, & ut vulgo dicitur, sapes. Pedibus, id est, cursu & per dum exercitio. Terere, allusit ad mortarium, in quo salsamenta teruntur. Præterea ex gustu. Laertius, dicebat, inquit, qui suavis sine comederet: eum minime obsonio egere: & qui cum voluptate biberet: eum, quod præsens non sit, poculum non querere. Causa est

DICTA PHILOSOPHORVM.

Atq; alios tantum dicebat viuere vt essent.

At tamen, vt possim viuere, dixit edo. ¶

Solus ait bonus est: cuius sapientia fulget

Solum ignorantem credidit esse malum.

Nō generis splendor: nec opes famulatur hoēsto

Quin etiam multis causa fuere mali.

Discebat fidibus dicens: dum tempus habebis:

sa est huius rei, quoniam natura paucis & expositis in promptu contenta est, opinione autem falsi homines trahi ad ea, quae sunt praeciosiora. Atq; alios tantum, Laertius, aiebat, inquit, alios homines viuere vt ederent: se ideo edere, vt, viueret. Essent. esitarent & comederent. Solus ait bonus est. Laertius, dicebat, inquit vnicum esse bonum scientiam. malum econtrario vnicum in scientie autem appellatione intelligimus etiam prudentiam, & recta ratio agibilium: sine qua nulla virtus moralis constare potest. iusticia vero causa est omnium vitiorum, quia ignorat omnis flagitiosus: quae facere oportet, a quibusue abstinere debet vt inquit Aristoteles lib. 4. Ethicorum. Cur igitur punitur si ignorans peccat: cum praesertim eatenus peccata puniantur: quatenus voluntaria sunt? Nimirū puniuntur, quia fuerunt causa suae ignorantie, sicut ebrius homicida punitur non quia hominem occidit: sed quia ipse fuit causa suae ebrietatis. Non generis splendor. Laertius, dicebat, inquit, opes ac nobilitatem nihil in se habere honestatis, verum & malum omne abis oboreiri. Nam vt ait Aristoteles multi ob diuitias periere, & qui sibi sunt conscij nobilitatis, nihil est quod non audeant contra rempub. Discebat fidibus. Laertius, si
dibus

Fac ne quod nescis discere te pudeat.
 Principium facti dicebat maxima res est.
 Idq; scio solum: quod nihil ipse scio.
 Et qui poma sibi redimunt præcocia magno,
 Desperare suo tempore posse frui.
 Et quæ sit iuuenis virtus: aliquando rogatum
 Respondisse, ferunt, nil nimis vt facias.
 An ducenda viris vxor sapientibus esset,
 Vtrum vis egeris pœna sequetur: ait.

dibus, inquit, canere didicit: quãdo illi oportunum fuit, minime improbum seu pudendum dicens: quod quisq; nesciat. Principium facti. Laertius, assererat, inquit, bene incipere paruum non esse, sed maximum, & nihil se scire præter hoc ipsum, quod nesciret. Principium. Ausonius. Incipe, dimidium facti est coepisse, suipersit dimidium rursus, hoc incipe, & efficies. Idq; scio. hinc Academicorum secta orta est dicentium, nihil pro comperto haberi posse. Et qui poma sibi. Laertius, eos, inquit, qui præcocia multo emerēt: desperare, aiebat, se ad maturitatis tempus peruenturos, Præcocia poma, id est, ante tempus in suo genere matūra. Magno, scilicet precio. Suo tēpore, id est cum vulgo & passim proueniunt. Et quæ sit iuuenis. Laertius, rogatus, inquit, aliquando, quæ nam sit iuuenis virtus, nihil nimis, inquit, de hac plura diximus supra in Solonis dictis: nam ab illo Socrates usurpauit. An ducende viris. Laertius, interrogatus: inquit, vtrum melius esset vxorem ducere: ne ne. vtrum vis, inquit, horum egeris, pœnitentia incesset. Vtrumuis. duorum alteri ñ. Pœna, id est pœ-

DICTA PHILOSOPHORVM.

Carpenti cuidā, quod origo Antisthenis esset
 Ex patre Cecropio matreque Thraicia:
 Tu ne duos ciues ortos, respondit, Athenis
 Tam clarum cēses progenuisse virum:
 Artifices, inquit, scabro de marmore signum
 Contēdunt veris assimulare viris:
 Illud dissimulas, illud quoque negligis, vt sis
 Nec lapidi similis nec videare rudi:
 A speculo iuuenem censuram ferre iubebat:
 Oraque conspicere, qualia eunq; forent.
 Vt si turpis erit: formetur moribus aptis:
 Digna que se faciat, si speciosus erit.

nitentia. Carpentī cuidam. Laertius, cum dixisset, inquit, ei qui
 dicit Antisthenem matre esse Thraicia: tu ne, inquit, arbutaberis,
 ex duobus Atheniensibus adeo insignem virum natum: de hoc etiam
 in vita Antisthenis non nihil. Fuit enim Antisthenes Socrati familia
 ris. Cecropio, Atheniensi, ac si dicat, usque adeo deprauati sunt iam
 Athenienses: vt ex duobus parentibus Athenis ortis tantus vir ge
 nerari non potuerit: quo responso elusit iactatorem illum Athe
 niensem, qui ex eo gloriabatur. Artifices inquit. Laertius, ad
 mirari, inquit, se dicebat: cur ij, qui lapidum signa scalperent, sum
 ma ope niterentur: vt lapis homini quam simillimus euadat: se ip
 sos curare negligenter, ne similes lapidibus & videantur & sint.
 Artifices marmorarij. Scabro, rudi & inelaborato. Signum, stas
 tuam. Assimulare, simile facere. Nec videare, id est videaris alijs
 esse lapis. A speculo iuuenē. Laertius, hortabatur, inquit, iuue
 nes,

Cum sim tam pauper, quidam dicebat amicus

Et nil possideam: me tibi dedo libens.

An tu nō censes, totum cum te mihi tradas

Quod tradas, inquit, maxima quæq; bona?

Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit:

Quidam, ait, in somnis visus adesse sibi

Prædixisse se o cuidam tum, fertur, amico

Quod tris ad dies interiturus erat.

nes, se iugiter in speculo intuerentur: ut siquidem formosi essent: digni ea specie fierent, sin autē deformes, eam deformitatem eruditione protegerent. Seneca in. i. natu. quaest. inuenta, inquit, sunt specula, ut homo ipse se nosceret, formosus ut vitaret insaniam, deformis ut sciret redimendum esse virtutibus quicquid corpori deesset, iuuenis ut flore ætatis admoneretur, illud tempus esse discendi & fortia audendi, senex ut indecora carnis deponeret, & de morte aliquid cogitaret. de hoc etiam multa Apuleius promagis. Censuram, iudicium siue consilium. Martialis, consilium formæ speculum. Cum sim tam pauper. Laertius, cum, inquit, illi dixisset Schines, pauper sum, & aliud habeo nihil: me ipsum autem tibi do. an vero tu, inquit, non animaduertis: quam mihi maxima tradis? quidam amicus, scilicet Schines, non orator ille Demosthenis æmulus, sed philosophus Socratis familiaris. Tertia te Phthiæ. carmen hoc ex Homeri Iliade sumptum est. Laertius, cum in somnis, inquit, quendam sibi ista dicentem audisset: tertia te Phthiæ tempestas læta locabit: ait ad Schinem, post diem tertium se moriturum: qua die cicutam bibiturus erat. Phthiæ. opid.

DICTA PHILOSOPHORVM.

Cecropidis illum morti damnantibus inquit?

Illos fata simul imperiosa trahent.

Damnato, iniuste moreris, cum diceret vxor

Ille refert: iuste me cupis ergo mori?

Cum precij magni vestem donaret amicus:

Qua sepeliretur: dumq; recusat: ait.

An mihi dum viuo veitis mea cōuenit, atq;

Apta est, deuncto congruet illa minus?

De Xenophonte Archiaeo.

Xenophon patre Gryllo, patria vero Archiaeus ex pago Atticae, discipulus fuit

Thessaliae. Vergilius. i. Aeneid. Cum domus Assaraci Phthiam clarsq; Mycenae. Cuiusdam amico, Schini. Cecropidis illum. Laertius, referenti, inquit, quod illum Athenienses mori decreuissent: & natura, inquit, illos. Fata imperiosa, quae in hoc plurimum imperant. Horatius. Sed me imperiosa trahit Proserpina. Damnato. Laertius, dicente, inquit, sibi vxore iniuste moreris: an tu, inquit, iuste malles? Vxor. Xantippe. Iuste, quia melius est innocentem quam nocentem poenas luere. Cum precij magni. Laertius, Apollodorus, inquit, ei pallium preciosum obtulit, vt in illo moreretur, & ille: quid inquit? nūc pallium meum viuenti congruum fuit: vita functo non conueniet?

¶ De Xenophonte. Discipulus Socratis, nam cum in angiporū quodam illum Socrates habuisset obuium. porrecto ab eo baculo transire

Socratis. Floruit nonagesima quarta Olym-
piade: atque obiit Corinthi iam grandis natu.

Eius sententia est.

Ille coronatus dum sacrum reddit ad aras:

Acceptit Grylli funera acerba sui.

Atq; ita, deposita, fertur dixisse, corona:

Iam scio mortalem progenuisse virum.

Sed postquā audiuit pulchre cecidisse, coronā

Delapsam capiti composuisse suo.

tan sive prohibitum. Percontanti vero, ubi nam venirent: quæ huius-
manis vsibus accommodata sunt: ad singula cū ille respondisset: rur-
sus, ubi nam boni ac probi homines fierent? rogauit. ad hæc heren-
te illo, dixisse ei Socratem sequere igitur, & disce, ex eo Socratis
auditor factus est. Scripsit hystoriam. fuitq; Cyro regi Persarum
familiaris, cuius pediam, id est pueri eruditionem scripsit. Corin-
thi. quo post longam peregrinationem ex exilio Atheniensium se
contulit, exulabat autem, quòd partes Laconum contra Athenien-
ses tueretur. Ille coronatus. Laertius, fertur, inquit, Xenos-
phon coronatus sacrificasse: & cum filium corruisse didicisset: co-
ronam deposuisse. Vbi vero acriter pugnantem oppetisse compe-
rit: eam rursus capiti imposuisse, Grylli, sui filij, nam duos habuit,
hunc & Diodorum, qui in ea pugna, quæ fuit ad Mantineam, in-
ter Thebanos & Lacedæmonios, in qua Epiminundæus cecidit,
pro Laconibus atque Atheniensibus qui auxiliares erant, pugna-
uerunt: sed Gryllus fortiter dimicans occubuit. Mortalem. hoc ex
Anaxagora vsurpauit.

DICTA PHILOSOPHORVM.

De Aristippo Cyrenæo.

Aristippus patriam habuit Cyrenas urbem Libyæ: præceptorem vero Socratem Qui, quamquam in voluptate summum bonum posuisset. ita presentibus fruebatur: ut non multum absentes quæreret voluptates. Unde extat in illam Platonis dictum: tibi soli & chlamydem & pannum ferre datum est. Illum Diogenes canem regium appellabat. Fuit enim Dionysio Syracusanorum tyrâno quam familiarissimus.

Eius sententiæ sunt.

Cum Cynicus rraçraret olas, sic prætereuntem
 Cœpit Aristippum carpere more suo:
 Si placare famē tibi vētris oluscula possent:
 Turpis adulator nullius esse velis:

¶ De Aristippo. Cyrenas. urbem, à qua regio Cyrenaica in Libyæ: unde philophi quoq; Cyrenatici sunt dicti. Socratem. cuius fama commotus venit Athenas. Platonis dictum. filij dicunt Stratonis. Chlamydem & pannum, id est, uti utraq; fortuna, nam Chlamydes vestis est preciosa, pannus vero obsoleta. Horatius, omnis Aristippum decuit color, & status, & res: tentantem maiora ferre presentibus æquum. Canem regium, quia Dionysio familiaris fuit. Cum Cynicus. Laertius. prætereuntem: inquit, quandoq; Diogenes olera abluens obiurgavit & dixit: ista tu si parare tibi didicisses: tyrannorum aulas non adeo fœdus assentator adires. Tu vero,

Ille refert contra: si scires regibus uti:
 Non tua sordidior tergeret ora cibus.
 Cum drachmis centum sibi perdix empta fuisset
 Visaq; res cuidam luxuriosa foret: (set:
 Ille ait: ergo tu nec assem forte dedisses?
 At mihi drachmæ centum vnus assis erāt:
 Iactatus pelago dum nauigat ille Corinthon:
 Perspicuo, memorant, extimuisse metu
 Huic aliquis vector: cur palles morte futura
 Cum nos indocti nil timeamus; ait.

vero, ait ille, siquidem conuersari cum hominibus scires: olera profecto non lauisses. Horatius primo episto. Si pranderet olus paratius, regibus uti nollet Aristippus. si sciret regibus uti, fastidiret olus, qui me notat. Cynicus. Diogenes, qui ex secta Cynicorum fuit. Tractaret, pararet. More suo, quia Cynicus, cuius institutum erat isti mores hominum oblatraret: atque ideo Cynicus, id est, caninus dictus. Tergeret. sic Horatius, gallina tergere palatum.
 Cum drachmis. Laertius, aiunt, inquit, illum aliquando iussisse perdicem quinquaginta drachmis emi, tantum luxurie grauiter ferente quodam, respondisse: tu istam obolo non emeris, & cum annuisset ille: mihi vero, inquit, quinquaginta drachmæ tantum valent. Assem, idem prope est ac quod obolus. Vnius assis, ac si dicat, ego tanti facio centum drachmas: quanti tu vnum assem.
 Iactatus pelago. Laertius, Corinthum, inquit, nauigabat aliquando: cum tempestate iactaretur: turbari cœperat. In ea perurbatione insultanti cuidam ac dicenti, nos imperiti non

DICTA PHILOSOPHORVM.

Non smiles nostrum curæ sunt dixit vtriq;
 Pro sapiente mea est, pro nebulone tua
 Forte fuit nauis piratæ, qua veheretur:
 Idq; mari summo, nec tamen ante videt.
 Tunc quasi dinumerās argētum prōpsit ab
 Et sibi dānosas in mare iecit opes (arca
 Ac gemitu simulās minime cecidisse volēti:
 Hæc secum tacita mente putasse ferunt
 Præstat aristippii fortunas ire per altum:
 Quam quod aristippus propter eas pereat.

metuimus: vos philosophi cur trepidatis? non enim, inquit, de eadē aut simili omnium vtriusq; nostrum cura & metus incumbit. Aulus Gellius lib. 18. cap. 1. hoc bellissime multisq; verbis, quemadmodum gestum est, exponit. Corinthon nauigabat autem ad Laidem meretricem, qua etiam potitus est, vt infra dicitur. Hinc Horatius de Aristippo, nō cuius homini contingit adire Corinthum, ei qui timuit. Perspicuo, qui facile cōspiciebatur. Vector, qui simul vehebatur. pro nebulone, id est pro homine nihili, ex Gellio Forte fuit nauis. Lærtius, cum aliquādo, inquit, nauigare: didicissetq; nūc esse piraticā, acceptū aurum numerabat, deinde quasi imprudēti, inuito, lapsum ē manibus iactauit in mare: ingemuitq; grauior. Sūt, qui illū & hæc dixisse memorēt: melius est, vt hæc ab Aristippo: quā vt Aristippus propter ista pereat. Veheretur, pro vehebatur. Mari summo, lōge à portu. Quasi dinumerās, id est simulans se velle dinumerare. Prōpsit, quasi rē seruata extraxit. Dānosas, vnde piculū metuebat. Putasse, reputasse, & ratiocinatū fuisse. Præstat

Culpatus quondam quod haberet laida: dixit
 Me non lais habet, sed tamen illa mihi est.
 Namq; voluptates vincendas esse, sed usus
 Non tamen illarum reiiciendus erat.

Ex te concepi meretrix dicebat: at ille
 Vnde hanc compertā rem tibi dixit habet?
 An tu per spinas incedens, dicere posses
 Vnam ex his mōstrans pūxerat illa pedē.

Quærenti, natum cur pellat: sic quoq; multa
 Pellimus: ex nobis que generantur: ait.
 Nāq; pediculus & pituita capillus & vnguis
 Ex me gignuntur, proijcienda tamen.

*Præstat, id est, melius est. Fortunas, id est, diuitias in numero plura
 li. Per altum, scilicet mare. Culpatus quondam. Laertius, ut eba
 tur, inquit, Laide meretrice, qua ex re cum sugillaretur àpturimis
 habere Laidem respondit: non à Laide se haberi. nam continere,
 inquit, se à voluptatibus, neq; eis manus dare, præclarum esse, non
 earum sibi usum intercidere. illa mihi est, id est, ego habeo illam.
 Vincendas esse, id est, debere esse in potestate nostra, ut, quando ve
 linus, utamur: non tamen ut perturbent nos. Ex te cōcepi. Laer
 tius, dicenti, inquit, sibi scorto ex te concipio: non, respondit, hoc
 magis nosti, quam si per spinas densissimas pergens dicere posses:
 ista me pupugit. Rem compertam habes? id est, unde scis hoc, & ex
 ploratum habes? Ex his, scilicet spinis. Quærenti natum. Laer
 tius, accusante, inquit, quodā, cur filiū quasi nō ex se natum proij
 feret? an vero, respondit, ignoramus & pituitam & pediculos ex*

DICTA PHILOSOPHORVM.

Fertur & quodam reprehensus forte aquod illi.
 Conuictus turpi cum meretrice foret:
 Nunc referre putas: nauis noua te uehat inq̄t
 An quæ iam plures vexerit ante viros?
 Respondete parum vel nil distare: quid ergo
 Adme pertineat, virgo sit an mulier?
 Cum tamen intraret veteri centone lupanar:
 Et iuuenem quendam dispuuisset, ait.
 Non intrare pudet inscriptæ nomina cellæ.
 Sed regredi tandem non potuisse pudet.

ex nobis gigni, quæ tamen velut inutilia quam longissime proieci-
 mus. Pellit, id est, non agnoscat. Multa, & quæ sunt illa, subdit. Pi-
 trita, humor, qui à Græcis pheugma dicitur. Ex me gignuntur, sed
 non generatione vituoca, vt dicunt philosophi, sed per excrementis
 torum corruptionem.

Fertur & à quodam ad eum, qui,
 quod meretrici cohabitaret, agebat, dic age, respondit, nunquid
 differat eam domum accipere: quam multi aliquando inhabitauer-
 rint, aut quam nemo? negante illo, quid, inquit, num differre putas,
 ea nauis ferri, in qua innumerisæpe nauigauerint, siue in qua nullus?
 minime, inquit ille. num ergo, inquit, differt vtri mulieri congregia-
 re, ei ne, quæ multis fuerit exposita, an ei, quæ nullis? Nauis noua,
 alterum de domo noua exemplum suppressit. Virgo an mulier, id
 est, integra an corrupta, cum tamen, vt supra diximus, aliquando
 etatem tantum significet, vt virgo sit puella, mulier etate gran-
 dior. Cum tamen intraret. Laertius, ingressus, inquit, aliquan-
 do meretricis cellulam, cum erubesceret quidam, ex ijs, qui cum

Deq; tribus scortis cum, pmittente tyrāno,
 Vnum, quod vellet, sumeret inde sibi:
 Ille domum lætus tris secum duxit. & inquit
 nec Paridi tutum displicuisse duas.
 Ecquid amiciciam voluisset inire tyranni
 Edoctus sancto Socratis ingenio?
 Literulis, inquit, vacuus me cōtuli ad illum
 Nunc vero nummis huius amicus ero.
 Quidue Syracusas veniat: quærente tyranno

eo erant, adolescentibus, non, inquit, ingredi posse, turpe est.
 Veteri centone. ex Iuvenale. intrauit calidum veteri centone lupas
 nar, id est, veteris centonis. est autem cento vestis crassior ex pan-
 nis diuersi coloribus. hic autem pro velo, quod meretricium cellis
 prætenditur. Inscriptæ cellæ, quoniam meretrices nomina sua inserere
 bebant cellis, in quibus prostabant. Iuuenalis, titulum mentita Lycis
 niscæ. Regredi, id est, a voluptatibus abstinere Horatius, non lusi-
 se pudet, sed non incidere ludum. Deq; tribus. Laertius, tres, in-
 quit, formosas meretrices ei in conspectum dari aliquando Diony-
 sius iussit: eumq; quum ex illis vellet eligere. tunc ille tres similiter
 abduxit dicens: nequaquam Paridi tutum fuisse, quod vnam prætua-
 lerit cæteris. eas igitur ad vestibulū usq; deduxit ac dimisit. Tyrāno
 Dionysio. Duas Iuonē & Pallada: quibus Venerē prætulit. Ec-
 quid amiciciā. Laertius, exprobrāti, inquit, cui dā cur a Socrate ad Dio-
 nysium cōtulisset, atq; ait, ad Socratē disciplinæ indigēs profectus sū
 ad Dionysium aut pecuniæ egenus veni. ad illū. Socratē. huius. s. Diony-
 si. Quidue Syracusas? Laertius, interrogāti, inquit Dionysio ad
 quid

DICTA PHILOSOPHORVM.

Hospes aristippus talia verba. refert.

Vt quicquid habeo tibi largiar optime princeps
Et quae non habeo, rursus ut accipiam.

Cospueret vultus hominis cum forte tyrannus
Haec, aliquis dixit, tu tolerare potes?

Vt sit praeda, refert, te spargit, gobius, vnda:

Vt balena mihi: sputa ego non patiar?

Purpurea, iussit cunctos in veste tyrannus

Saltere: id tantum se Plato ferre negat..

Sumit Aristippus vestem, saltatque pudici

Et festis Bacchi non vitiantur. ait.

quid venisset: ut quae habeo, respondit, impartiar, & quae non habeo
accipiam. alij sic eum respondisse referunt, quando sapientia egebam
& dii Socrate m, nunc pecuniarum egens ad te veni. Syracusas. vrbe
Siciliae vbi Dionysius tyrannidem exercuit, Hospes. quia in vrbe as
liena. Cospueret vultus. Laertius, consputus, inquit, a Dionysio
modice tulit. eam iniuriam cum quidam egre ferret, periscatores
inquit, ut gobiium rapiant: mari patiuntur aspergi, & ego ut bales
nam accipiam: non patiar excreatione respergi? Gobius. piscis est
qui & gobio dicitur, vulgo. Balena mihi. subaudi sit praeda.
Purpurea iussit. Laertius, iusserat, inquit, aliquando Dionysius in
conuiuio, ut singuli in veste purpurea saltarent. id Plato renuit dis
cens, non posse se induere vestem foemineam. Sumptam vero Aris
tippus se induit, & cum saltare inciperet: proprie prompteq; dis
cit, & inter bacchanalia pudicus non corrumpitur. Plato. philoso

Dumq; petens aliquid pateretur forte repulsã
 Ille Dionysi precidit ante pedes.

Idq; ipsũ iurgatus ait non tam mea culpa est:

Quã quod sunt aures principis in pedibus.

Cum peteret nũmos memini te dicere quondã

Qui sapit, externis non eget ille bonis.

Inquit Aristrippus, da nũc, cumq; ille dedisset:

Rursus ait iam me cernis egere nihil.

Qui venit liber: fit seruus in arce tyranni.

Nõ fit seruus ait: si modo liber erat.

phus Aristippi condiscipulus, qui & ipse ad Dionysium ter Syracusas profectus est. Saltansq; idest inter saltandum. Festis Bacchi, id est, bachanalij. Dumq; petens. Laertius, orabat, inquit, aliquãdo pro amico Dionysium, & cum repellatur, ad pedes eius corruiť id factum cum argueret quispiam, non ego, ait, in culpa sum: sed Dionysius, qui aures habet in pedibus. ipsum propter illud ipsum

Cum peteret. Laertius, postulabat, inquit, pecuniam à Dionysio & ille dixisti, ait, non egere sapientem, da inquit ille, & postea de ijs queramus. & cum dedisset: vides, ait, me non indigere. Qui sapit, sapiens, qui vt Stoici dicunt est diues & rex, Externis, idest bonis fortune, quæ externa dicuntur, quia sunt extra nos Da nunc quod peto. Qui venit. Laertius, dicẽte ad eum Dionysio, qui, ad tyrannum proficiscitur, illius est seruus quamuis liber fuerit: non est, inquit, seruus si liber venit. Alij Platonem id dixisse tradunt. Nõ fit seruus, ludit in nomine seruitutis, quæ duplex est, sicut & libertatis, altera legibus siue iure gentium introducta, altera mora

lis,

DICTA PHILOSOPHORVM.

Repreñsus nummos q̄ ceperit, Plato librum;
 Inquit, ego nummis, indiget ille libro.
 Diuite iam facto, præceptor dixerat illi,
 Vnde tibi tantum est; pauca, ait, vnde tibi.
 Scitanti: quid habent sapientes amplius, inquit
 Si tollas leges possumus esse boni.
 Doctus ab indocto quo distat: intulit ille
 Quo frenatus equus distat ab indomito
 Rursus ab indocto doctus quo distat; vtrumq̄
 Mittis ad ignotos experieris: ait.

lis, siue animi. Reprensus nummos. Laertius. cum à Dionysio, inquit, pecuniam ipse: Plato librum accepisset, insimulante se quodã, ego, inquit, pecunijs indigeo, Plato libris. ac si dicat, quisq; eligit, quod sibi opus esse intelligit. Diuite iam. Laertius. multas iam pecunias? consecuto, cum diceret Socrates, vnde tibi tã multa. Me, inquit, vnde & tibi pauca, quasi dicat, ex philosophia: que potest diuitem facere si philosophus velit: sed non curat, vt in Thalete diximus. Scitanti quid. Laertius, rogatus aliquando quid habent amplius philosophi: si omnes, inquit, leges intereant, similiter viuemus. Amplius scilicet quam non sapientes. Tollas leges. quis eris mus boni non metu poenæ: sed virtutis amore. Doctus ab indocto. Laertius. interrogatus, inquit, quo differant docti ab indoctis, quo, inquit, domiti equi, ab indomitis, familiaris similitudo est equi ad appetitum. Rursus ab indocto. Laertius, interrogatus, inquit, quid differat sapiens ab insipienti: mitte, inquit, ambos nudos ad incognitos & disces, quod in Vlyse facile apparet.

Quid sibi contulerit sapientia: forte rogatus,
 Omnibus vt possim dicere quæq; velim
 Limina cur diues nunquam sapientis oberrat,
 Diuitis at sapiens limina sæpe terit?
 Quod, quib⁹ indigeat, sapiens bene nouit: at ille
 Nescit, quo sit opus, nec quibus indigeat.
 Diuitis indocti sapiens cur limina vexat.
 At contra diues non sapientis ita?
 An ga, respōdit, fera vt medicamina morbo
 Aegrotum medicus visere sæpe solet:
 Non tamē idcirco quisquā tā perditus esset:
 Vt languere magis, quā medicare velit

Mittis. id est si mittis, vt Iuuenalis. ad ca... m iusseris ibit, id est si ius
 seris. Quid sibi contulerit. Laertius, interrogatus, inquit, quid
 nam sibi philosophiæ studijs quasisset: posse, inquit, omnibus fiden
 ter loqui, quod indoctus facere inquit, aut si facit: habeatur ina
 sanus. Limina cur diues. Laertius, præcontanti, inquit, Diony
 sio, cuius rei gratia philosophi diuitum limina terunt, philosopho:
 rum vero diuites non ita: quod illi, inquit, sciunt, quibus indigent,
 isti nesciunt. At ille scilicet diues Diui. indocti. Laertius
 indignanti cuidam, ac dicenti quod philosophos cerneret sem
 per obsidere diuitum fores, & medici, inquit, languen a
 tium ianuas frequentant: non tamen ideo quispiam infirmari
 mallet, quam mederi. Limina vexat. sic Iuuenalis. sed vexant
 limen & ipsi nobiscum. Ita scilicet vexat limen, Est aliquis dis

DICTA PHILOSOPHORVM

Est aliquis dixit, mihi filius arte docendus

Egregia: sed quid proderit illa sibi?

Et si nil aliud, dixit, ludicra theatri

Spectans, nō saxum saxeus ille premet.

Cumq; alius gnauū instituendum traderet, inq̄t

Quingentas drachmas si mihi tradis: agam.

At tanti seruus poterit constare volenti,

I. mercare, tibi si cupis esse duos.

Quærenti, quæ nā pueros, ediscere opotet?

Qualiacunq; refert, sint profutura viris.

Iactanti cuidam, se plurima quod didicisset.

xit. Laertius, rogatus, inquit, à quodam, quo nam melior euasurus
esset filius, si erudiretur. & si nulla, inquit, alia in re: certe vei in
theatro non sedebit lapis super lapide. Arte egregia: scilicet philo
sophia. Quid proderit? quia videntur philosophi esse inutiles. Ludri
cra, id est, ludos, scilicet comœdias & tragœdias. Saxeus, id est indo
ctus, insensatus Non premet, sedendo grauibit. Saxum, sedile sas
xeum. Cumq; alius natum. Laertius, cum sibi, inquit, quidam cōs
mendasset filium, quingentas postulauit drachmas, cui, ille eam dis
ceret, tanti emere mancipium valeo, eme, inquit, & habebis duo. In
stituendum, docendum. Agam, sed instituam & docebo. Volenti, mi
hi si voluero. Duos, subaudi seruos. Quærenti quæ nam. Laer
tius, rogatus, inquit, quæ nam iuvenes oportear discere, ea, inquit,
quæ vsui viris futura sunt. Iactanti cuidam. Laertius, glorianti.
inquit, cuidam, quod multa didicisset, ait, sicuti non ij, qui plurima
comedunt, & exercentur, melius vident, quam qui sumunt necessa
ria, ita, no

Talibus exemplis consuluisse, ferunt.
 Ceu pugil, exercet nitide qui mēbra palestre
 Plura vorat: sed non rectius inde valet:
 Sic qui plura legit: qui non acceptissima car-
 Doctior idcirco non erit ille mihi. (pit:
 Illius orator causam qui vicerat, inquit:
 Socratis ingenium quid tulit ergo tibi?
 Ut, quæ pro nobis habita est, oratio, dixit:
 Moribus effeci, vera sit illa nimis
 Et cur in propria conduxit rhetora lite?
 Et, cum cœno, locat se mihi sæpe cocus.

via: ita, non qui plurima: sed qui utilia legerunt: studiosi habendi sunt & eruditi. Palestræ nitidæ, quia Palestritæ nudi atq; oleo peruncti luctantur. Plura vorat, quia vires augentur ex capacitate multi cibi: & tolerantia multorum laborum: ut ait Aristoteles secundo Ethicorum: Apertissima carpit, nam pauca bona nisi ex multis eligi non possunt. Illius orator. Laertius, oratori, inquit, qui causam pro se dixerat, & vicit: seiscitanti, quid te iuuit Socrates? hoc ait, ut oratio, quam pro me & de me habuisti, vera sit. Causam, id est litem. Socratis, præceptoris tui. Quid tulit? id est utilitatis quid attulit? Pro me, id est in defensionem meam. Sit vera, nam cum me in oratione laudasti, ut me iudicibus conciliares, virtutibus & meritis meis feci, ut esses verus, id est vera de me dices res. Et cur in propria. Laertius, probro illi semel obijcientibus: cur in causa propria conduxerit rhetorem: atqui, inquit, & co-

DICTA PHILOSOPHORVM.

Hunc quoq̄ dum probris iurgator forte **laced**
 Et fugientem illum persequeretur: ait. **est**:
 An mihi non liceat, te non audire loquacē:
 Si maledicendi copia facta tibi est:
Egregias ædes a sarotaq̄ vermiculata
 Monstrantis faciem conspuit ille Phrygis:
 Addidit & causam: dum collustrauerit **ædes**
Sordidior visus quod foret ille locus.

cum, cum cenam facio, conduco. Rhetorā, id est oratorem, qui
 causam pro illo diceret. Hunc quoq̄, Laertius, cum aliquando,
 inquit, conuiuijs ageretur: abibat, insectatore vero persequente, ac
 dicente, cur fugis? quoniam, inquit, tu male dicendi potestatem ha-
 bes: ego non audiendi. **Laced** probris, id est pronocat iniurijs &
 contumelijs. **Egregias ædes**. Laertius, ostendebat, inquit, ei sis-
 mus Dionysij quæstor magnificè instructas ædes & pauimenta
 preciosa. Et at autem Phryx. Tum ille spūā quam maxime potuit
 ei in faciem coniecit, indignante illo: non habui, inquit, opportuno-
 rem locum. Pauimenta preciosa, nos vertimus in a sarota vermicu-
 lata. Sunt autē a sarota pauimenta ex tessellis diuersicoloribus de-
 picta & variata, vnde vermiculatus adiecit Papinius in sylua, sus-
 perantq̄; nouas a sarota figuras, & Sidonius Apollinarius. Aureas,
 inquit, portas exornantes a saroticis lapillis. Vermiculata: ex Lucil-
 lo, qui pauimenta vermiculata dixit. Ordo est. Ille Aristippus con-
 spuit faciem Phrygis illius simi, quia ex Phrygia erat. **Monstrantis**
 ædes & a sarota. Ille locus, scilicet Phrygis illius.

Illius immodicos sumptus carpebat amicus:
 Et quod vestis erat tam preciosa sibi.
 Si mala sunt, inquit, cur hæc in tēpladeorum
 Admittunt fieri, religioq; iubet.
 Dum carpit luxum conuiuia Polyxenus, ille
 Paulisper cum se continuisset: ait
 An ne potes nobis cōiuiua recumbere let⁹?
 Ille refert: possum: si modo posse datur,
 Ergo voluptates non tã reprehendis amice
 Quã nimios sumpt⁹. quos mihi cœna facit,
 Immodici sumptus illum insimulãte Platone:
 Nõne Dionysi vita probatur, ait?

Illius immodicos. Laertius, eũ probro, inquit, sibi daretur, quod
 preciose & exquisitissime viueret: si vituperandum, ait, hoc esset:
 in celebritatibus Deorum profecto non fierent. Immodicos, ma-
 gnos & immoderatos. Admittunt, recipiunt. Religio iubet, quod
 scilicet templa ornetur: atq; in sacris epulētur opiparē. Dum
 carpit. Laertius, intrauit, inquit: ad illum aliquando Sophista Poly-
 xenus, intuitusq; mulieres compositas, & magnifice instructum
 conuiuium: accusare luxum huiusmodi cœpit: continuit se ille mo-
 dice, ac denum, potes ne, inquit, hodie nobiscum esse? & cum
 ille annuisset: cur ergo, inquit, quereris? Nempe enim certum
 est, te non deliciauiorem mensam accusare, sed sumptum. Luxum
 nimium, cœnæ apparatus. Ille, scilicet Aristippus. Possum, scilicet
 et letus recumbere. Si datur, id est si mihi permittis posse recun-
 bere. Immodici sumptus. Laertius, Platone, inquit, magnificē

DICTA PHILOSOPHORVM:

Lautius at multo me viuit: nec tamen illi
 Ad bene viuendum splendida vita nocet.
 Vltimus in cœna iussus discumbere: dixit.
 Per me splendidior hic erit ergo locus.
 Iactator quidam nimium sibi forte placebat:
 Quippe quod enandi doctus in arte foret.
 Nonne pudet laudē te, dixit, querere ab arte
 In qua delphini gloria maior erit?
 Quod nimio vino potus nunquā ebrius esset
 Iactanti: hoc inquit, mulus & ipse facit.

illum apparatus & preciose supellectilis in simulante: num, ait, tibi bonus Dionysius videtur? fatente illo: at qui viuit, inquit, ille quā ego magnificentius. Bene viuendum, id est scilicet, nam in eo beatitudinem collocabat. Vltimus in cœna. Laertius, cogentē, inquit, aliquando Dionysio, vt aliquid ex philosophia loqueretur: ridiculum, ait, est, si quidem me, vt loquar, rogas: & quando loqui oporteat: ipse me doces. Ad hæc indignatus Dionysius extremum omnium feci accumbere, sed ille, illustrem inquit, hunc locum fieri & apparere voluisti. Per me, quia hic sedeo, vt non tam locus personam illustret: quam persona locum. Iactator quidam. Laertius, gloriabatur, inquit, ac sibi applaudebat quidam denatandi peritiam: ad quem ille, nō erubescis, inquit, in ijs, quæ delphini propria sunt gloriari. Placebat sibi, id est superbus erat. Delphini, pisces natu velocissimus. Quod nimio vino. Laertius, exultāti, inquit, quidam, quod multum bibens non ebriaretur: hoc etiam, inquit, & mulus

Cur, si mercaris chrysendeta, deligis aurum:

At vitas hominum non ratione probas?

Quærenti, qualis fuerit mors Socratis. inquit,

O me foelicem: si mea talis erit.

Atque viæ comiti sibi ferre viatica sueto,

Pondere nummorum cum premeretur, ait,

Proijce, qd nimis est: ad sumpt⁹ pauca teneto

Nam res est nobis quantulacunq; satis.

De Antisthene Athenicnsi.

Antisthenes patria Atheniensis, patre gē
tuli, præceptorē habuit initio Gorgiam

mulus facit. Facit, scilicet quod nimio potu non inebriatur. Cur
si mercaris. Laertius, arguebat, inquit, maxime homines, quod in
auctionibus quidem vasa inspicerent: vitam vero nequaquam pro
barent, hoc alij Diogenis fuisse volunt. Chrysendeta, vasa aurea,
sepe apud Martialem. Deligis, cotibus examinando. Ratione, arte
& experientia. Quærenti qualis. Laertius, interrogatus, inquit,
quomodo Socrates obiisset diem: vtinam, inquit, sic ego. Atq;
viæ comiti. Laertius, gestabat, inquit, eius famulus in itinere pecu
niam, & cum premeretur onere: effunde ait: quod nimis est: & fer
ea que præuales. Viatica, id est viæ impensas. Quod est nimis, id
est superfluum. Quantulacunq;, id est quantumvis parua.

¶ De Antisthene. Patria Atheniensis, quanquam mater ex Thra
cia fuerit: quod illi probro datum est. Patre gentili, id est eiusdem

DICTA PHILOSOPHORVM.

Leontinum: deinde Socratē. Hic, quem admodum in Socrate diximus, ex matre fuit Thracia, cum parer Athenēsis esset. Hic primus Cynicā instituit sectā: princepsq; in ea fuit. Obijt morbo: quo tēpore ingressus ad eum Diogenes cum sicca dixit: nunquid amico opus est? Cui ille, quis me, inquit, doloribus absoluet? Cynicus, ostensa sicca: hæc inquit. & ille, doloribus dixi: non vita. Videbatur enim mollius perferre morbum amore vitæ.

Eius sententiæ sunt.

Cecropide quodā iactate, quod indigena esset: Non es, dixit, eo nobilior cochlea.

nomini, hoc est Antisthenes æquè appellatus, nam gentiles sunt, ut inquit Cicero, in Topicis, qui eodem nomine appellantur. Gorgiam Leontinum, oratorem illum insignem, qui de re, quæcunq; illi proponeretur: ex tempore disputabat. Princeps, quia primus, atq; Diogenes magis celebratur. Obijt morbo, scilicet phthisi. Diogenes, illius discipulus. Cū sicca, id est ense. Amico opus est, ad subleuandum te morbo. Hæc inquit, scilicet qua tibi mortem cōsciscas. Mollius, non pro dignitate philosophi, eius præcipue, qui Cynicæ fuit inuentor. Cecropide quodam. Laertius, Antisthenes, inquit, Atheniensibus, quod indigenæ essent, gloriātibus exprobrans dicebat, illos cochleis non esse nobiliores. Indigena, id est, inde, hoc est Athenis genitus. Eo, scilicet quo indigena es. Cochlea, quæ non longe

Cumq; sibi quondam vitio fortasse daretur:
 Ingenuus quod non esset vterq; parens
 Ille, duobus sed nec luctatoribus ortus:
 At sum luctator non mediocris, ait:
 Dij faciant, vt me potius dementia verset:
 Quam moueat sensus tetra libido meos.
 Dicebat talis ineunda est foemina: cui tu
 Non multum: multum debeat illa tibi.
 Si pulchram duces vxorem, publica fiet:
 At si deformem, poena sequetur, ait.

longe progreditur ab eo loco, in quo nata est. Cumq; sibi.
 Laertius, probro, inquit, sibi dabatur aliquando, quod non esset ex
 duobus liberis genitus: neque, inquit, ex duobus luctatoribus, & ta-
 men luctator sum. De hoc in Socrate diximus & in argumento.
 Vterq; parens, quia mater ex Thracia barbara erat. Dij fa-
 ciant. Laertius, dicebat, inquit, iugiter insania, potius quam volup-
 tate, corripitur, nam multo magis voluptas, quam insania, mentem
 alienat: aut quia turpior est. Moueat, perturbet. Tetra libido, tur-
 pis. Dicebat talis. Laertius, dicebat inquit, & illud, oportet
 eiusmodi propinquare mulieribus, quae gratias habeant. talis foemia
 na, id est eius conditionis. Non multum, subaudi debeat, sed illa potius
 debeat tibi. Si pulchram duces. Laertius, interrogati, inquit, cuius-
 iusmodi vxorem duceret: si, inquit, formosam vxorem duxeris, comu-
 nem habiturus es, si deformem, poenam. haec sententia Gellius Biati tribuit
 lib. 5. cap. 10. sed hoc responsum sic alij conuertunt, si formosam ducam
 non habebis poenam, si deformem, non habebis communem: ergo ducenda est

DICTA PHILOSOPHORVM.

Scitanti, an sapiens vxorem duceret; inquit,
 Dic mihi, num sapiens iudicor esse tibi;
 Annuit ille, quidē, tum infert: ergo ego duxi
 Vxorem; uec me pœnitet esse virum.

At iuueni, qui se tradebat forte docendum:
 Dum quibus esset opus quæreret ille refert.
 Nempe nouo libro, graphio, nouaq; tabella
 Forte, volens animum significare rudem.
 Prototypum amissum cum deploraret amic⁹
 In quod contulerat: quæ memoranda fore,
 Illa quidem, menti, dixit, mandare tanaci
 Non chartis debes: quæ superesse cupis.

vxor.. Scitanti an sapiens. Laertius hanc non ponit: sed alij
 huic tribuunt. Annuit, id est concessit illum esse sapientem. Duxi
 vxorem, ergo sapientissimus quisq; ducet vxorem, vsque adeo de
 ducenda vxore sapienti inter philosophos non constat. Esse virum
 id est maritum. At iuueni. Laertius, Pontico, inquit, adolescen
 ti, cum se illi in disciplinam dare vellet: rogaretq; , qua nam re sibi
 opus esset? libro, respondit, nono, stylo nouo, nouaq; tabella: ani
 mum scilicet significans. Graphio, stilo, quo in ceris scribere con
 sueuerunt. Animi rudem, id est in quo, vt inquit Aristoteles, nihil
 est depictum. Prototypum. Laertius, familiari, inquit, quodam
 apud se deplorante, quod perdidisset cōmentaria, oportebat, ait,
 ista animo potiusquam chartis inscribere. Prototypum, id est com
 mentarios illos archetypos, siue, vt dicunt, originales. Contu
 lerat, transcripserat. Superesse, id est permanere atque diu dura
 re.

Cumq; accepisset, sibi detraxisse Platonā:

Et male rex audit: cum bene fecit, ait.

Cur in discipulos sic acriter inueheretur?

Et medici, si quos forte secare volunt.

Et cur tam pauci tibi sunt, argentea virga?

Quod procul a me illos exagitare solet.

Deprensus fugeret cum mœchus, paruo, ait, ære

Infœlix poteras, quanta cauere mala?

Incurras potius coruos, quã blãdiloquentes.

Hĩ viuos: illi, quæ periere, vorant.

re. Cumq; accepisset. Laertius, cum audisset, inquit, Platonem, si
 bi aliquando male dicere, regum, inquit, est male audire, cum bene
 fecerint. Platonā. philosophum cōdiscipulum suum. Male audit, id
 est infamatur. sic Martialis, vxor tua Galle malle audit. Terentius
 quoq;, vulgus mulierū, quod male audit. Cur in discipulos. Laer
 tius, rogatus, cur acriter in discipulos inueheret? & medici, inquit,
 in languidos. Inueheretur. insultaret illos castigans acerbe. Secare.
 cauterio aut scalpello membra aut partes vitiatas scindēdo. Et
 cur tam. Laertius, interrogatus, inquit, cur tam paucos discipulos
 haberet: quod argētea illos, ait, virga eicio. Tam pauci scilicet dis
 cipuli. Argentea virga. qua utebatur pro baculo & fuste. Exagiz
 tare. expellere ab schola mea. Deprensus fugeret. Laertius, cū
 vidisset, inquit, aliquando fugientem mœchum, o, inquit, infœlix,
 quantum periculi vno obolo vitare potuisti. Paruo ære, id est, pecu
 nia parua. Incurras potius. Laertius, pr. estare, inquit, dicebat,
 necessitate urgente, in coruos quam in assentatores incidere, illos

DICTA PHILOSOPHORVM.

Ecquæ res homini invita foret optima rerum?

Quærēti, foelix si moriaris, ait.

Carpitur, vt quōdam scabra rubigine ferrum,

Inuidus ipse sua rumpitur inuidia.

Immortalis eris, omniq; ex patre beatus,

Si caste & iuste vixeris atq; pie.

Cumq; inter ciues nullum discrimen habetur,

Tunc vrbs exitio est interitura graui.

quippe mortuos, istos viuentes deuorare. Coruos, qui mortuorum
cadauera sectantur. Blandiloquētes, id est, adultores, quoniam dif-
feruntur blandi inimici, quorum oppositi sunt veraces amici, quos
nam, vt ait Hieronymus veritas rugosa est, & frontis amara. Hi,
scilicet, adultores, illi scilicet corui. Quæ periere, id est mortici-
na. Ecquæ? Laertius, rogatus, inquit, quidam apud homines es-
set beatus, foelicem, respondit, mori, hoc simile est illi Silonis, expe-
ctanda dies vltima semper erit. Carpitur vt quondam. Laertius
aiebat, inquit, sicuti rubigo ferrum, ita inuidiam inuidos, consume-
re. Capitur, id est, corroditur. Rubigine. ferri ferrugine. Scabra,
quæ scabra, id est, aspera est, ferrum asperum facit, quod aliàs es-
set leue. Immortalis eris. Laertius, eos, inquit, qui cuperent im-
mortales esse, oportere dicebat, pie viuere ac iuste. sed cum triplex
sit peccatum, aut in nos, aut in proximum, aut in deum: tria quoq;
posuit aduersa, castimoniam, quæ nos reddit mundos, iusticiam,
quæ nos alijs conciliat hominibus, pietatem, id est, religionem, quæ
deo facit amicos & beneuolos. Cumq; inter, Laertius, ciuitates, ina-
quit.

Dicenti, plures te laudant, quod scelus, inquit,
 Admisi, vt videar pluribus esse bonus?
 Est muro fratrum conuictus firmior omni,
 Si modo concordēs vnanimēsq; forent.
 Illa paranda tibi sunt sola viatica, quæ si
 Naufragium facias, te comitentur, ait.

quit, tunc interire dicebat: cum bonos nequeunt discernere à malis.
 Discrimen, id est, differentia. nam in hoc stat iusticia distributi-
 ua, vt cuiq; secundum dignitatem tribuantur bona, & se-
 cundum delicta poene, alias soluitur societas ciuilis. Dia-
 centi plures. Laertius, cum aliquando, inquit, à malis lau-
 daretur: magna, inquit, anxietudine maceror: ne forte ma-
 li quidpiam fecerim. & iterum dicenti, inquit, sibi cuidam,
 multi te laudant: quid, ait, mali feci? Scelus admisi, id est, pecc-
 caui. Pluribus. ac si dicat malis, quia pleriq; homines mali
 sunt ex Biantis sententia, ex hominum numero quæ putat esse
 malos. Est muro. Laertius, fratrum, inquit, qui es-
 sent concordēs, conuictum omni pariete dixit esse fortio-
 rem. hæc Salomonis ex prouerbio cap. Frater, inquit, qui iuu-
 tur à fratre, quasi ciuitas firma. Conuictus. societas, à con-
 uiuendo. concordēs & vnanimēs idem est, nam cor pro a-
 nimo capitur sepe. Illa paranda. Laertius, dicebat, in-
 quit, paranda esse viatica, quæ cum naufrago simul enatarent.
 hæc est illis similis Biantis. discite bonas artes, miserisq; via-
 tica canis. hoc est, virtutes, quæ, vt dicit Basilus, cum
 naufrago enatant, neq; possunt à fortuna, sed neq; a natura
 rari.

DICTA PHILOSOPHORVM.

Quarentiq; malis curolim cogrederetur;
 Et medici agrotis: sed neq; febricitant,
 Vt lolio messes purgatas, sic quoq; & vrbes
 Non bene moratis ciuibus esse decet.
 Quid sibi contulerit sapientia, forte rpganti,
 Semper, ait, mecum posse nota: a loqui.
 Quæ doctrina foret magis opportuna: rogat?
 Imprimis, inquit, dediticisse mala.
 Delicias cuidam laudanti, vita, ait ille,
 Hostibuseueniat deliciofa meis.

nupi. Quærenti malis. probro, inquit, sibi dabatur aliquando;
 quod cõgrederetur malis, at medici, inquit, inter infirmos versan-
 tur, neq; tamen fabricitant. Malis, id est, cum malis, Vergilius pri-
 mo Aeneid. impar congressus Achilli. hoc simile est illi Diogenis,
 turpia, dicenti, quid adis loca? Vt lollio. Laertius: absurdum, in-
 quit, esse dicebat triticum purgare lollio: bellumq; inutili milite: rē
 vero publicam immundis non exhaurire. Lollio ^{herba}, quæ in frum-
 mentis mixta nascitur, hispane est vallico. Bene moratis, id est, bo-
 nis moribus institutis. Quid sibi contu. rogatus, inquit, quidnam
 ex philosophia lucratus esset? mecum ast colloqui posse. Notata, id
 est, ea, quæ in alijs auctoribus notauit. Quæ doctrina. Laertius,
 rogatus, inquit, quæ disciplina esset magis necessaria? mala, inquit,
 dediscere. Dediticisse, id est, obliuisci. ex hoc genere est illud Timo-
 thei Milesij, qui solitus erat duplices exigere mercedes ab ijs, quos
 alius instituisset. Delicias cuidam. Laertius, cuidam, inquit, delis-
 cias laudanti, inimici, ait, delicate viuant. ac si dicat, talis vita hosti-
 bus

De Diogene Sinopæo.

Diogenes patrē habuit Icesium mensarium patriam vero Sinopem Ponti urbem, præceptorem vero Antisthenem. fugisse autem dicitur cum patre, quod, cum publice mensariū haberet, pecuniam falso signauit primo panno duplici & pera, baculo atq; dolio fictili pro domo usus est. Obiit prope nonagenarius Corinthi, quo die Alexander magnus Babylone.

Eius sententiæ sunt.

An ne viros vsquā vidisset solavidendos.

Sparta dedit pueros, Græcia nulla viros
Carpebat multos, quod auari, idēq; bifformes
Culparent nummos, diligerentq; simul.

*bus optanda est imitatus est autem Ouidium in amoribus. honestis
bus eueniat vita seuera meis. De Diogene. Icesius mensarius,
qui dicitur græce trapezita. Sinope. penultima longa. vrbs Ponti
regionis Asiæ contermina Bythinie. Panno duplici, veste, quæ dicē
tur abolla, græce vero dyplōis. Horatius de Diogene. contra quem
duplici panno patientia velat. An ne viros. Laertius, interroga
tus, inquit, ubi nam Græciæ viros vidisset bonos, viros, quidem, ait,
nusquam, sed Lacedæmone pueros vidi. Sparta. eadem est. Lacedæ
mon. Pueros. quia, vt Aristo. 10. Ethi. scribit, in Lacedæmoniorū ci
uitate vel sola vel cū paucis cura videtur adhibita circa eruditionē
puerorū. Græcia nulla, id est, nulla pars Græciæ. Carpebat Laer*

DICTA PHILOSOPHORVM.

Et qui laudabant oſores diuitiarum,
 Atq; imitantur eum, qui ſibi querit opes;
 Diuitiis certant & honoribus accumulari
 Mortales, nemo cogitat eſſe bonus.
 Nec non grāmaticos carpebat, q; mala Vlyſſis.
 Lugentes, poſſunt diſſimulare ſua.
 Atq; mathematicos, quod ſolem & clara tuētes
 Sydera, negligenter quod foret ante pedes.
 Cantores etiā taxabat, quod male mores
 Concordent animi, conueniatq; lyra.

tius. carpebat, inquit, cupidos, quod pecuniam vituperarent, ac ſumme diligenter. Biſformes, id eſt, varios, cum aliud dicerent, aliud facerent. Et qui laudabant. Laertius, reprehendebat, inquit, eos, qui iuſtos, quod pecuniam contemnerent, laudabant, pecunioſos autem imitari ſatagebant, eſt ſententia prope modum ſimilis ſuperiori. Diuitiis certant. Laertius, congregatis, inquit, ad ſe plurimis exprobrauit, vt qui ad inepta ſtudioſe concurrerēt, ad eam, ro, quae grauiſſeſſe, & vtilia, negligētes conuenerent, atq; vt boni & pro bi fierent, curare neminem. Accumulari. augeti. Nec non gram maticos, inquit, admirabatur, quod cum Vlyſſis mala requirant, ſua ignorarent. Vlyſſis. qui ab Homero inducitur in Odyſſea calamito ſus, qui per totum orbem decē annos errauit, quemadmodum apud Vergiliū Aeneas ſeptē. Atq; mathematicos. Laertius, mathema ticos, inquit carpebat, quod ſolē & lunā & ſydera intuentes, quae ante pedes eſſet, negotia negligere, quod de Thalete dictū eſt. Ma thematicos, aſtologos. Cantores etiā, muſicos, inquit. Laertius de illo

Atq; oratores, quod ab omni parte laborant;
 Cum minime faciant, iusta & honesta loqui
 Dum captus venit, quid sciret forte rogatus,
 Ingenuis, dixit, imperitare viris.
 Tunc ad præconem, dic, inquit, voce sonora,
 Quis dominum precio vult sibi ferre domū
 Cumq; illum statē prohiberet mango sedere,
 Quoq; modo iaceat piscis, emetur, ait.
 Testacei vasis rimas crepitu digitorum.
 Explorant homines, ne capiantur, ait.
 Cum redimunt seruos, nō curt, ne capiat se
 Sola hominis facies, multiplicescq; doli.

de illo in ius vocabat, quod cū lyre chordas congrue aptarent: atq; mi mores in cōcinnos haberēt. Taxabat, id est, carpebat & notabat. Cōueniat, id est, consonas voces habeat. Atq; oratores. Laertius oratores, inquit, agebat, quod studerēt iusta dicere: non autē & facere. Iusta & honesta: vnde plerumq; ab illis deducuntur argumenta. Dū captus venit. Laertius, refert, inquit, Hermippus in veditio-
 tione Diogenis, quod captus & veditus cū rogaretur, quid sciret & gere, respōderit, scire se viris imperare. Venit. veditur. Quid sciret quā artē ex seruilibus videlicet. Tūc ad præconē. ad præconē, inquit, dixit: prædica, quis nā sibi dñm emere vult? Voce sonora, alta & clara. Cūq; illū statē, Laertius, sedere, inq̄t, prohibitus: nihil, dixit, refert, nā & pisces, quomodolibet iaceāt emi. Statē & volētē se dere. Mango venaliciarius, id est, qui seruos vendit. Quoq; modo. i. quocūq; modo, siue erectus siue iacens. Testacei vasis. Laertius,
 mirari

DICTA PHILOSOPHORVM

Et digito monstrans peregrinum dixit: amice

Huic me vende: precor: cui opus est domino
Emptoriq; suo dixit: parere necesse est

Te mihi: quē possis vendere tu dominus.

Nāq; gubernator seruus, medic⁹ quoq; seru⁹

Hic a gris, nautis imperat ille suis.

Cumq; soluturos precium profitentur amici.

Quo sibi libertas restituatur, ait.

Stulti, qui reputant homini parere leonem.

mirari, inquit, se dicebat, cum ollam quidem ad operculum non sine tactu ac tinnitu emanus, solo in homine emendo aspectu contenti sumus. Testacei vasis, id est, fictilis. Crepitu digitorum. Martialis de matella fictili. diu poscor crepitu digitorum. Persius, pulsa dignoscere cautus, an solidum crepet. Ne capiantur, id est decipiantur. Multiplicis doli, quia homines multos habent & varios recessus. Et digito monstrans. Laertius, cum repente, inquit, asperisset Corinthium quendam habitu ingenuo praetereuntē, scilicet Xeniadem, hunc digito denotans, huic me vende, hic enim domino indiget. emit igitur illum Xeniaades, Corinthumq; secum adducens filijs praceptorē dedit, & omni domuit praefeci. Emptori suo. Laertius, dicebat, inquit, Xeniaade emptori suo, ipsū sibi, quamuis seruus, obtemperare. nā & medicus & gubernator si seruus sit, vtiq; sibi pareatur. Quom possis vendere, iure gentium, nam reuera ille seruit, qui vitij animi laborat. Imperat, ergo ea parte superior est. Cumq; soluturos. Laertius, refert, inquit, Cleomenes in libro qui paedagogus inscribitur, necessarios suos illum redimere voluisse: illum

Non potius dominis imperitare suis
 Nāq; fere proprium est pauidos terrere ma
 Et dñi seruum pertinuisse minas. (gistros,
 Quo pacto vellet sepeliri, cum moreretur: *moreret.*
 Querenti dixit, pronus & in faciem.
 Scitanti rursus causam: quia funditus, inquit
 Inuertenda breui tempore cuncta forent.
 Ecubi, querenti, moriturus vellet humari
 In medio, dixit, membra iacere sine.
 Alitibus ne iubes exponi turpe cadauer:
 Quo volucres abigam: me prope fustis erit.

se: illum vero eos fatuos dixisse: neque enim leones seruos esse nutrientium, sed e contrario illos seruire leonibus: nam serui timere est, feras vero hominibus terori esse. Quo pacto: Laertius, percontanti, inquit, Xeniae, quo pacto se sepeliri mallet: in faciem, inquit, illo causam interrogante: quoniam, inquit, post modicum inferiora conuertenda sunt. Dixit autem hoc, quia Macedones iam obtinerent: atque ex humilibus sublimes fierent. Ecu-
 bi querenti. Laertius, hanc integram non ponit: sed apposita est ex primo Thuscularum questionum libro. Durior, inquit, Diogenes, sed ut Cynicus, asperius proijci se iussit inhumatum. Tunc amici, volucris ne & feras: minime vero, inquit, sed baculum prope me, quo abigam, ponitote, qui poteris, illi, non enim senties: quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti. In medio, id est ubicunq; & vulgo. Laertius in Ilisum fluium dicit. Alitibus ne. verba amici. Quo volucres. verba Diogenis. At senties

DICTA PHILOSOPHORVM.

At sentire nihil poteris tunc mortuus: ergo
 Nihil mihi sensuro quid laniatus obest?
 He⁹ homines quondā magno clamore ciebat,
 Cumq; illuc plures congregarentur: ait,
 Ast ego certe hoīes, nō purgamenta, vocaui.
 Nam mihi vos homines nō satis esse liquet.
 Iamq; senescenti cum quidam diceret: heus tu
 Parce senectuti, teq; labore leua.
 In stadio, dixit, currenti iam prope metam
 Laxandus cursus, an properandus erit?
 Cumq; peregriniciperent Demosthenis ora
 Conspicere: in illum porrigit is digitum:

re. verba amici. Ergo. Diogenis verba. Heus homines. Laertius, cum clamasset, inquit, aliquando, heus homines, cōuenissentq; plurimi: virga illos agebat, dicens, homines non purgamenta vocaui. Heus homines, o homines. Ciebat. vocabat. Illuc. vbi ipse clamabat. Homines. intelligentes & ratione vigentes. nā alij simulachra hominū sunt, non homines. Purgamenta, id est feccs hominū. Non liquet, id est non constat. Iamq; senescenti. Laertius, cum diceretur, inquit, sibi, senex es, iā quiesce à labore. quid enim, ait, si in stadio currerē: ad finem oporteret cursum remittere, & non magis intendere? Parce senectuti, id est abstine à labore, qui senibus nocet. In stadio. in ludis olympiacis, de quibus supra: quorū etiam Paulus Apostolus meminit. Cumq; peregrini. Laertius, peregrinis, inquit, aliquando Demosthenem videre cupientibus, mediū intendens digitum, hic, ait, vobis est Atheniensium orator. Ora. fa-

Qui medius numero ex oī famosus habetur
 Atq; ait: en vobis rhetora Cecropidum
 Cum medicos, vrbis rectores, & sapientes
 Conspiceret dixit, nil homine est melius.
 Cum coniectores, vates, atq; ambitiosos:
 Nil homine est rursus, dixit, inane magis.
 Vilia dicebat magno venire frequenter,
 Et paruo rursus quæ preciosa forent.
 Millia nāq; parāt statuā tibi cum tamen ere
 Paruo frumenti tessera possit emi.

ciem & vultū, quem vt viderent, multi peregrinati sunt. Porrigit
 digitum mediū, infamen digitū appellabant eum, qui medius est oī
 minū, quinq; , ac perinde longior, porrigebatur in opprobrium,
 quem admodum tempestate nostra pollex insertus indici atque me
 dio. Martialis. rideto multum, qui te Sex: ille cynedam dixerit: &
 medium porrigito digitum. idem aliubi, ostendit digitum, sed impu
 dicum Alconri Symachoq; Dasioq; & Iuuenalis. mediūq; ostena
 deret vngūe. Famosus, id est infamis: qui & verpus dicitur. Cecros
 pidum, id est Cecropidarū, hoc est, Atheniensū. Cum medicos
 Laertius, dicebat, inquit, cum intueretur in vita gubernatores, me
 dicos, atq; philosophos, animalū omniū sapientissimū esse hominē:
 cū inspiceret somniorū interpretes, cōiectores, vates, vel huiusmo
 di ceteros, vel qui gloriae aut diuitijs addicti essent, tum demum ni
 hil se inanius existimare homine, aiebat, arbitrari. Cōiectores, pro
 priè dicūtur somniorum interpretes, & consiēdo, id est cōiectan
 do. Vilia dicebat. Laertius, dicebat, inquit, quæ sunt precios

DICTA PHILOSOPHORVM.

Quærenti, quo sit prædendum tēpore; cum vult
 Diues, ait, pauper tempore, quo poterit.
 Forte man⁹ puer in speciē formauerat ambas
 Cotylas, & e puro fonte biberat aquam
 Tunc vase ex pera projecto; vilius, inquit
 Dum bibit, est visus nos superasse, puer
 Cum puerum rursus, perfracto vase videret
 Lentem pane cauo sum re forte datam
 Projicit & lancem, studio permotus eodem
 Atq; ait, hic sumptus nempe minoris eget.

sißima ea minimo venire, & e contrario, denique statuat tribus
 millibus emi, farinæ vero choenicæ duobus æreis. Venire vendi &
 veneo. is. Millia, plura, dixit autem tria. choenix, mensura est frum
 menti, qualis apud latinos tessera: quamquam & tessera Græcum
 quoque sit. Quærenti quo sit. Laertius, interroganti, qua nam
 hora prandere oporteret: si diues, inquit, est: quando vult: si pau
 per cum potest. Forte manus. Laertius, intuitus, inquit, aliquā
 do puerum concaua bibentem manu: cotylam pera productam abs
 iecit, dicens. Puer me vilitate superauit. In speciem cotyle, id est in
 similitudinem aqualis vasis. Dum bibit vilius, id est minori sumptu
 & apparatu. Cum puerum. Laertius, cum vidisset, inquit, pue
 rum vasculo perfracto concauo pane lenticulam suscipiente: pro
 iecit catinum eodem studio, id est eadem ratione, qua superius dix
 it cotylam proiecisse. Hic, scilicet puer. eget minoris sumptus, id
 est vilius potest viuere, hoc est minus est illi opus.

Cumq;

Cumq; olim Megaris puerorum corpora nuda
 Pellibus & tectas forte videret oues:
 Ergo villosę pecudis præstantior, inquit
 Proles quisq; viri quā Megarensis erit.
 Huic apricanti Macedo cum obsisteret, inquit
 Ex me Diogenes ecquid habere petis?
 Ille nihil tantum paulo absis inquit, amice
 Nam mihi apricanti, quā facis, vmbra nocet
 Magn⁹ Alexāder, ego sum rex deniq; regum
 Ast ego Diogenes maximus ille Canis.
 Subdit Alexander, num se fortasse timeret?
 Dic mihi, cui Cynicus: nū bonus an mal⁹ es?

Cumq; olim. Laertius, apud Megarenses, inquit, intuitus oues
 pellibus tectas, illorum autem filios nudos: ait, præstat Megarēsis
 arietem esse, quam filium Megaris. Megara. orā. oppidum non lon
 ge ab Athenis. Villosę pecudis, id est ouis. Ordo est. Ergo quisq;
 erit proles, id est filius præstantior, id est melior villosę pecudis
 quam viri Megarensis. Huic apricanti. Laertius, ad solem in
 quit sedenti sibi assistens Alexander ait. Pete à me, quod vis. At il
 le, noli, inquit, mihi vmbra facere. Apricanti, id est ad solem se
 calfacienti. Nam apricari est soli expositum esse. Obsisteret Mace
 do, id est Alexander rex Macedonum se illi opponeret. Ille nihil,
 subaudi petijt, aut ad interrogata respondit. Absis, id est amoue te
 hinc. Magnus Alexander. Laertius, Alexandro, inquit, illi assistens
 te, ac dicente sibi, ego sum Alexander magnus ille rex: at ego in
 quit sum Diogenes Canis. Subdit Alexander. Laertius, Alexandro

DICTA PHILOSOPHORVM.

Retulit ille bonus: Cynic⁹ tunc intulit ergo

Si bonus es: nulli nempe timendus eris

Tum Macedo comites affat⁹ ait: nisi qđ sum

Magnus Alexander: Cynicus esse velim.

Differeret quidam cum de celestibus: heus tu

Dic, ait, e celo nunquidamice venis

Scitanti cuidam causas cur palleat aurum

Illi quod plures insidiētur, ait.

Cum murem ad mēsas irrepere forte videret:

Inquit, Diogenes en parasiton habet.

Dum vetula immodicā vult tollere religionē:

Prona quod in faciem procidit ante deos:

*inquit, stante, ac rogante: nura me times? quod enim, inquit, es: bos
num an malū? dicente bonū: quis ergo, inquit, bonū tmet? Tum
Macedo. Laertius, Alexandrū, inquit, dixisse ferunt, q, nisi Alex
xander esset: Diogenē se esse voluisset, ac si diceret: nisi quod sum
iam in hoc statu & cōditione positus, et iam mihi nō sit integrum
fieri priuatus, hanc certe sortē Diogenis eligerem. Differeret
quidā. Laertius, ad eum, qui de celestibus differebat: quādo, inquit
de celo venisti? De celestibus, id est ijs, quæ ad Astrologiā perti
nent. Scitanti cuidā. Rogatus, inquit, cur pallēs esset aurū? quia
multos habet insidiatores. Cum mure. Laertius, muribus ad ips
sius mēsam subrepentibus: ecce, inquit, & Diogenes parasitos nus
trit. Irrepere. paulatim & sensim procedere. Parasitō, id est assis
dentē alicui gratia ciborū: nā illi prope dicūtur parasiti, qui victus
gratia adulātur. Dū vetula. Laertius, inspexerat, inquit, mulier*

Nōne vides mulier, cum sint Iouis oīa plena
 Quod veritas, inquit, terga inhonesta deo:
 Narranti vitam Calisthenis esse beatam:
 Quod conuiuia frequens regius esset: ait
 Immo est ille miser: qui cœnat q̄ndo videtur
 Non sibi sed regi, cuius amicus erit.
 Ex illo quondam magno quærente Philippo
 Quas artes: aut quem te profiteris: ait.
 Explorator ego insatiabilis a ambitionis.
 Atq; tuæ verus testis auaritiæ.

rem inhonestius dijs procidentē: eius igitur superstitionē auferre
 volens: accurrit dicens, nō vereris mulier, ne forte stāte post tergū
 Deo, cuncta enim ipso plena sunt: inhonestē te habeas immodicā,
 immoderatā & nimia, quæ tūc superstitio debet appellari. Prona,
 cernua & inclinato capite. Iouis omnia plena, ex Vergil. in Bucō
 Lucanus quoq; in. 9. Iupiter est quodcunq; vide: quodcunq; moue
 ris. Terga inhonesta, id est turpē partem, quæ à tergo est. Nar
 ranti vitā. Laertius, beatus, inquit, dicebatur Calisthenes, quod ma
 gnificis ab Alexandro apparatus exciperetur, at infelix, inquit,
 est, qui tum prandet ac cœnat, cum Alexandro videtur. Calisthe
 nis, qui aliquando apud Alexandrum gratia & autoritate plurimū
 valuit: sed postea ab illius amicitia est alienatus. Ex illo.
 Laertius, refert, inquit, Dionysius, illum deprehensum abductum
 ad Philippum, à quo quid esset? interrogatus: explorator, in
 quit, insatiabilis auaritatis tuæ. Ex quo admirationi habi
 tus: liber dimissus est. Philippo, patre Alexandri atque

DICTA PHILOSOPHORVM.

Quo ducenda viris vxor sit tempore: nõdum

Est iuueni:nullo tempore habenda seni

Quidvis accipere:vt colapho te cedere possim

Dicenti:galeam,qua excipiatur:ait

Et se comenti:maribus si pecteris inquit:

Vanus es:at nequam:foemina si petitur.

Fortè puer roseo suffuderat ora rubore:

Confide:hic ait:est in probitate color

Macedonum rege. Quo ducenda viris. Laertius, rogatus, inquit, à quodam, quo tempore ducenda sit vxor. Iuuenibus, inquit, nondum, senibus vero nunquam. Nondum iuueni. ergo breue est admodum tempus, quo vxor conueniat: si nec iuueni nec seni conuenit,

Quid vis. Laertius, interrogatus, inquit, quid nam vellet, vt colaphum acciperet: galeam, inquit. Quid vis. Ille de precio interrogabat, sed Diogenes eludit illum sua patientia. Colapho pugno impacto. Excipiatur. colaphus ille sustineatur. Et se

comenti. Laertius, adolescentem, inquit, intuens se componentem: si quidem, ait, ad viros, frustra. sin autem ad mulieres, nequiter. Comenti. oranti se. Pecteris. Iuuenalis, iamq; à tonsore magistro pecteris. Vanus. es. quia vanum est, quod suum finem non consequitur. Nequam. libidinosus. vnde nequitia ipsa libido, quæ facit homines nihili. Petitur, id est queritur. Forte puer. Laertius, videns, inquit, adolescentulū rubore perfusum: cõfide, ait, fili huiusmodi est virtutis color. Rubore roseo. qđ est pudoris signū in ea etate laudabile. Verg. l. Georg. At si virgineo suffuderit ora rubore.

Color

Ismenias, quondā narranti, quod optimus esset
Tibicen, dixit pessimus ergo vir es.

Et percontanti, quod vinum suavius esset?

Si quod, ait, nullo constiterit precio.

Dūq; duos rabulas cernens dānaret, vtrumq;

Hic iam furatur, nondum, ait, ille potest

Complures, illi quidam dicebat amicus,

Te rident, at non rideor, inquit, ego.

Viuere nempe malum est dicenti, viuere certe

Nō mala res, ait, est, sed mala vita malum est.

Color probitatis, id est, signum. Ismenias. Laertius hanc ipsam
prope verbis ponit. Ismenias autem cantor fuit illa tempestate, me-
minerunt illius Plato, Apuleius, Basilus ille magnus. Et per con-
tanti. Laertius, rogatus, inquit, cuiusmodi vinum libentius biberet:
alienum inquit. Quod vinum: quod vni genus? Nullo precio. quia
non empta suauiora sunt. Cūq; duo, Laertius, cum duos, inquit
aliquando audisset legisperitos: ambos damnauit, dicens, alterum
quidem furatum, alterum vero non potuisse. Rabulas, sic Cicero ap-
pellat ineptos iurisperitos, siue actores causarum. arabie instādi
negotij. vnde Seneca tragicus, hic clamosi rabula fori iurgia ven-
dens improbus iras & verba locat. Complures. Laertius, dicens
te, inquit, sibi quodam, plures te irrident, at ego, inquit, nō irrideor.
Non rideor, id est, risu illorum non confundor. Viuere nempe.
Laertius, dicenti, inquit, malum esse viuere: non, inquit, viuere ma-
lum est: sed male viuere. viuere & vita idem est. quæ aliter à vulgo
aliter à sapientibus accipiuntur: nam vulgus bene viuere eos dicit:

qui vos

Dicta Philosophorum.

Dicenti, seruum fugitiuum quaereres: utq;
 Magna illum cura persequeretur, ait,
 Ridiculum, seru⁹ sine me cum viuere possit:
 Non sine seruo me viuere posse. putes.
 Quali natura canis esset: cum rogaretur,
 Si satur: acris, ait: blandus, at esuriens.
 Cur coram multis manducet saepe, roganti.
 Quod coram multis saepe, ait, esurio.
 Si prandere nihil, quod turpe est, continet, ergo
 Nec prandere palam res inhonesta foret.

qui voluptatibus operam dant. Horatius, si bene qui coenat: bene viuit. & Catullus, viuamus mea Lesbia atq; amemus. & Martialis saepe. Dicenti seruum. Laertius, consulentibus, inquit, ut fugitiuum requireret seruum: ridiculum, inquit, est, si Manes absq; Diogene uiuat: Diogenes absq; Mane non possit. Seruum scilicet Manem, sic enim appellabatur. Ridiculum, subaudi est. Putes, id est, si putes. sic Iuuenalis, in coelum iusseris ibit, id est, si iusseris. Quali natura. Laertius, rogatus, inquit, qualis esset canis. esuriens, inquit, blandus, satiatus vero Molossicus. sed qui hoc querebat: de ipso Diogene, qui Canis cognominabatur, intelligere videtur. Nam interrogatus aliquando, cur Canis vocare tur? quod eis, inquit, blandior qui dant: in eos vero, qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. Acris, qualis est Molossicus, id est, Epiroticus: nam Moloysi populi sunt Epiri. Cur coram. Laertius, hanc eisdem verbis ponit. erat autem Cynicorum illud proprium, quod non pudebat illos quicquam publice operari, ex ijs quae naturalia sunt. Si prandere. Laertius
 utebas

Atq; palam coiens vtinam sic iure liceret
Perfricto, dixit, ventre carere fame.

Cum iurgaretur signasse numismata falso,
Ille exprobrantis verba refellit ita.

Olim qualis ego fueram: tu pessime nunc es
Tu sed eris nullo tempore, qualis ego.

Magnificas Myndi portas vrbe quoq; paruā
Cernens, Myndenses talibus alloquitur.

O prohibete nefas, & portas claudite, nā sic
Mœnia pet portas egredientur, ait.

vt eatur, inquit, huiusmodi conclusionibus, si prandere nihil malū est, neq; in foro prandere malum est. non est autem malum prandere: nec in foro quidem prandere malum est. Atq; palam coiens. Laertius, cum ante ora omnium iugiter operaretur: vtinam liceret, aiebat, sic perfricto ventre à fame conquiescere. Coiens. aliud turpius faciebat: quod & Galenus de Diogene dixit. Perfricto, id est, perfricato quoniam utroq; modo dicitur. Iuuenalis, si prurit frictus ocelli angulus. Cum iurgaretur. Laertius, exprobrantem, inquit sibi, cur aliquando pecuniam falso signasset. tempus, inquit, fuit, cū talis eram qualis tu modo: qualis autem ego modo sum, nunquam tu eris. Refellit. confutauit: qualis ego fueram scilicet malus. qualis ego. subaudi nunc sum. Magnificas Myndi. Laertius, Myndum, inquit, profectus cum videret magnificas portas & vrbe modicā, viri, ait, Myndi portas claudite: ne vrbs vestra egrediatur. est autem Myndus vrbs Ciliciæ. Nam sic, scilicet portis. Mœnia. vrbis ædificia & domus, Vergilius. 2. Aenei. fessi per mœnia Teucricōti

DICTA PHILOSOPHORVM.

Cur potius cæcis & claudis quã sapienti.

Impendunt homines: forte rogatus erat.

An quia, se potius mendicos quã sapientes,

Respondit, fieri posse aliquando putant:

Profectus Spartã cum forte rediret Athenas,

Scitanti cuidam, quo bone & vnde venis?

Scilicet a maribus, dixit, se nempe redire

Fortibus atq; viris ad muliebre genus.

Cum peteret saxis populum de fornice natus,

Ne patrem ferias, inquit, amice caue.

Turba canẽ prandẽtẽ illum cum diceret, inquit

euere: Cur potius. Laertius, interrogatus, inquit, cur mendicis impenderent: non autem philosophis, quia claudi, ait, fieri potius, quam philosophos euadere sperant. Impendunt. donant, largiunturq; beneficia. An quia, respondet per an more eorum, qui problema solunt, ac si dicat, forte causa est: quia vnusquisq; à similitudini mouetur, & quia magis distant à sapientia quam ab infortunijs ideo sui similibus largiuntur. Profectus Spartã. Laertius, reuertebatur, inquit, ex Lacedæmone Athenas, interrogatusq; quo vnde? à viris, inquit, ad mulieres. Spartam Lacedæmona. Quo bone? subaudi tendis. Et vnde? subaudi venis. A maribus, id est, à Lacconibus viris fortissimis Ad muliebre genus, id est, mulieres. hoc est, Athenienses viros molles. Cum peteret. Laertius, cum scortifilium in turbas iactantẽ lapides corneret: caue, ait, ne patrẽ ferias Natus de fornice. i. ex lupanari, vagoq; òncubitu. Patrẽ. quia forte is, quẽ lapide perteret esset. Turba canem. Laertius, prandenti, inquit

Qui me circumstant, sunt magis ergo canes.
 Cū dominus domui inscripsisset, res mala nulla
 Huc intret: dominus qua ingredietur, ait.
 Cumq; deis sapiens sit amicus, cuncta deorum
 Atq; ta cœna philon, hæc sapientis erunt.
 Dumq; aliquis motum cum disputat, esse negaret
 Ille mouens artus, en ego, ait, moueor.

inquit, in platea, qui circumstabant: iugiter dicebant, canis, canis, at
 ille, vos canes estis, qui prauaentē circum sististis. Sūnt magis canes,
 qui a canum est spectare prauentes: ut vescaitur reliquijs illorum.
 Cum dominus. Laertius, spadone, inquit: quodam stolido
 domui sui inscribente, non ingrediatur malum: dominus, ait, domus
 qua nam ingredietur? Dominus, spado ille. Nulla res mala, quod
 pro amuleto inscripsit: sunt autem amuleta, que fiunt ob pericula
 amolienda. Qua, id est, per quam partem: si ipse malus est. Cū
 q; deis Laertius, omnia, inquit, sapientum esse dicebat: huiusmodi
 rationibus utens, omnia, inquit, deorum sunt, amici autem sunt sa-
 pientibus dii, sunt autem amicorum cuncta communia: omnia igitur
 sapientum sunt. Tacœna philon, id est, amicorum communia,
 quod à Pythagora primum est dictum: sed à latinis verbis grecis
 usurpatum: sicut illud Thaletis, noti se auton. Martialis. candidæ
 cœna philon. Et iterum, dicis candidæ cœna philon. Dumq; alius
 quis. Laertius, dicente sibi quodam, non esse motum: exurgens am-
 bulabat. Ego moueor, ac si diceret, quod motum esse negas, omnium
 sensui repugnat, non igitur hæc res verbis sed sensu diiudicanda
 est.

DICTA PHILOSOPHORVM

Atq; caullanti, quod haberet cornua: frontem
 Ipse manu tractans, non ait, illa premo,
 Iurgabat plures, quod pro valitudine sacrum
 Cum facerent: contravota salutis edant.
 Conuiujs coram calcans aliquando Platonis
 Puluinar: fastum calco Platonis, ait.
 Cui Plato: Diogenes fastu maiore superbis:
 Dum fastum fastu vincere posse putas.

est. Atq; caullanti. Laertius, ratio cinanti, inquit, cuidam & concludenti illum habere cornua: manu frontem palpans equidem illa non video. huiusmodi quæstiones, ex quibus infertur, illum cum quo disputamus habere cornua, ceratine dicuntur. vt Seneca in epistolis ad Lucillum. Sedebam, inquit, ociosus & huiusmodi quæstiones ponens. quod non perdidisti habes, cornua non perdidisti, ergo cornua habes. dicuntur autem ceratine quasi cornute, nam cera ceratos est cornu. Quintilianus, Gellius, Lucianus, atq; hic auctor, quem sequimur, huiusmodi quæstionum ceratarum meminere. Iurgabat. Laertius, stomachabatur, inquit, eis qui pro bona valitudine sacra facerent: inter sacrificia contra sanitatem cenarent. hoc est quod Persius poeta dicit, poscis opem neruis, corpusq; fidele senectæ, esto age, sed grandes patine tua cetaq; crassa annuere ijs superi vetuere. Conuiujs coram. Laertius, calcans, inquit, Platonis aliquando stratum, presentibus Dionysij amicis, quos ille inuitarat, dixit, calco Platonis inane studium. ad quem Plato, quanto, inquit, o Diogenes fastu tumes, dum superbiam te calcare putas. Puluinar. stratum

Laudabatq; virum, sibi qui cum ducere vellet
 Vxorem, nullo est iempore ducta domum.
 Et qui mōstra maris preciosa pericula mūdi
 Visurus, nunquā nauigat ille tamen.
 Quiq; gubernādos audet sibi poscere ciues,
 Et rem communem: nec moderatur eam.
 Cur homines certant de lana sæpe caprina
 Dicebat, nec qua sint ratione boni?
 Affectus ratio superet, fiducia sortem,
 Naturæ lex est obiciēda viris.

tum ex multis puluillis. Fastum. superbiam. Fastum fastu. ergo ma-
 ior est tua superbia quam mea. Laudabatq; virum. Laertius, lau-
 dabat, inquit, qui uxores ducturi fuissent, & non ducerent, & qui
 nauigaturi, non nauigarent, quiq; accessuri ad temp. minime accer-
 derēt. Nullo tempore. ergo censet non ducendam, quamquam pro-
 positum illi sit ducere. Preciosa pericula, id est, magna, & que mor-
 tis precio sepe constant. Rem communem, id est, publicam. Cur
 homines certant. hæc similis illi est superiori, diuitijs certant. De la-
 na caprina. de re inutili: & est sumptum ex Horatio. Affectus
 ratio. Laertius, aiebat, inquit, obijcere fortunæ quidem confidentiā
 naturæ legem, perturbationi rationem. Affectus, id est, perturba-
 tiones ratio siue prudentia debet moderari, & superare: quia tran-
 quillitas animi ratione fieri debet. Fiducia sortem, id est, fortunam
 debet superare. quia peritia, que fiduciam parit, facit vitam nostrā
 peia artem. imperitia vero per fortunam incedere. Et lex est oppo-
 nenda naturæ à viris. quia impetus naturales lege sunt moderari
 di.

DICTA PHILOSOPHORVM.

Et bona fortunæ cunctos optare: quod essent
Velamen vitij sed perinane suis.

Cumq; sagittator lentos male flecteret arcus.

Ad scopon accedens, ne feriamur, ait.

Cur mendicaret, non mendicante Platone?

Quærenti cui piâ, protinus ille refert.

Ille quidem mendicat, sed mēdicat in aurē:

Nequis eum turpi viuere ab arte putet.

Querenti cuidâ, nunquid mors est mala, dixit:

Quam non sentimus, qui licet esse malam?

di. Et bona fortunæ. Laertius, nobilitatem, inquit, & gloriam
huiusmodi cætera ridebat, dicens, maliciæ esse velamentum. Velamēta,
quoniam, inquit, virtutem non possunt consequi: querunt di-
uitias & honores: vt videantur virtutis studiosi, & honestate præ-
diti. Cumq; sagittator. Laertius, sagittatorem, inquit, intuitus
ignauum, iuxta scopon consedit, dicens ne forte me feriat. Lentos
arcus, flexibiles. Scopon, ad quod sagittatores dirigunt sagittas,
quod dicitur latine signum. Accedens, subaudi quæsitus, cur illuc
accederet? respondit, ne feriamur. Cur mendicaret. Laertius, cū
exprobraretur, cur Platone non petenti, ipse peteret, & ille, in-
quit, petit: sed propius admoto capite: ne discant alij. Mendicat in
aurem, ex Iuuenale, arcanam Iudæa tremens, mendicat in aurem,
quasi dicat secreto, ne alij intelligant, cum ex mendicitate viuere
arte sordida & turpi. Querenti cuidâ. Laertius, interrogauit,
an mala esset mors: quomodo, inquit, mala: quam præsentem non
sentimus. quia in primo Thusculanarum probatum est, mortem
neq; ad

Doctrinam pueris dicebat sobrietatem.
 Solamen si quos dura senect̃a premit.
 Ornamenta suis opibus locupletibus esse.
 Pauperibus certas esse ferebat opes.
 Atq; oculos medico dum curat forte puellę:
 Ne vitietur ait tota puella caue.
 Et iuueni pulchro sed turpia verba loquenti
 Stringitur ex ebore plumbeus ensis ait.
 Monstrati gladium sibi quę donarat amator:
 Ensis ait pulcher: turpis at est capulus.

neque ad viuos neque ad mortuos pertinere. Doctrinã. Laertius, dicebat, inquit, disciplinam esse iuuenibus sobrietatem, seniori
 bus solatium, pauperibus diuitias, diuitibus ornatum: ergo omni
 etati & conditioni utilis est. Sobrietatem, modestiam. Solamẽ, con-
 solationem ijs, quos senectus dura, id est laboriosa. Premit, id est
 fatigat. Atq; oculos. Laertius, Didymoni, inquit, medico cur-
 ranti aliquando puellę oculum, vide, inquit, ne virginis oculum cu-
 rans, puellam corrumpas. Medico, Didymoni oculoario. Vitietur,
 inferendo illi stuprum. Et iuueni. Laertius, adolescenti, inquit
 indecenter loquenti, non erubescis, ait, ex eburnea vagina plum-
 beum educens gladium? Pulchro quem comparauit vaginae eburn-
 eae. Verba turpia. quę comparatur ensi plumbeo. Stringitur. eua-
 ginatur. Monstranti gladium. Laertius, puero, inquit, ostens-
 tanti sibi gladium, quę ab amatore acceperat: gladius, inquit, pul-
 cher est: sed capulus foedus. Gladium. soliti sunt autem pueri ab ijs
 qui illos turpiter amabant, tale munus accipere. Iuuenalis mittens

70 DICTA PHILOSOPHORVM.

Laudanti quendam sibi qui benefecerat: inquit

Cur me non laudant: qui merui accipere?

Quid tibi dicenti sapientia cōtulit: vt sim

Omnes ad casus vsq; paratus ait.

Gigneret vt natos facienti sacra, quid inquit

Non vt sint frugi tu quoq; sacra facis?

Turpia dicenti quid adis loca, sol queq; turpes

Secessus intrat, nec maculatur ait.

Dicenti insidias tibi necrit charus amicus

Ne fallare caue, talibus ille refert.

*tur. brachæ, cultelli, fræna, flagellum. Capulus. ab ea parte qua est
receptus, quia ex turpi causa: vnde capulus à capiendo dictus.*

*Laudanti. Laertius, laudantibus quibusdã eum, qui sibi erogauerat
me, inquit, non laudatis, qui accipere merui? Nam & si, vt ait Ari-
stoteles, gratia dantis est: accipientis vero nulla, tamen beneficia
mereri non infima laus est.*

*Quid tibi. Laertius, rogatus, inquit
quid ex philosophia lucratus esset, & si nihil aliud, inquit, vel hoc
ipsum, quod ad omnem fortunã preparatus sum. Ad omnes casus
prosperos & aduersos, vsq; valde & semper.*

*Gigneret vt.
Laertius, sacrificantibus, inquit, quibusdam, vt filios acciperent: vt
inquit, bonos accipiatis, non immolatis? nam pluris interest, vt boz
nos habeamus quam nullos.*

*Turpia. Laertius, exprobranti si
bi, q; loca immunda introiret, & sol, inquit, in secessus abit: neque
inquinatur. Secessus. latrinas. dicti sunt autem secessus, quia, vt dis-
cit Cic. I. Officio. in parte domus secretiori latrina esse debet.*

Dicenti insidias. Laertius, dicente, inquit, quodam, amicos illi insi-

diari:

Quid facias, si te necq; amico fidere oportet?

Vtendumq; illo est ac si inimicus erat?

Laudari puerum patri, qui dixerat, hic est

Ingenio & vera simplicitate bonus:

Huc doceas, cynic? sic intulit, he? bone talis

Quicumq; est, monitis non eget ille meis.

De Platone Athenicnsi.

Plato Atheniensis, patre Aristone & ma-
tre Perictiona, quanta vitæ integritate fue-
rit, omnes testantur. Scripsit de philosophia
libros complures quorum plerique, quia

diari: & quid, ait, agere oportet: si amicis & inimicis, eque vtens
dum erit? Quid facias, semper sic loquimur de re, que habet dif-
ficilem deliberationem, ac si dicat, si amicis non fidimus, quibus fi-
dendum est? Laudanti. Laertius, laudabatur, inquit, puer ad
illum adductus, quod ingenio excelleret: effectq; optimis moribus:
quid ergo, ait, me indiget? Vera simplicitate, non ficta. ex Martia-
le, qui ait. Artibus & vera simplicitate bonus. Heus bone, subaudi
vir: nam sic supra quoque diximus. Quo bone, & vnde venis? Per-
sius, heus bone, tu palles: & alio in loco, o bone, num ignoras?

¶ De Platone. Perictiona matre, alij dicunt Potona, que à Solone
ducebat genus. Libros complures, quorum maior pars à Mar-
silio Ficino è Græco in latinum est traducta. Relegamus, mittis

DICTA PHILOSOPHORVM.

adhuc extant, nihil ex illis decerpimus: quin
potius lectores ad ipsum volumen auctoris re-
legamus: pauca tamen illius dicta ex epistolis
non potuimus dissimulare.

Ea sunt.

Et iustitiæ cumulus si pessima vita

Cum tibi sit: cures, vt videre bonus.

Et qualis princeps, ais, est: talis quoq; ciuis.

Nam mores domini subditus omnis habet.

Non solum nobis sumus orti: quod genituræ

Nostræ pars patria est: pars & amicitia.

In re cōmuni tantum contendere debes:

Quæ possis ciui persuadere tuo.

mus. Est iniustitia. hoc in hypocritas, hoc est, simulatores, di-
ctum est. Pessima vita, id est cum sis vitiosus. Videare bonus, alijs.
Iuuenalis. peiores qui talia verbis Herculis inuadunt. &c. Qualis
princeps, quia nemo est, qui nolit esse, qualis est ille, quem admira-
tur: itaq; se ad imaginem principis omnes componunt. Mores do-
mini. Martialis. sed mores domini Casarianus habet. Non so-
lum nobis. hæc ab omnibus celebratur. Stamus orti. non solum nos
his, hoc est, utilitati tantum nostræ nati sumus, sed ortus nostri
partem patria vendicat, partem amici. Genituræ, id est ortus. Pars
patria est, id est partem sibi vendicat. Pars amicitia, id est par-
tem amici. In re communi. sensus est. tantum in republica,
quemq; contendere debere: quantum ciuibus suis persuadere pos-

sit nam

Nec patriã aut patrẽ, fas quẽquã cogere, nã sic
 Res nulla est tanto, quam violenter agas,
 Cum fuerint ciues sapientes, esse beatos:
 Aut si contigerit a sapiente regi.

fit: nam qui aliter facit, labefactat non constituit rempublicam, quod autem sequitur, confirmatio est atque exemplum superioris sententiae, nam patriam & patrem desipientem non debemus cogere, id est more puerorum castigare: sed adhortationibus mone- re. Nam sic, scilicet cogenda per vim, Tanti, id est tanta utilitatis. Cum fuerint. Sensus est, beatas esse respublicas quae ciues habeant sapientes, aut saltem à sapientibus gubernentur.

¶ FINIS.

EPITHALAMIUM IN NUP-

TIIS CLARISSIMORVM LVSITANIAE

Principum Alphonsi ac Helisabes iunioris: quod Ans-

tonius Nebriffensis in ipsa dierum fes-

torum celebritate prae-

sens lusit.

¶ Epithalamium primus omnium, quod quidem ego sciam, A polo traditur cocuisse in nuptijs Pelei & Thetidis: unde Achilles oratus est: cuius ab Apolline virtutis praestantia, atq; incredibilis quaedam fortitudo portenditur: sed euentu satis infelici. Apud Latios, quod ex antiquitate colligitur, primus fuit Catullus Veronensis, qui nuptias Manlij & Iuliae celebravit. Deinde Ovidius poeta cuiusdam Fabij, ac postea Papinius Stella ac Violantilla: tum praeterea Claudianus. Nos quoque horum autoritatem secuti, cum ipsa nuptiarum celebritate praesentes essemus, hoc Epithalamium lusimus, quod si non pro voto augurium nostrum successit: nemo mirari debet, quoniam homines sumus, atque, ut Horatius inquit, non semper feriet: quodcunque minabitur arcus. Cum praesertim Apollo ipse, in quem diuinitas refertur, infeliciter de nuptijs Pelei & Thetidis

VNC Sacer orbis amor, qui
nectis semina rerum.

Omnia: & æterno fœdere curam
fœta tenes:

Huc ades, atq; fides, pax, & con-
cordia tecum

Arsiduæ comites: virgineusq; chorus.

Tethidis auspiciatus sit, & Vergilius infœlici quoque euentu genea-
thliacon Salonini cecinerit. Sed & apud Hebræos Salomon rex cã-
tica canticorum scripsit: quæ vera inscriptione potius Epithalamium
inscribi debuerant: autore Origene. Epithalamium, inquit,
Salomonis, quod in morem dramatis compositum est, vnde & Ec-
clesia canit. Ante torum huius virginis frequentate nobis cantica
dulciora dramatis, id est in morem dialogi: vbi personæ introducun-
tur loquentes:

NVNC Sacer orbis. duas partes habet hoc Epithalamium.
Principio enumerat bona, quæ has nuptias consequuntur,
deinde inducit musam de statu rerum Hispaniensium futura prædi-
centem. Principio igitur inuocat Deos pacis autores: quoniã hæ nup-
tie ad pacem conciliandam pertinent. Amor qui nectis semina, nã quæ
admodum philosophi dicunt: cum elementorũ qualitates cõtrariæ
sint: per amicitiam ex illis res generantur: & per inimicitiam corrumpuntur.
Nectis semina oĩa. i. principia, siue illa sint quatuor elemen-
ta, siue quedam ex illis, siue atomi. Fœdere. pace. Test Lucani in. 4.
Nã a les, eterno cõplectens oĩa nexu, o rerũ mixtiq; salus cõcor-
dia mãdi, & sacer orbis amor. Nã amorẽ esse pacis autorem etiam

EPITHALAMIVM.

Cantabunt alij thalamos Geniumq; vocabunt
Iunonemq; simul: teq; Hymenee canant.
Iò Hymē Hymenee Hymē ades ô Hymenee
Ingeminent omnes: teq; Thalasse vocent.

Propertius testatur, pacis, inquit, amor Deus est, pacem veneremur amantes. fides autem pax & concordia, quæ amorem comitantur: deæ sunt, quibus etiam templa Romæ fuerunt dicata, & à portis virgines finguntur: ideo autem comites amoris esse dicunt, quia ubi est amor, ibi fides, ibi pax, ibi cōcordia est. Cantabunt alij dicit se non cantaturū, quæ alij poetæ in suis epithalamijs cecinerunt, putà iocos & res ludicras: quas res alijs canendas transmittit: sed, quæ longè melius sit memorare, hoc est pacē, quæ has nuptias secuta est, & futuri temporis felicitatē. Thalamos, id est epithalamium lege aliorum poetarum, qui de hac materia scripserunt. Geniumq; Deū naturæ ac perinde generationis, vnde Horatius primo epistolarum, lectus genialis in aula est, id est gignende proli causa paratus, ergo quasi Deus nuptiarum preses inuocandus est in nuptijs. Iunonem, quæ etiam nuptijs presidet. Ouidius in epistolis heroidum. Iunonemq; sacris, quæ presidet alma, maritis. Et Vergilius. 4. Aeneid. Prima tellus & pronuba Iuno. Hymenee, & hic Deus nuptiarū est Bacchi & Veneris filius: qui à Græcis in celebritate nuptiarū sic inuocabatur: v à Latinis Thalassus. Iò hymen. Iò interiectio tum letantis, tum dolentis est, hic letantis: appellatur autē Hymeneus & Hymen: & est carmen ex epithalamio Catulli poetæ sumptum. Ingeminēt, id est repetant. Vergilius. 1. Aeneid. Ingemināt plausum Tyrij, Troesq; sequūtur. Thalassus. hic dux

Et Fescennini volitent de more Sabino
 Lusus, & populo multa rapina cadat.
 Sparganturq; nuces, & iungat vesper amantes,
 Præferat incensas & noua nupta faces.

hic dux fuit Romuli: cui pulcherrima omnium sabinarum ex raptu contigit vxor: vnde in nuptijs dici consuevit, cum auspicarentur sponso & sponse: ita vobis foeliciter cedat: vt Thalasso atq; illius vxori ex raptu Sabinarum: vnde & Thalassio .onis. pro carmine nuptiali. Martialis, quid si me iubeas Thalassionem verbis dicere nõ Thalassionis. Et fescennini lusus. ioci nuptiales, dicti à Fescennio Italiae oppido, vbi rustici seinuicem opprobrijs lacessere consueuerunt. Horatius. 2. episto. Fescennina per hunc inuenta licentia morem versibus alternis opprobria rustica fudit. Consuevit autem in nuptijs hoc quoq; fieri, vt in maritum & nouam nuptam ioci quidam & sales dicantur: de quibus Lucanus in. 2. non soliti lusere sales, nec more Sabino excepit tristis conuicia festa maritus. Et Hieronymus ad Paulam & Eustochium, & pro Fescennino carmine angeli canunt, gloria in excelsis deo: ac si dicat, loco illorum carminum, quæ in nuptijs & natalibus aliorum dicuntur: in ortu nostri saluatoris angeli canunt, gloria &c. Et populo, id est, in populum, vt Vergilius, ite clamor coelo. Multa rapina. puta numismata, nuces, & similia quæ rapiantur: quod etiam hodie fieri consuevit in quibusdam festis. Sparganturq; nuces. & hoc quoq; sit. Vergilius in Bucolicis. sparge marite nuces. Vesper. stella est Veneris, quæ à Græcis dicitur hesperus: cum post occasum solis incipit apparere: quo tempore sponsus cum sponsa in cubiculo clauderentur. Vergi
 lius in

EPITHALAMIVM

Hæc sūt magna quidē: sed nos maiora canam⁹.
 Et quæ nos deceat nunc meminisse magis.
 Fœdera magnorum canimus cōuētq; regum
 Fataq; non nullo dissoluenda modo.
 Possedit multos discordia tetra per annos
 Hesperiam, nec spes vlla dabatur opis.
 Ardentesq; faces: & raptos crinibus hydros
 Omnibus iniecit sæua Megæra locis.

lius in Bucō. tibi deserit⁹ hesperus Ocean, & de vesperc multa Cas
 tullus in epithalamio Manlij. Præferat, id est, præ se ferat. Faces
 tedas nuptiales. nam ante nouam nuptam ignis & aqua præfere
 bantur: quia hæc duo elementa potissimum in generatione conue
 niunt: vnde Ouidius primo Metā. & ex his oriuntur cuncta duos
 bus. Hæc, que diximus supra: quia ad prolem procreandam spe
 Etant: cuius gratia matrimonia sunt constituta. Maiora. &, que
 sunt illa maiora, subdit scilicet fœdera & fata. Fœdera, que sta
 bilita sunt per has nuptias, & conuenta scilicet. pacta. que prius
 prosequitur. Dissoluenda. quinq; syllabarum facta dieresi ex. u. &
 e. sic Ouidius in epistola Med. ee. debuerant fusos euoluisse meos.
 Possedit multos. incipit prosequi primam partem. Discordia te
 tra. turpis, Horatius in primo ser. postquam discordia tetra belli
 ferratos postes portasq; refregit. Hesperiam. Hispaniam. Nec
 spes vlla dabatur opis. Vergilius. 2. Aeneid. nec spes opis vlla daba
 tur. Megæra. vna ex tribus furijs: que inter cognatos & propin
 quos disseminat contentiones. Hydros. serpentes, quas pro capillis
 furie habere dicuntur. Non comes. rei militaris ordinem

Nō comes ipse duci: nō Marchio p̄stat honorē

Non comiti miles, mili tibusq; cliens.

Ipsi non parēt regi dux atq; magister

Militia sacra: bellicus ordo iacet.

Erigoneq; simul terras exosa reliquit,

Quæ fugiente deajusq; piūmēq; silet.

Talis erat mundi facies, eum bella gigantes

Incuſſere Ioui: cælitibusq; suis.

Talis & ipsa fuit rerū natura priorum,

Cum chaos antiquum semina mista tulit.

Talis apud manes, miserā vbi territat tūbras

perturbatum narrat, nam cum dux ad comitem referatur: vt quē
presidere illi debeat: vinculum illud solutum est belli discordia.
Marchio. nomen est nouum: atq; a marcha voce barbara deriuatū
tu n. prestat honorem, quem debet. Cliens. puta calo, cacula, lyxa.
Magister militiae sacrae. vt sancti iacobi, atq; ordinis Cisterciensis.
Bellicus ordo iacet, id est, ea quæ ordinata esse debuerant: confusa
sunt omnia. Erigone, Iouis filia, quæ ab Iaccho in vna speciem coma
pressa est: atq; propter iusticiam ac pietatem erga patrem in si-
gnum virginis est translata. Aratus dicit Erigonem homines in
etate aurea rexisse: postea vero illorum scelera fugisse: atq; in
coelum se contulisse. Talis erat. per tres comparationes His
panarum rerum confusionem exprimit: prima est sumpta ex
bello giganteo, secunda ex chaos, vnde omnia procreata ex opi-
nione Anaxagoræ narrant poetae, tertia ex hoste generis huma-
ni: qui apud inferos miserorum animas torquet.

Tartareus iudex: dicitur esse locus.

Sed pater omnipotens tandem miseratus, Iberis

Prospexit rebus, suppetiasq; tulit.

Et sua ductorum se quisq; in regna recepit.

Et qui desperuit redditus ordo sibi est.

Tum rediit virgo, redierunt tempora pacis.

Quasq; colit partes pacis alumna quies.

Redditur ipsa sibi concors Hispania, qualem

Non vidit Pœnus, non Viriatus Iber.

Non, cui longa fuit sed non ingrata senectus,

Arganthonius, & Romulidæ proceres.

Non qualem videre Gothi, quo tempore foelix

mina mista, id est, omnium rerum causa confusa. Apud manes. apud inferos. Tartareus iudex, infernus. Rebus Iberis. Hispanis. Prospexit, prouidit. Suppetias, auxilium, & iungitur semper hoc nomen in accusatiuo plurali cum hoc verbo fero. tuli. In sua regna, id est, propria & victa. Ordo redditus, id est, restitutus est sibi ipsi. Virgo scilicet, Erigone, de qua superius. Vergilius in Euc. iam redit & virgo, redeunt Saturnia regna. Quies, id est, tranquillitas, quæ alitur à pace, & illius comes est. Redditur, restituitur, Qualem, ita foelicem & tranquillam. Pœnus, id est, Annibal dux Carthaginensium: quo tempore rerum Hispaniensium potitus est. Viriatus Iber, id est, Hispanus: fuit autem Lusitanus: fuit autem primo mercenarius, deinde latro: ad postremum dux aduersus Romanos, quorum Imperatorem Claudium Munianum, deinde, Nigidium oppressit, Arganthonius, rex fuit Tartessiorum, de quo Cicero de se-

Hispanæ gentis rex Rodericus erat.
 Ne tamē hunc talē violarent sæcula cursum
 Nec posset Lachesis rumpere pensa manu
 Prouida mens regum pperauit iungere fœdus
 Connubio stabili pignoribusq; datis.
 Nam Lusitano iuueni regiq; futuro
 Despondit gnatam deliciasq; suas.
 Certius hoc multo, quā cæsa virgine porca
 Fœdus Romanis quod Feciale fuit.

ne tute expectemus, inquit, Tartesiorum regis ætatem: fuit enim
 Argantonius quidam Gadibus, qui octoginta regnavit annos, cen-
 tū & viginti vixit. Strabo quoq; huius meminit. Romulidæ procer-
 res. Romani, qui septingentis prope annis Hispaniæ imperarunt.
 Gothi, qui pulsus Romanis Hispaniæ præfuerunt annis centum vir-
 giuti. Rex Rodericus, ultimus, Gothorum, Fœlix. nam postea sibi
 ac patriæ calamitatem peperit. Lachesis, vna ex tribus Parcis.
 Pensa, stamina, quæ nentes humanam vitam designant. Connubio
 stabili, ex Virgilio primo Aenei. cōnubio iungā stabili, propriamq;
 dicat. Pignoribus, id est, filiis, quæ sunt aliàs quasi pignora quæ-
 dam inter viros & vxores: nunc vero inter ipsos reges. Lusitano
 iuueni, id est: principi substantiæ. Regi futuro, qui successurus erat
 in regnum, si fata permisissent. Delicias suas, id est, quæ delectabā-
 tur rex & regina. Vergilius in Bucō, delicias domini. Et Catullus,
 passer deliciū meæ puellæ. Certius hoc, comparat has nuptias
 fœderibus Romanorum, quæ sanciebantur cæsa porca: nam cum
 sacerdotes Feciales ad hostium fines conuenirent, enarratis conditio-
 nibus

EPITHALAMIUM

Si licet & fas est magnis componere parua:
 Cum post diluuium reddita terra sibi est,
 Tale fuit signum pacis tibi rector olympi
 Et generi humano quæ bibit iris aquas.
 Musa precor memora mihi nunc, quæ fata sequatur
 Has tædas: aut quid vincula tanta parent,
 Sic ego, sic contra respondit nona sororum,
 Cælestis cui vis nomina certa dedit.
 Accipe quæ teneas (quando hæc te cura fatigat)
 Quæque meo terris numine cuncta canas.

cionibus pecis, porcæ vulneribus conficiebant: dicentes, quicumque violauerit, quæ his fœderibus continentur: sic pereat, ut hæc porcæ. ordo est. hoc fœdus est multo certius, quam illud fœdus, quod fuit Romanis Fœciale, virgine porcæ cæsa. Vergilius. 8. Aeneid. cæsa iungebant fœdera porcæ. atqui porcus erat, non porcæ, ut dixit Seruius in eo loco, sed genus pro genere posuit. fœdus autem à porco fœdi occiso dictum est: vnde percutere fœdus. Silicet. altera comparatio sumpta à re maiori, quod excusat, dicens, si licet & fas est. Vergilius in Bucol. sic paruis componere magna solebam. Reddita, restituta. Iris: quæ bibit aquas. Vergilius primo Geor. & bibit ingens arcus. Propertius. lib. 3. purpureus pluias cur bibit arcus aquas. Gene. 9. hoc est signum fœderis mei, quod do inter me & vos: arcum meum ponam in nubibus cæli, & erit signum fœderis inter me & inter terram. Musa precor. secunda pars Epithalamij de statu rerum futurarum, quod quia scitu difficile est: musam inuocat ex Horatij præcepto

Augusti quondam testantia nomina pacem
 Pax Augusta tenens, quā secus Ana fluit,
 Cum sua conspiciet sub mœnia fœdus iniri,
 Aeternæ pacis nunc magis omen erit.
 Nam Lusitanus princeps secura videbit
 Cum sua terga metu: confoceriq; fidem,

pto in poetria, nec deus intersit: nisi nodus vindice dignus in a
 ciderit. Tædas, id est, faces & nuptias. Vincula. pignora mas
 trimonij. Nona sororum. vna de nouem musis. Vis celestis,
 id est, Vrania, quæ dicta est ab vrano, hoc est, cœlo. & ius
 sic hæc de futuro respondet ex astrorum peritia. Quando hæc te cu
 ra fatigat. Vergilius primo Aeneid. quando hæc te cu
 ra remordet. Meo numine. mea auctoritate. August
 sti quondam. Pax Augusta, ciuitas Lusitaniæ celebris ab Augus
 sto Cesare post Hispaniam ab illo pacatam dicta est: quemad
 modum & Emerita Augusta vrbs illi finitima: sed hæc quod
 emeritis sit distributa, illa à pace post victoriam parta: sed
 alludens ad nomen dicit: nunc potius deberi appellari Pacem
 Augustam, cum in illius conspectu percutiatur fœdus nuptia
 rum: quod in vtriusq; regni confinio factum est non longe à
 Pace Augusta. Ordo est. Pax Augusta tenens nomina testans
 tia quondam pacem Augusti. Cum conspiciet nunc sub mœ
 nia sua, id est, prope mœnia sua, iniri fœdus, magis erit
 omen pacis æternæ: quam fuit sub Augusto. Nam proprie
 omen est auspicium, quod sumitur ex voce atq; verbis huma
 nis. Nam Lusitanus, quid factururus sit rex Portugalie præ
 dicit,

EPITHALAMIUM

Armatas classes & multo milite plenas
 In mare deducet, sol ubi mergit equos.
 Et sibi subiiciet: quęcumq; est insula Ponto
 Aethiopes pariter, Barbaricumq; sinum.
 Cęsaris at vestri tibi nunc ingentia rerum
 Et simul augustę conjugis acta canam.
 Reliquias belli postquam confecerit ille,
 Quod bene susceptum pro patria fuerat.
 Quod bene pro focis: & nostrę gentis honore
 Quod bene pro Christi religione fuit:

*dicit: nam subiiciet insulas maris Atlantici & Aethiopes. & sinum
 Barbaricum. Secura terga, id est, cum nihil timebit à terra continē
 ti. Confoceri scilicet nostri regis. Deducet classes ex terra in ma
 re: sicut subducere est ex mari in terram. Vergilius. 3. Aencid. dedu
 cunt socij naues. In mare ubi sol, id est, in Oceanum Atlanticum. Ae
 thiopes, id est, oram maris Aethiopicę. Barbaricum sinum. qui pars
 est maris Indici inter sinum magnum & Gangeticum: a quo Lusita
 norum nauigatio parum distat. Cęsaris vestri, Ferdinandi. Aus
 gustę, id est, Elisabę, nam quemadmodum imperatores appellan
 tur Cęsares: ita uxores illorum dicuntur augustę. Acta ingentia pro
 gesta & est tapinosi: quia gesta sunt publica: acta vero priuata:
 sed subleuatur tapinosi: quia iunxit ingentia. Sic Lucanus lib. 5. Li
 cet ingentes abrupterit actus festinata dies. Reliquias, quod rea
 stabat de bello Granatensi. Pro patria, pro defensione patrię, quia
 inde pericula imminebāt. Pro socijs, id est, regibus finitimi, tq; re
 liquis Christianis. Nostrę gentis, Hispanię, Regionę. quia illę tres
 cause*

Hæc pia victori perfoluet vota Iacobo: V
 Diuis templa dabit: mascula thura Deo. VI
 Dum tamē ille parat bellum, reficitq; cohortes.
 Quas veheat, Herculeum traiciatq; fretum.
 Hæc more standem patriæ desueratq; corda. VII
 Componet certis legibus atq; modis. VIII
 Dumq; oras Libyæ cursim peragrauerit ille: IX
 Atq; sui iuris vtraq; Syrtis erit: X
 Deniq; dum victor totum lustrauerit orbem: XI
 Deq; triumphatis hostibus arma refert: XII
 Hæc intenta nouis rebus regnisq; futuris XIII
 Extruet immensum posteritatis opus. XIV

cause sunt honestæ, vt suscipiamus bellum pro necessitate, pro gloria, pro religione, ex primo officiorum Ciceronis. Hæc, scilicet augusta nostra. Victori, id est cui tota victoria est ascribenda. Diuis, reliquis sanctis indigetibus. Masculæ thura, sic Verg. in Bucô. Verbenasq; adole pingues, & masculæ thura. Parat bellum, id est expeditionem & belli apparatus facit ad bellum vltimatum. Reficit cohortes, bello superiori defatigatas. Vehat, traiebat & traiecit. Fretum Herculeum, id est mare nostrum, quæ est traiectus in Africam. Desuetatq; corda, id est longo temporum interuallo à iustitia & pietate alienata, Ex vergil. 4. Aeneid. iam pridem resides animos desuetatq; corda. Oras Libyæ, id est partes littorales: quia interiora Libyæ, inculta sunt. Cursim, celeriter. Vtraq; Syrtis, maior & minor, quæ sunt in Africâ è regione Cyrenaicæ prouinciæ citra Aegyptum. Nouis rebus & regnis futuris, id est quemadmodum

EPITHALAMIUM.

Utq; domus ratio constet sibi totaq; quadret:
 Rem geret ille foris:res aget ista domi.
 Sed cum longa dies senio cōfeceritambos:
 Dulcibus innatis omne leuamen erit.
 Vxores regum natas regesq; nepotes
 Conspicient læti, syderibusq; pares.
 Ioannesq; suus tantæ pietatis imago
 Imperij confors & moderator erit.
 Es procul ex oculis euanuit:has modo voces
 Vrania fudit:prefferat ora deus.
 Atq; ego, qui fueram auditurus plura libenter,
 Desitutor subito lumina fixus humi.

dum iaciat fundamenta ad stabilitatem regnorum: ne labefactetur in omnibus seculis futuris. Domus ratio, que ex Aristotele in Oeconomicis est, vt vir præsit rebus, que extra domum sunt: vxor vero domesticis. Constet sibi, id est sit constans & firma. Quadret id est consentiat. Vergilius. 2. Georg. recto via limite quadret: & sumptum est ex lapidibus quadratis, que in edificijs consentiunt. Longa dies, id est tempus. Leuamē. consolatio. Tantæ pietatis. Vergilius est. Confors, id est ex equo reget imperium. Modo. tantummodo. Prefferat ora Deus. Vergilius. 3. Aeneid. prohibent nam cetera parca scire Helenum, fariq; vetat. Desitutor, à musa relinquitur. Lumina fixus, id oculos fixos habens, quod est moestitiæ signum inauspicatissimum.

¶ FINIS.

74
ELEGIA DE PATRIAE AN-

TIQVITATE: ET PARENTIS
BVS AVTORIS.

ST locus Hesperiae, qua Bethis
arundine cinctus.

In leuam campos influit, atque
tenet.

Dixerat hunc aestus fluuio si ag-
nante vetustas,

At vero Albinam secula nostra vocant.

Est locus. Describit originē atq; antiquitatem patriae suae Nebrissae, dicitq; fuisse conditam à Libero patre inter aestuaria Bethis: quo tempore victor Hispaniam peragrabat: deinde dicit inde habuisse parentes mediocri conditionis. Est locus, hemistichium est Vergilij. i. Aeneid. Est inquit locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt: sed Vergilius Hesperiam vocauit Italiam, hic vero Hispaniam: nam qua ratione Graeci appellauerunt Italiā Hesperiam: eadem latini Hispaniam Hesperiam dixere. Bethis arundine cinctus: at qui oliua potius diceretur coronatus: ut Martialis. 12. libro epigra. Bethis oliui fera crinem redimite corona: sed arundine cinctus dixit: vel quia poeta fluminibus coronas arundinaceas dant vel quia prope Nebrissam est aestuariū à nomine dictus arūdinum, Estero de cañas appellant. In leuam, quoniam per aestuaria Bethis in cāpos refunditur à parte sinistra. Atq; tenet, possidet, occupatq;. Dixerat hūc, scilicet locū. Aestus. i. aestuaria. Est aut aestus

ELEGIA.

Hic varium genus, & volucrium maris: atq; pal
 Excludit foetus, incubituq; fouet. (Iudis
 Haud procul hinc colitur muro Nebriffa vetusto
 Quam Bacchus posuit littus ad Oceani.
 Namq; ferunt Semelegenitum, Gangetide victa
 Inuasisse feros Hesperiae populos.

ipsum maris crementum ex ratione cursus lunaris. Fluuio stagnante. stagna autem illa non tam ex fluminis refusione quam ex colluuiæ imbrum colligitur. Albinam, sic hodie dicitur: fuit autem aliquando estuarium: sed limo confusum est: sicut alia multa. Secula nostra, id est homines nostri seculi. Genus volucrium varium, id est diuersicolorum. Nam proprie varius de colore dicitur: autor est Tullius de finibus. Maris & paludis, id est marinum & palustre siue lacustre. Excludit foetus, proprie excludere ova est auium, cum foetus ex oui testa educunt. Incubitu fouet, nam incubare est ovis, cum crociunt, insidere: est autem isteron proteron quia prius incubant, postea excludunt. Haud procul, atqui Nebriffa inter estuaria Bethis condita fuit autore Strabone, Plinio, Ptolemaeo: sed quo tempore alter alueus, qui oblimatus est, in mare prorumperebat non longe à turre Capionis. Littus ad Oceani, id est non longe ab Oceano. Namq; ferunt, poetae narrant. Semelegenitum, Bacchum filium Iouis ex Semele Cadmi filia. Gangetide, subaudi terra, sic dicta est India à Gange fluuio qui illam diuidit median, vt sit India intra Gangem & extra Gangem. Ouidius in amoribus, Gangetide terra, dixit, Hesperiae, populos Hispanos populos feroces. Venisse autem Bacchum in Hispaniam post Indiam deuictam, vulgatum est apud poetas & historicos.

Et socio amisso: a quo Lusitania nomen
 Duxerat, in Calpes littora vertit iter
 Dū vehitur curru p̄ inhospita t̄: s̄qua marismæ:
 Quæ sequitur Tigris: deficit: atque sitit:
 Eteurus pando residens Silenus a sello:
 Et variæ lynces, Menades, & Satyri.

historicos. Socio amisso, Lysia: à quo dicta est Lysitania: deinde
 ypsilon verso in .u. sicut & in multis alijs Lusitania: vt in libris dia-
 gestorum titulo de censibus, in Lysitania, inquit, Emerita. &c. In
 Calpes littora, id est ad Hispaniæ promontorium, qua Oceanus ter-
 ras irrupit, id est Gibraltar: & est dispositio, vt sit verisimile,
 quod de fundatione Nebrissæ dicitur: nam cum constet Bacchum à
 Lusitania ad Calpen venisse, atque Nebrissam satyros, qui in illius
 comitatu fuerūt: incoluisse: credibile est, ab illo fuisse conditā. Per
 inhospita t̄: s̄qua, id est deserta loca & aspera: in quibus non est ho-
 spitium: nam illud est t̄: s̄qua apud Horatium in epistolis. Marismæ
 sic vulgo appellatur hispane ab indigenis: quasi marina, vel potius
 maritimæ. Tigris, animal familiare Baccho atque in illius comita-
 tu frequens: atque illi dedicatum. Deficit & sitit, id est ex siti lan-
 guescit, Silenus, hic satyrus fuit Bacchi pædagogus & comes. A sel-
 lo pando, id est cuius spina est in ventrem demissa. Ouidius. i. Fasto-
 rum. Venerat & senior pando Silenus a sello. Variæ lynces, macu-
 losæ. Vergilius. i. Aeneid. Maculose tegmine lyncis: sunt autem
 lynces quoque in comitatu & tutela Bacchi, sicut Tigres. Vergi-
 lius idem in Georg. Quid varias Bacchi lyces. Menades, Bacchi sa-
 cerdotes, quæ illum in bello quoq; sequebantur. Satyri in comitatu

ELEGIA.

Ventum erat ad speculā: que fontinalia dicunt
 Indigenæ: diuus nunc Benedictus habet.
 Ad strepitum lymphę Tigris por arrigit aures
 Et cauda ludens: preuia monstrat iter.
 In gelidos latices: & amœnā frōdibus vmbra
 Et fontes sacros: arida turba ruit.
 Cumq; reflecta cohors vndis salientibus esset:
 Captus amore loci dicitur esse pater.
 Concilioq; habito: Satyris dixisse vocatis.
 Atq; Mimalloneis: cętera turba silet.

quoque Bacchi fuerunt. Ad speculam, tunulus est mille passibus a
 Nebrissa distans, vnde campos latissime patentes speculari possis:
 qui ex eo specula dici potest. ad huius radices fontes sunt, que in-
 digene vocāt Fontinalia: sacra quoque fontium apud Ouidium in
 Fastis Fontinalia dicuntur. Diuus Benedictus, qui in ipso monticulus
 culi vertice sacellum habet. Tigris prior, omnium primus, vt sit com-
 paratiuus gradus pro superlatiuo. Arrigit aures, quasi presens
 tiens. Cauda ludens, id est caudam motitans. Vergilius primo Geor-
 gicorum. Colludere plumas. Præuia, præcedens & dux viam mon-
 strans. Latices, aquas, quas diximus ex fontibus fluere. Frondibus
 vmbra, quia illic sunt arbores multe, fontes sacros, quia Nym-
 phis sacros. Vergilius in Bucō. Hic inter flumina nota & fontes sa-
 cros. Arida turba, id est sitiens. Cohors, Bacchi exercitus. Vndis sa-
 lientibus. Vergilius in Bucō. Dulcis aque saliente sitim restingua-
 re riuo. Pater, Liber, pater, sic enim cognominatus est. Concilio ha-
 bito, est concilium aut vbi omnes ordines conueniunt plebei, scilicet
 et

Accipite o comites: lætaſq; aduertite mentes:
 Hic mihi collis erit religione ſacer.
 Nec tam Nyſa mihi: natusq; ad ſacra Citheron
 Gratus erit: quantum a Nebride dictus ager
 Nec qui plus Baccho: qui ſe plus iactet oliuo:
 Et Cereris flauæ meſſibus: atque fauis.
 Quare agite Satyri, nocturna repoſcite ſacra,
 Et Baſſarides hunc celebrate locum.

cet & Senatus, & milites, Satyris & Mimalloneis, comitibus vtriuſque ſexus. Sunt autē Mimallonæ, ſiue Menades, ſiue Thyades, ſiue Baſſarides Bacchi ſacerdotiſſe. Dictæ ſunt autem Mimallonæ ſiue Mimallonides ab imitando, quod Bacchum imitentur. Ouidius de arte. Ecce Mimallonides fuſis in terga capillis. Et Perſius. Torua Mimalloncis implerunt cornua bombis. Accipite, oratio eſt Bacchi ad comites, attentosq; illos imprimis facit. Hic collis, ſacra Bacchi in agris prope urbem per noctem ſiebant: cum itaque Bacchus opidum fundare decreuiſſet: hunc collem proximum ſacris faciendis elegit. Nyſa, vrbs Arabiæ: vbi Bacchus à Nymphis fuit educatus. Citheron, mons Boætiæ prope Thebas Baccho atque illius ſacris dedicatus. Vergilius. 4. Aencid. Orgia nocturnuſq; vocat clamore Citheron. Eſt autem Ouidij hemiſtichium ex. 2. Meta. Natusq; ad ſacra Citheron. A Nebride: ſunt autem nebrides dammarum pelles: quibus ſacerdotes Bacchi amicti utebātur in ſacris: ad quod alluſiſſe videtur Silius Italicus: cum libro. 3. Punicorum dixit. At Nebriffa Dionuſeis conſcia thirſis: quam ſatyri coluere leues

ELEGIA.

Iam Tarthessiacas Titan descendit in vndas:

Et fessos curuo littore soluit equos.

Inuadunt thyrsos, resonant vlulatibus agri

Et te Bacche vocāt, & tua sacra canunt.

Insomnesq; trahunt hacchātes Orgia donec

Cedere luciferum cogeret orta dies.

redimitaq; sacra Nebride menas. Nec qui plus. quatuor in rebus di-
cit agrum Nebrissensem præstaturum omnibus alijs vino, oleo, fru-
mento, melle: quarum due, scilicet vinum & mel Bacchi inuentio-
ni attributæ sunt: oleum autem & frumentū coniuncta sunt ijs duo-
bus. laet se, id est gloriatur. Baccho, vino, & est metonymia. Fla-
ue quoniā quo tēpore frumēta sunt matura flauescūt. Vergilius in
Buc. Molli paulatim flauescet cāpus arista. Et. I. Georg. Flaua Ces-
res alto nequicquam spectat olympo. Sacra nocturna, quia, vt dixi-
mus, sacra Bacchi per noctem fiebāt. Bassarides, Bachi sacerdotes,
ab eo q. Bacchus à vestis genere Bassareus dicitur. Persius, & rap-
ptum vitulo caput ablaturo superbo Bassaris. Iā Tarthessiacas. di-
cit quod sub primam noctem cœperūt sacra peragere. Vndas Tar-
thessiacas, id est sol occidit in oceano: nam Tarthessos est, que pos-
tea Carteia est appellata, nunc est Cartagena non longe à Calpe.
Silius lib. 3. Punicorū. Tarthessos stabulanti cōscia Phæbo, id est vbi
sol radios disiungit cōfecto itinere diei. Curuo littore. Epithetō lit-
toris, thyrsos, ramos, quos circūferebant & vibrabāt in illis sacris.
Resonant vlulatibus, & id quoq; faciebant bacchantes. Tua sacra
id est hymnos sacros Bacchi. Insomnes, id est peruigiles. Trahūt or-
gia, id est differunt per totā noctem. sunt autē orgia proprie Bac-
chi sacra.

Est prope mōtical⁹ surges elēmēter in Austros
 Parte tamē reliqua precipitante latus.
 Hic promissa pater fundauit mœnia Bacchus.
 Nebrissāq; vocat Nebridis auspicio.
 Quæ cum polleret Roderico rege: furores
 Diruerāt Libyci, nunc renouata viget.
 Hic dom⁹: hæc patria est, hic me genuere parētes
 Ingenui: & media cōdicione pares.

*chi sacra. quoniam orgi est furor. Virgilius. 4. Aeneid. trieterica
 Bacchi orgia. Donec orta dies. Seneca tragicus. dum matutinos
 prædicit lucifer ortus, candida formosi venerabimur ora Lici. Est
 prope. describit locum vbi Nebrissa posita est. Surgens clementer,
 id est, paulatim & modice. Silius lib. x. Punicorum. clementer sur-
 gente iugo. In Austros, id est, a parte meridionali. Parte reliqua,
 id est, reliquis tribus lateribus. Præcipitante latus, id est, habente
 latera in præcipitio. Promissa mœnia. subintelligendum est in cons-
 cione illa superiori, quia oportebat prope esse aliquam urbem, vt
 diximus. Auspicio. sumpto ex nomine augurio: vt sit a Nebride Ne-
 brissa autoritate filij, mendum namq; est in Strabone Ptolemæo &
 Plinio Nabrissa pro Nebrissa. Polleret, satis potis esset vt ex histo-
 ria Gothica apparet: & monumentis literarum in marmoribus.
 Roderico rege, qui fuit Gothorum vltimus rex. Furores Lybici, id
 est Libyes furibundi. diruerant. euerterant. Viget, frequentatur.
 Hic domus. Vergilij in Aeneid. Ingenui, id est, quorum maiores non
 seruierunt: et pares, coequales, ex media conditione, id est, nec
 plebei neq; patricij: sed ex medio ordine. Ioannes pater est, qui ad
 huc*

ELEGIA.

Nā mihi Ioānes pater est, Catharinaq; mater.
 Debemus patriæ: plus tamen illa mihi.
 Illa mihi dedit hunc vitæ mortalis honorem.
 Sed studijs noltris illa perennis erit.

buc viuitur agens ætatis annum nonagesimum. Catharina, per. th. sequenti. a. non caterina. interpretatur namq; pura siue purgata. Debemus patriæ. quia fuit vitæ principium: sed illa plus debet mihi: cuius subdit causam, ne videatur impietate reus, quia tribuit mihi vitam mortalem: ego illi nomen æternum. Hunc honorem vitæ mortalis. ex Vergilio. 4. Geor. en etiam hunc ipsum vitæ mortalis honorem.

FINIS

ANTONII NEBRISSENSIS

SALVTATIO AD PATRIAM SVAM

*multis ante annis non visam: & memorata infantia
sua facta quoq; excusatione tam longe mora
pollicetur se, post emeritos sue pro-
fessionis annos, in patriam
rediturum.*

*

Salue parua domus, pariter saluete Penates
Atq; Lares, ortus conscia turba mei.
Hic primum rosei vitales luminis auras
Carpimus. hic nutrix vbera prima dedit.

Salue parua domus. alloquitur patriam suam Nebrissam, qua
per decem aut eo amplius annos non viderat: excusatq; se, cur
illam tam raro visat. deinde pollicetur, se postea quam fuerit ex-
misis emeritus in patriam rediturum, vt compositis & mixtis cine-
ribus cum maioribus suis condatur. Parua domus. arrogantiam sua
milititer & iactantiam fugit more poetarum. Penates ee Lares, dii do-
mestici erant, id est, qui priuatim celebrantur, erant & publici, &
presentes. Turba conscia, id est, testis & presens, id est, qui inter-
fuitis meo natali. Martialis. infantis domini conscia terra fuit. Car-
psimus auras, id est, spirauimus primum aerem. Vergilis. iu. Aea-
neid. auras vitales carpis. Luminis rosei, id est, pulchri, quod nun-
quam ante viderat. Risere parentes. quia vt scribit Vergilius in Eu-
colio

colio

SALVTATIO AD PATRIAM.

Hic mihi nascenti primum risere parentes,
 Vagitusq; meos audiit iste locus,
 Hic fuerant cunæ, quæ me mulserè iacentum,
 Hic cecinit mater carmina, dum vigilo.
 Ex collo patris onus hic prædulce pependi.
 Et matris gremio sarcina grata fui.
 Repsim⁹ hic pueri, breuis hæc tulit area primū
 Quadrupem: teneras sustinuitq; manus
 Hic primū steterā bipes, & crepitacula quassās,

colicis cui non risere parentes: nec deus hunc mēsa, dea nec digna cubili est. Vagitus meos. infantū gemitus est vagitus. Vergilius 6. Aeneid. continuo audite voces, vagitus & ingens, infantumq; az nimæ flentes in limine primo. Mulserè. prius sopiere, sed quia sopio primam producit, sopor vero breuiat: non ausi sumus breuem relinquere: sit igitur mulserè, pro sopiere: nam cunæ & cantus sopit pueros. Ex collo patris, quod infantes faciunt. Ouidius in epistola Hermiones, non ego captavi breuibus tua colla lacertis, non sedi gremio sarcina grata tuo. Vergilius. 4. Aeneid. ille vbi complexu Aen.e.e colloq; pepēdit. Repsimus hic. primum repsit, deinde ineesit quadrupes, postea bipes. Martialis, foelix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ vidit reptantes sustinuitq; manus. Quadrupem. Plautus in Afsinaria. sta quadrupes, vt olim puer. Steterā bipes, id est, crexi me in duos pedes. Crepitacula quassās. concutiens machinulas illas, quæ faciunt crepitum. Martialis in disticho, cuius in dex est crepitaculum. Si quis plorator collo tibi vernula pendet, hæc quatiant tenera garrula sinistra manu. crepundia quoq; dicuntur quæ

Blandicias matri blæsa quæ verba tuli.
 Hic locus infantē paribus colludere vidit,
 Perdere: & ancipiti vincere sorte nucs.
 Hic certa ludens equitavi arundine longa,
 Atq; trochiscus erat maxima cura mea.
 Accipe me reducē per tanta pericula vectum:
 Postque annos multos accipe me reducem.
 Accipe me reducem, nec dedigneris alumnū
 Qui tibi magnus honos gloria magna fuit.
 Nec mihi succense pietas patriæque patrisque
 Quod genitale solum visere lentus eram.

quæ pro amuleto appenduntur pueris in humero, dicta quoq; ab
 eo quod faciant crepitum agitata. Blandicias matri. Ouidius in epi
 stola Hermiones. non tibi blandicias primis mea mater in annis in
 certo dictas ore puella tuli. quod igitur Ouidius dixit ore incerto
 nos blefo diximus. est autem blefus, qui literam in prolatione frau
 dat: quod infantibus contingit frequenter. Paribus colludere, id est
 cū equalibus similiter ludere. Horatius de puero in pœtria. qui pe
 de certo signat humum gestit paribus colludere. Perdere & vince
 re, subaudi à superiori vidit. Martialis, lude, inquis, nucibus, perde
 re nolo nucs. Vincere, sic proprie dicitur in alea lucrum facere: vt
 vincam tibi centum aureos. Sorte ancipiti, id est, dubia, hoc est pa
 ri & impari. Horatius inser. ludere par, inquit, equitare in arundi
 ne longa siquem barbatum delectat, amentia versat, ergo puerorū
 est. Cetra ludens, id est, cetrā motitans. est autem cetra clypeus

AD PATRIAM SVAM.

Quodq; tuo carui iam longo tempore vultu:
 Qui mihi debuerat numinis esse loco.
 Nam si complexu me detinisset inertem
 Dulcis amor patriæ: dic, quid vterq; foret?
 Illa quidem multos latuisset forte per annos.
 Obscurumq; esset nomen in orbe meum.
 Literulis vero nostris nunc viuet vterq;
 Et famam nobis sæcula multa dabunt.
 Id que peragrato tantum sumus orbe secuti:
 Dum profugi sequimur, qd didicisse iuuat.

*ex corio, vnde cetrati milites in historijs exprimit autem puerorū
 morem in Bethica, quæ fuit olim Mauris finitima. Trochiscus. dis
 minutiuū est a trocho: quod interpretatur turbo. Martialis in disti
 chis. iste trochus pueris. & ibidē, cedat vt argutis obuia turba tro
 chis. Maxima cura mea, id est, nihil magis curabam. Vergilius. 1.
 Aeneid. Sid niam puer ire parat mea maxima cura. Accipe me re
 ducem. domum alloquitur sunt autem reduces qui longo postlimi
 nio in patriam redeunt: siue qui ex periculis euadunt. Vergilius. 1.
 Aenei. namiq; tibi reduces socios classemq; relatam. & pluuiopost
 vt reduces illi ludunt stridentibus alis. Tanta pericula, quæ illa sue
 rint non vacat mihi nunc enarrare. sed ter dixit accipe me reducē
 ex affectu loquens: quasi domus irata nollet illum exceptare. itaq;
 vt illam placare possit: rationes affert: sed illam imprimis, quod
 fuit maximum decus illi. Pietas patriæ. proprie pietas est obseruan
 tia, quæ debetur patriæ & parentibus. Visere, ad videndum, con
 structio Græca. Genitale solum, id est, patriam, in qua sum genitus
 Vultu.*

SALVTATIO AD PATRIAM.

Qui bene pro patria cecidisti: informe cadauer
Vulturibus sæuis dans: animumq; deo.

Hic tibi cum proavis & auis pater ipse iacebit.

Hic vbi per mixto puluere tota domus.

Vt quoniam vobis carui, dum vita, manebat:

Orbatus saltē lumine morte fruatur.

Hic vitæ portus, requies hic certa laborum,

Hic michi de functo dulce leuamen erit.

Hic vbi casta iacet mater, pariterq; sorores.

Quas immaturo funere mors rapuit.

Nam quid ego de te frater charissime dicam,

Qui bene pro Christi religione iaces?

ptem videlicet & nouem, qui decretorij maleficiq; sunt, & ad vitam succidendā valentes, in vnum quasi concurrunt: alter enim in alterum ductus sexaginta tres efficiunt. Lachesis. vna ex tribus Parcis, que vitam nostram torquent. Frangere colos, id est, abrūpere vitam. Que genuit, procreauit. Que tulit, substulit & aduacacavit. Vbere largo, id est, fertilitate nimia. Componet & excipiet, id est, gremio amplectetur. Hic vitæ portus, id est, terminus peregrinationis meæ. hoc est mors. Requies laborum, quia tota vita laboribus plena est. Leuamen mite, subleuatio. Informe cadauer, turpe & deformatum. Orbatus lumine, id est, vita. Fruatur, subaudi vobis in morte.

FINIS.

DE PROFECTIONE RE
GVM COMPOSTELLAM.

Tres Callaicæ siluerunt: proxima iustis

Cura fuit ducib⁹ persoluere vota Iacobo.

Omnibus ex diuis quem gens Hispana patronum

In dubijs vocat: & belli quasi numen adorat.

Atque ingēs illi solido de marmore templum Finib⁹ Artabię posuit: positumq; dicauit.

Namq; ferunt Christo cęlesti sede recepto,
Et socijs omni dimissis orbe: cruenti

VTres Callaicæ, annus. 12. ab hinc agitur: ex quo inuictissimi principes nostri profecti sunt in Galliciã ad sedandos componendosq; motus comitis Leniaci temeritate concitatos. Itaq; negotio cōfecto, vt vota persoluerēt, Cōpostellam ad diuū Iacobū venere: atque inde Salmanticã, vt hiberna agerent se contulerunt. Quo tempore, pro ea familiaritate, quę mihi est cum Archiepiscopo Illiberitano tunc præfule Abilensi admonitus, vt de ea ipsa peregrinatione aliquid facerem: volui experiri, an ingenium meum satis ad heroicum carmen aspiraret. Itaque ex improviso quasi à re media sic exorsus sum. Finibus Artabię. Nerium promotorium & Artaborum portus est, qui vulgo dicitur Cabo de Finis terrę, non longe à Compostella. Posuit, fundauit. Namq; ferunt, dicit, vn

L de religio

PROFECTIO REGVM

Hanc primum Herodis iussu cecidisse tyranni
 Discipuli vero flentes: regemq; perosi,
 Et genus & patriam crudeles relinquere terras
 Et mortis domini testes cæsiq; magistri
 Constituunt ergo cymba imponere cadaver,
 Incerti quo fata ferant: vbi sistere detur.
 Perq; maris nostri fluctus sine remige vecti
 Hesperiam Calpen Euro tenuere secundo.
 Inde per Herculei spumosas gurgitis vndas,
 Oceaniq; fluctus Austro impellente feruntur:

de religio illa orta est: vt locus ex toto orbe frequentaretur. Christo recepto in sede caelesti, id est post Ascensionem. Et socijs omni orbe, id est per totum orbem. Dimissis, per diuersas partes missis. Matthæi, Marci, Lucae, cap. vltimo. iohannis. 20. de missione Apostolorum per totum orbem. Hunc primum ex numero Apostolorum. Actuum. 12. At qui Stephanus fuit primus. Actuum. 7. Vnde & pro tomartyr est dictus. Est illud memorandum quoq; ex duobus Zebedæi filijs: alterum fuisse raptum prius, alterum posterius. Herodis tyranni oraculi. Hic fuit Herodes, sub quo Saluator noster passus est. Discipuli ipsius Iacobi. Constituunt relinquere terras crudeles. Ex Vergilio. 3. Aeneid. Et testes mortis domini, id est Saluatoris nostri: qui dominus est per redemptionem. Et magistri, id est Iacobi, quia dixit supra discipuli. Cymba. nauicula. Incerti. ex Vergilio. 3. Aeneid. Fata, id est Dei voluntas. Maris nostri, quod vulgus Mediterraneum vocat. Sine remige, hoc iam mirandum, quod nec remonec velis cymba sit impulsa. Hesperiam Calpen, promontorium Hispanis

Artabriæ donec portus tetigere repostos.
 Tunc res Hispanas princeps Romanus habet
 Ille, sub imperio cuius saluator Iesus (bat
 Sponte sua moriens hominum peccata releuit
 Angulus ille tamen, regioq; obnoxia Cauro
 Tota Lupe cessit: dederant cui nomina mores.
 Que, comitis Christi postquam miracula vidit
 Et fidei signum, lustralibus extulit vndis:
 Hospitis in tumulum sedes concessit auitas
 Ex illo celebratur honos, templumq; Iacobi

*spaniæ contra Abilam positum, nunc Gibraltar, id est mons Tarrici.
 Euro secundo, nam ex Ioppe nauigantibus ad fretum Herculeū Eu-
 rus ventus est secundus. Inde, id est post Calpen iā in exteriori ma-
 ri. Gurgitis Herculei, quod diximus fretum Herculeum siue Gadi-
 tanum. Austro impellente, qui spirat à meridie. Portus Artabriæ, id
 est Nerium promontorium, quod nunc est, vt diximus, Finis terræ.
 Princeps Romanus, Tyberius Cæsar, cuius anno. 18. Christus passus
 est. Saluator Iesus, interpretatio est, quæ illud Vergilij. 3. Aeneid.
 Plemmyrium vndosum. Idē namq; est Hebraice Iesus quod Latine
 Saluator. Sponte sua, quoniam oblatuſ est, quia ipse dixit, pos-
 testatem habeo ponendi animam meā & iterum sumendi eam. An-
 gulus ille, scilicet Nerium promontorium. Obnoxia Cauro, id est
 subiecta & opposita vëto, qui à Latinis Caurus, à Grecis Argestes,
 vulgo Gallego. Lupe, que eo tēpore regnabat in Gallicia, quanquā
 tota Hispania subiecta erat Tyberio. Mores, quia erat meretrix,
 nā antiquæ meretrices lupæ vocabāt: vnde adhuc dicitur lupanar.*

PROFECTIO REGVM

Non modo finitimi: sed qui sunt orbe remoto,
 Christicolę magna cum religione frequentant
 Cantaber & Vascon, Britones atq; Britanni.
 Et cum Iuvernę cultoribus incola Thules.
 Teutones & Galli, Gręci pariterq; Latini.
 Et quęcunq; manet gens nato conscia Christo
 Sed neq; post terram, pedibus quā pressit Iesus
 Quęq; fuit Petri Pauliq; inspersa cruore:

*Comitis Christi, id est Apostoli, sed prius comes & discipulus,
 postea Apostolus, id est missus. Fidei signum, id est caracterē Chris-
 tianismi. Lustralibus undis, id est quę pertinent ad purgationem
 peccatorum: nā lustrare est purgare. Extulit, quia baptizata emer-
 sit cum signo fidei Christianę. Sedes auitas, id est domum, quam à
 maioribus suis hereditate acceperat, ex illo, scilicet tēpore, ex Vir-
 gilio. 8. Aeneid. finitimi, id est confines. Christicolę, scilicet Canta-
 ber. populus Hispanię nunc Vizcaya & Nauarra. Vascon. Canta-
 bris finitimus. Britones populi Gallię. Britāni. nunc dicuntur Angli
 Iuvernę. quę & Ibernica dicitur, vulgo Yrlāda. Thules, insula est ses-
 pentrionalis sub circulo arctico. Vergilius. 1. Georg. Tibi seruiet
 vltima thule. Teutones, Germani, & Galli, gens longe lateq; patēs.
 Gens conscia, id est quę confitetur Christum natum. Ex Lucano in
 primo. Et gens siqua iacet nascenti conscia Nilo. Quam pressit Ies-
 us, id est Palestinam Syriam. allusit ad illud Psalmographi, adora-
 uim us in loco, vbi steterunt pedes eius. Quęq; fuit, scilicet Roma,
 vbi Petrus & Paulus martyrio coronati sunt. Sacratius, subaudi
 quam templum Compostellanum nomine Apostoli dicatum. Videas
 id est*

Est aliquid toto sacratius orbe verenda
 maiestate loci: videas suspensa reductis
 Vincula captiuis, manicas, ferriq; catenas.
 Et cum compedibus transuersi pondera vectis
 Illic effigies, illic simulacra virorum,
 Ipse comes Christi media quos morte reduxit,
 Huc igitur postquam pietas immensa laborum
 Inmemor accessit, terra prostratus vterq;
 Votaq; concipiunt & templi limen adorant.
 Sicq; prior regina preces dat pectore imo.
 O decus Hesperiae rerum tutela mearum,
 Quae primi colim⁹ Hispani: quemq; patronum

id est videre possis, & narrat miracula complura, quae inde sunt.
 Vincula, scilicet manicas, vincula manuum. Vergilius. Manicas atq;
 arcta leuari vincla iubet Priamus. Compedibus, vinculis pedum. Ve
 ctis transuersi, id est massae ferri grauisimae. Effigies & simula
 chra, id est imagines ex cera aut alia materia. Media morte, ex
 qua illos vitae restituit. Descripta templi religione: quae sumus
 preces rex & regina susciperint exponit: sed prius reginam lo
 quentem inducit, quia in his, quae ad religionem pertinent, foeminis
 primae partes dandae sunt. Ex eo, quod in Epithalamio diximus,
 haec pia victori persoluet vota Iacobo. Pietas immensa, id est ipsi
 pientissimi principes. Laborum inmemor, id est non recusantes la
 borem. Concipiunt vota, id est vouent, quae postea persoluant, pres
 ces dat pectore ab imo. Ex Vergilio. Rerum tutela, id est tutor.
 Quem primi colimus. Vergilianum est, id est nos praecipue. In as

PROFECTIO REGVM

Rebus in afflictis semper sensere parentes.
 Vtq; illos taceam, quibus est proteste vetustas;
 Te duce, te socio, te milite, signiferoq;
 Non semel armipotens perfregit mœnia cōiux
 Diruit attegias Maurorum diruit arces.
 Ingenioq; loci validas hominumq; labore.
 Non semel horrendo superauit Marte feroces
 Pœnorum populos: & stragis vidit aceruos:
 Cum tamen ex nostris vix esset vulneris autor
 Singilis est testis, dulci qui temperat vnda

*afflictis rebus, id est desperatis. Parentes, id est maiores mei. Pro te
 ste vetustas. Ouidij est, id est cuius rei antiquitas dat testimonium. Te
 duce, te socio, quia omnia accepta refert in ipsum Apostolum. Per
 fregit, expugnauit. Maurorum attegias, ex Iuuenale. Dirue, inquit
 Maurorum attegias, Castella Brigantum. Sunt autem attegie Nus
 midarum, que ab alijs dicuntur mapalia siue magalia, hoc est, vna
 bracula, qualibus vtuntur Numide, vtitur hoc vocabulo Ruffanus
 in interpretatione Iosephi de bello Iudaico pro fixatione tabernacu
 lorum: sed hic attegias posuit pro vicis rusticis Maurorum. Inge
 nio, id est natura loci. Et labore, id est arte: nam his duabus rebus
 muniuntur arces. Pœnorum, qui ex Africa venerunt in Hispas
 niam. Autor vulneris, sensus est, inueniebantur hostes occisi, & ne
 mo ex nostris occiderat illos: ex quo videtur ipsum Apostolum con
 fecisse illos. Singilis, eius, quod dixi, imploro atque cito testes ipsa
 loca, in quibus hæc gesta sunt. Singilis, fluius in Bethim influens,
 nunc est Guadaxenil. Qui temperat, nam hoc compertum post, ho*

Arbore Palladia redimitum tempora Bethim
 Et Lethe Strygij referens obliuia Lethes.
 Et cum Mentefa Parnasia Castulo testis.
 Mundaq; Cesarei non vltima fama laboris.
 Mille loci testes, medio quos hoste recepit:
 Christicolisq; dedit diuis quocq; tēpla sacrauit,
 Olim quæ fuerant Mahumctis lege profana.
 Ergo ego pro meritis grates persoluere dignas
 Cum nequeā superest, ingentes semper agam?
 Utq; aliquem interea magnæ pietatis honorē
 Atq; mei testes animi monumenta relin quam
 Accipe diue precor nostrę munuscula forxis,

rum fluminum confluentem aquam Bethis esse suauiore. Arbore
 Palladia, id est oliua Palladi sacra. Martialis. Bethis oliuifera cris-
 nem redimite corona. Lethes, fluuius est Bethicæ, qui nunc Gua-
 dalete. Est autem cognominis alteri fluuiio Gallicie, qui Limia quo-
 que dicitur. Est & fluuius apud Inferos, quem refert hic noster,
 interpretatur namq; Lethes, obliuio. Mentefa, oppidum Tarracos-
 nensis, nunc est Icen. Parnasia Castulo, ciuitas fuit in ipso confinio:
 Bethicæ & Taraconensis non longè à Biatia, nunc vestigia appa-
 rent videnturq; Caxlona, ex qua vrbe fuit Imilce vxor Annibalis,
 que referente Silio Italico, quemadmodum & vrbs sua, originem
 ducit ab incolis montis Parnasi. Mundaque, non longe à Ron-
 da: vbi Cesar Pompeij filios superauit. Lucanus in primo.
 Vltima funesta concurrant prælia Munda. Recepit, restituit.

PROFECTIO REGVM.

Quod si forte mei manibus superata mariti:
 Atque tuo nutu Granatę mœnia cernam
 Ipsa meis oculis: media tunc vrbe dicabo
 Tempła tibi: ritusq; sacros, gentemq; profanā
 Cum Mahumete suo nostris pellemus ab oris.

Tempła ipsorum Maurorum. Agamus ingentes grates. Obseruat differentiam inter agere & persoluerē siue referre. Aliquem honorem, id est sacrificium. Vergilius primo Aeneid. Aut supplex arae imponat honorem. Monumenta testes. Sic Propertius. Sydera testes. Mea pietatis, id est venerationis. Nostrae sortis, id est fortunae, & subintelligendum est donaria obtulisse certa. Quod si, vota persolucnda concipit. Granatae mœnia. Illiberos. Sic enim dicitur. Sed vocem sequitur vulgi. Cernam meis oculis. Fleonasmus est. Gentem profanam, sacrilegam.

FINIS.

K
 dum iaciat
 Fuit cohortes, bello superiori defatigatas. Vehat, trāsuebat & tra-
 hiebat. Eretum Herculeum, id est mare nostrum, quia est tractus in
 Aphricam. Desuetas, corda, id est longo temporum intervallo à in-
 stitia & pietate alienata. Ex vergil. 4. Aeneid. Iam pridem res fides
 animos desuetasq; corda. Oras Libyae, id est partes littorales: quia
 interiora Libyae inculta sunt. Cursum, celeriter. Vtrasq; Syris, ma-
 ior & minor, quae sunt in Aphrica & regione Cyrenaeae & prouinciae
 extra Aegyptum. Nouis rebus & regnis futuris, id est quem admodum

85

PETRVS MARTYR

ANTONIO SVO NEBRISSENSI.

VTriusq; Hispaniæ lumen & præsens
decus salue.

Deambulanti mihi per littus Gaditani
freti anno, quo venit Almeria in imperii His-
pani potestatem, dedit se mihi obuiam corporu-
lentissima incultaq; & balbutiens quædã mu-
lier, laniatis comis, & lachrymis largo flumine
per ora & pullam vestem cadentibus, quæ su-
blatis vocibus dari sibi nautas, per quos trans-
fretaret, in clamitans, quanuis me toruo lumine
spectasset: interroganti tamen, quæ nam esset:
quid sibi vellet his fletibus, quid funeralis ha-
bitus: quidue laceri per terga capilli significa-
rent? respondit,

Mille & tercetum fuerã dominata per annos:
Et totum sine forma orbẽ sine lege tenebam

Petrus Martyr. Antonio suo Nebressensi. Inducit barbariam vi-
cem suam dolentem, quod expulsa ex Italia per doctos quos-
dam viros cum se in Hispaniam recepisset ab Antonio in Aphricã
pulsã sit: sed priusquã id faciat, dicit se nil relicturam intetãtũ aut
in ausam. Mile & tercentum. ab Antonino Pio. 16. imperatore Ro-
manorum: ad tempora Valle, Lapi &c. Sine forma, id est, pulchri-
tudine

Inculto sermone canēs regum arma ducesq;
 Nomine barbaries mulier nec amica poetis
 Nec laudi bene grata piæ diuoque decori.
 Bis senis lustris exactos orbibus orbes
 Arbitror ardētē Phœbum traxisse per aūras.
 Ex quo fata ingens durumq; indicere bellum
 Constituere mihi, Martēque incendere contra
 Demisere viros superi desede tonantis.
 Summersum eloquium cœnosōnēq; grauatum
 Qui excuterent: turpiq; situ confecta leuarent:
 Excolere inciperent linguæ rudimenta latinæ
 Ex illo cecidere mihi de pectore vires:

*tudine. vnde formosus & informis. ordo est. ego nomine barbaries
 mulier neq; amica neq; grata laudi piæ neq; decori diuo canens in
 culto sermone regum arma ducesq; fueram dominata &c. Nec a
 mica. immo hostis publica. Nec grata laudi piæ: nec decori diuo.
 opinor religioni intelligit. hoc est hymnis & canticis sacris. bis se
 nis lustris. quinquaginta annos significat quandoquidem lustrum
 quatuor annos continet si idem est quod Olympias græcæ. Arden
 tem Phœbum ex opinione philosophorum qui materiam celestem
 igneam putabant vt Vergilius. 4. Aeneid. axem humero torquet
 stellis ardētib; aptum. Traxisse per auras orbes, id est, annos quia
 orbes sunt. Vergilius atq; in sua per vestigia voluitur annus. Ex
 actos orbibus; id est, confectos motibus circularibus lunæ. Vergilius
 1. Aeneid. Triginta magnos voluēdis mensibus orbes. Quinquagin
 ta inquit annos ex quo fata constituerunt indicere, id est denun
 ciare*

Et tremere ocoepi cœlo minitante ruina
 Vaticinata graue: quodq; hiciã lumine cerno
 Infœlix dulci Ansonia modo pulsa putabam
 Elegisse locum tutum: sedemque quietam
 Inuenisse mihi: si extremis orbis in oris
 Finibus occidiuis paruo hoc cõtenta laterem
 Limite, & Europæ reliquo si terga dedissem.
 Multo aliter cessit. zephyri clãmentia frustra
 Implorata mihi est; aliũ reperisse Philelphum
 Sum visa, aut aliũ hic Lapum: Marsũq; benignũ
 Nec non & Vallã, vel tot de vatibus vnum
 Quos peperit latium cõtra mea regna disertos

ci. ire mihi ingens bellum. Superi dij caelestes. de sede tonantis, id est de cœlo. vnde tonat iupiter. qui excuterent. id est excitarent eloquiũ id est, eloquentiam quæ versabatur in tenebris & luto. Leuarent subleuarent quæ erant confecta. id est fœdata sicut, id est, squallore. & incultura. Ex illo scilicet tempore. Ocoepi. incoepi. Vaticinata ruina in caput meum. quod cerno iam lumine, id est, oculis quod ante hæc timebam. Nam ego infœlix pulsa modo, id est, paulo ante à dulci Ansonia. id est Italia: putabam me tuto manere posse in Hispania. dedissem terga reliquo. id est reliquæ parti Europæ. Multo aliter cessit, id est, euenit. Clementiam zephyri. ventus est qui spirat ab Occidente equinoctiali vbi est Hispania. latine dicitur fauonius. qui mitis est & flatu suavis. sed hic inuenit alium à quo ita ex Hispania pellitur sicut ex Italia pulsa est à lapo. Marsus. Valla. & quis ille sit narrat. dicitq; genitum esse a Mercurio qui

Mercurio genitū referunt & Nebride nymphā
 Antoni huic nomē: qui me sequiturq; suigatq;
 Per totā Hesperia puer hic patriāq; domumq;
 Et natale solum linquēs iuuenilia semper
 Tēpora cum musis Bachoq; & apollince triuit
 Inueteri Italia: ad quā nūc se contulit omnis
 Turba puellarum cyrrha nyfaq; relictis.
 Hunc postquā virides lauros hederaq; seq; ces
 Iam meruisse sibi vidit, Saturnia tellus:
 Ad patriā antiquā celeri discedere cursu
 Iussit, vt infirmo generi succurreret: & me
 Hispanis ageret terris, subitoq; fugaret.
 Cum p̄mum aduētare hominē mœstissima sēsi
 Atq; aduersa mihi penit⁹ pia numina cæli
 Et terra pelagoq; similiter fera bella parari,

qui Deus ingenij & in apotelesmatis astrologiæ homines ad varias
 artes inclinât. Nebride nympha. fingit illum genitum ex deo deaq;
 nam vt dicit Aristoteles. 7. Ethicorum ex hominibus fiunt dij Pro
 pter excellentiam virtutis. Puer hic. anno vndeicesimo in Italiam
 profectus est. In veteri Italia, id est, in latio antiquo. aut illud potius
 voluit significare in sermone latino antiquo. Turba puellarum, id
 est musarum. Iuuenalis Naiades prosi mihi vos dixisse puellas.
 Lauros & hederas. ex quibus coronabatur poetæ. Vergilius. inter
 victrices hederas tibi serpere lauros. Sequaces, serpentes cum Per
 sio dixit. generi infirmo, id est, suis Hispanis. Ageret, expelleret.
 Hominem, Antonium. Pia numina, id est, deos caelestes. Bella parari

Tartareas vires subito centriquæ profundi
 Pallentes umbras adii, qua dicitur Astur
 Camasea specu moriens descēdere ad orcum
 Si malus extiterat, n̄as dum carperet auras.
 Tisiphonē reliqua sc̄q̄ furens discordia secum
 Eduxit fatuura mihi, populosque per omnes
 Hesperiaē occiduaē sparsit sua semina dextra
 Tabētī, rudiumque animos contraxit ad iram
 Armatus stipes flāmis, nec tela, nec hastæ.
 Ne c̄profuere minæ ingētes, strictique parctos
 Inflexus gladii triuiorum, ensesque corusci.
 Post multos variosque met⁹ duosque labores
 Neque meosque simul vicit strauitq̄, nec ultra
 Me finit has penitus terras habitare potentes.
 Desertos igitur Libyæ zonæque furentis.

*contrum me. Qua dicitur astur. locum siue specum describit qua
 est descensus ad inferos in Asturibus. vnde auxilium implorat bar
 baria a discordia. sequitur autem quod vulgus opinatur de Cama
 sea specu ex horatij auctoritate qui in poetica arte dicit. aut famā
 sequere: aut conuenientia finge. ordo est, qua Astur moriens si fuit
 malus dum viueret dicitur descendere ad antrum. Specu Camasea,
 id est, per specum illum. dum carperet auras, id est, dum viueret. di
 scordia fautura mihi eduxit Tisiphonem & alias subaudi sorores
 scilicet Allecto & Megeram. quæ sparsit dextra tabenti, id est, ta
 bifica sua semina scilicet discordiæ per omnes populos Hesperiaē
 occiduaē, id est, occidentalis nam Italia orientalis Hesperia dici pos
 test.*

Saxosos mōtes nigri & vasta æquora Bocchi
 Pulsa peto tundescq; genas lacerāsque capillos
 Hæc effata grauisonitu sæuoque fragore
 Aethera peracutiēs eunūit: atq; sub auras
 Euecta horrētes nusquā est mihi vīsa sequenti;
 Hæc tibi significo vatū doctissime, ne te
 Pœniteat laborasse intra grata antra sororum
 Castalidū post hæc quādo hæc te gloria amice
 Subsequitur: male culta fugit tua noīa quādo
 Barbaries: tot regna tuis sudoribus ex quo
 Ornasti, tua fama quibus velat alta sub astra.

rest. Rudium animos, id est, hominum indoctorum. Ad iram, id est, belli furorem. Stipes armatus flammis, id est, faces quas furie, intentant, & quibus hominum corda dicuntur instigare. Nec tela, id est, nulla vis potuit illi resistere, quin me superaret. Arctos vicorū inflexus, id est, ancones. & est sumptū ex Iuuenale. sunt autē ancones viarū inflexus. Has terras, Hispaniā. Zone furentis, feruētis hoc est torridæ. Vasta æquora, campos. Bocchi, hic rex fuit Mauritanie. Horrētes auras, aut squallore horridas: aut quas ipsa horridas fecerat. Hæc tibi, epilogus est. Sororum Castalidum, id est, musarū à fonte Castalio musis sacro. Posthac deinceps & in futurum, male culta pro inculta, vt male sanus pro insanus. Quibus, sudoribus.

FINIS.

82
AELIVS ANTONIVS.

PETRO MARTYRI SVO. S. d.

Vos tibi quos tali reddam pro
carmine versus
Petre meæ laudis iudex & can-
dide martyr,
Cuiusego pluris de mihi carmā
mina feci

Quam si Mæoniis opibus me Cræsus in aureæ
Atq; Tagus Bethisque meus mihi defluat vni

Q Vos tibi ad superiora Petri martyris carmina rescribit
dicens se multifacere illius iudicium candoremq; animi,
quod ex alijs non est expertus, tāquā ab hominibus invidia & ma-
levolentia suffusus. deinde narrat, qua ratione atq; arte barbariam
profligauit. Quos tibi. Vergilij carmen ex Bucolicis. que tibi que
tali reddam pro carmine dona. Martyr, id est, testis. allusitq; ad no-
men Petri martyris, quasi futurus fuisset testis glorie Anto-
nij. Et candide iudex. appellantur autem candidi, qui non sunt in-
uidi: atq; e cōtrario nigri detractores & maleuoli dicuntur. Pluris
feci, id est, maiori precio aestimaui. De me. de rebus meis. Mæoniis,
id est, Lidijs, vbi sunt Hermus & Pactolus fluij auriferi. Crasus
rex Lydorum ditissimus omnium fuit. Inauret, id est, auro impleat
Hor. vt te fortunæ riuus inauret. Tagus & Bethis flumina His-
paniæ, que aurum quoq; à poetis in mare deuoluere dicuntur. Bes-
this meus, id est, conterraneus mihi, quippe qui agrū Nebrissensem
abluat.

Nā quicumque alij nostro versantur in orbe
 De grege Pierio: quos miserat ante disertos
 Musa latina viros, partim carpere labores
 Conatusque meos preceptaque tradita partim
 Inuidere mihi: sed pars contempsit vtrumque.
 At te candidius nihil est, nil doctius unquam
 Pirene gelidos vidit transcendere saltus,
 Romanos postquam ductores barbara proles
 Expulit, & bello populos subiecit Iberos.

abluit. Mihi vni: id est, soli, vt quicquid auri deserunt sit meum.
Nam quicumq;, sensus est, omnes alij sermonis latini professores,
qui ante hac ex Italia in Hispaniam venerunt, aut inuiderunt
meae glorie: aut contempserunt me: tu solus sine inuidia & mala
gnitate de rebus meis iudicasti. Nostro orbe, in Hispania. de grege
Pierio, id est, musarum, hoc est homines poeticae studiosi. Musa lati
na, id est, sermonis latini peritos. Partim: quaedam pars illorum.
Carpserunt, reprehenderunt. Labores & conatus, metonymia est
pro opera laborata, & que sum conatus scire. Inuidere, citra
reprehensionem. Contempsit vtrumq;, id est, nihili fecit atq; neglex
xit, reprehendere, & inuidere. Candidius, id est, nihil minus inuidia
& malevolentia suffusum. Pirene, nympa fuit ex cuius nomi
ne Pyreni dicti sunt montes, qui Galliam ab Hispania designunt.
saltus gelidos niubus candicantes, atq; perinde frigidus. Barbara
proles scilicet Gotthi, genus hominum barbarum, & quod sermo
nis latini reliquias obruit. Expulit Romanos ex Hispania. quam
septingentos circiter annos obtinuerant.

Ergo ego

Ergo ego barbarie magni prope littora portus
 Quam vidisset refers: aut te vidisse putabas:
 Indixi bellum tyrrhena a sede profectus
 Cum primum in patriam redij: quã denique visam
 Congressus fudi nostrorum; ex orbe fugavi,
 Illa quidẽ magnis ducibus rem gessit: & omnes
 Hesperie populos victrix dictione tenebat.
 Neve graui quoniam miseris exire liceret
 Seruitio: validas imponit mœnibus arces
 Sed prætoritias illi Salmantica sedes
 Præbuit: vnde viros partes dimittat in omnes:

Ergo ego. Quomodo barbariam fuderit fugaueritq; exponit. Ordo est. Ego profectus à sede Tyrrhena, id est ab Italia, cuius pars supra Romã ad meridiẽ versa Tyrrhena antiquis tẽporibus dicebatur: indixi bellum barbarie: quã refers te vidisse, aut putasti te videre, quod non videbas: idq; prope littora magni portus, qui aut est Almeria aut nõ longe ab ea. Indixi in quã cum primũ redij in patriam. Quã visam, ad barbariã referendum est. Congressus, pugna cõmissa. Fudi & fugavi. Ex quo occupavit Hispaniam barbaria: prius narat: deinde quomodo illã profligavit. Illa quidem barbaria. Gessit rem, administravit negotiũ. Magnis ducibus, hominibus, qui videbantur præ se ferre magnã doctrinã speciẽ: cum nihil scirent. Te debet dictione, id est sub legibus & potestate sua, & vt exerceat iniquã ex arce dominationẽ: muniui quẽdã loca, sed præcipuẽ Salmanticã. Ordo est. Imponit mœnibus, id est super populorũ domus, Arces, ne subditis miseris liceret, aliquando exire ex graui seruitio,

Ora qui rumpant: vacuent cultoribus agros:
Et spargant nostris a se data semina terris.
Hos ego palantes cupiens arcere: Minerva
Quæ fauet ingenijs: iussit secedere bello:
Consiliumq; dedit, qua sit ratione gerendum.
Ipsa petenda tibi est tantorum causa malorum
Barbaries regni columen quæ fixit in arce.
At velut Alcides peteret cum viribus hydram
Et crescens dāno monstrum: non ante peremit
Guttura quā validis compressit sæua lacertis
Perq; vias tenues nanimam exhallare coegit:

uitio, ex Vergilio in Bucolicis. Neq; enim seruitio me exire licebat.
Prætoricias sedes, id est domū regiā. Nā quia Prætores dicti sunt,
quod præirent honoribus: omisso Prætoris significatu, qui est rede
re vnicuiq; suum ius: Prætorium dicitur domus regis, & Prætoria
cohors, quæ regis custodiæ præposita est: & nauis prætoria, qua
rex vehitur. Ergo sedes prætorias, vel prætoricias, id est regales.
Dimittat, id est bellatores per diuersas partes mittat. Qui rumpāt
ocia, id est pacem & bonas artes pacæ alūnas. Cultoribus, sermonis
latini peritis. Semina dana à se, id est lolium, auenā sterilē, & quæ
frugibus nocent, & est metaphora frequens etiam in sacris literis.
Hos ego, scilicet duces barbariæ. Palātes, id est vagos & per totā
Hispaniā dispersos. Minerva, artū dea & inuentrix, ideo ingenio
rum fautrix. Secedere bello, id est ab huiusmodi belli gerēdi ratios
ne: qua nunquā potuisset cōponi & finiri. Ipsa petenda, verba sunt
Minerue. Ipsa barbaries, id est non duces, sed ipsa est petēda. quip
pe quæ

Sic ipsas fauces: sic ipsum corripe guttur
 Alterius monstri: totoq; ex orbe iugato
 Ultra Sauromatas: aut extremos Garamantes
 Perge bonis auibus: dubijs nec desice rebus:
 Nam te magna mament iulii victoria belli.
 Dixit & ex oculis euanuit: Ast ego vires
 Qualescunq; meas contraxi protinus: & te
 (Nā rumor tulerat magni mihi nomina Petri
 Martyris) absentem ad partes arcessere belli
 Cōmunis volui sed Gallia magna tenebat
 Te procul a patria: nostrisq; remotus ab oris.

pe quæ fuit causa tantorū malorū. Cōlumen. id est fundamentū &
 fiduciā regni sui. In arce Salmaticæ. Ac velut, exēplo probat sic es
 se faciendū, q; quæadmodū Hercules nihil proficiebat singula capi
 tum inuades, quo ad ipsum guttur quasi radicē capitū cōpressit: sic
 tu cū ducibus barbariæ nihil proficies, nisi ipsam oppresseris. Alciz
 des, Hercules. Crescens dāno quia vno capite abscisso cōplura pul
 lulabant. Per vias, tenues per poros & foramina illa subtilia, quia
 per guttur non poterat. Animā exhallare, expirare. Alterius mon
 stri, scilicet barbariæ, quæ est alterū monstrū. Ultra Sauromatas. Iu
 uenalis est. Aut extremos Garamātes. Verg. in Bucō. Bonis auibus,
 id est auspicijs, quoniā ex auibus captebantur auspicia. Mauet te, id
 est expetat, Vergilianū est. Euanuit Minerua, quæ omnia hæc dixit
 rat. Qualescunq;, quantūcunq;, paruas, Contraxi, collegi. Et te. Or
 do est, & volui arcessere, id est vocare te absentē ad partes, id est,
 officium belli cōmunis, & per parenthesis dixit q; rumor tulerat

Non poterat etsi cūperes succurrere amico.
Nuncia barbariæ veuit fama: la cohortes
Explicat: & ducib⁹ geminis duo cornua mādāt
Barbaron a dextra leuaq; a parte solœcon
Preficit. atq; suas vires animosq; monstrat.
Spectatrix aderat toto Salmantico muro
Matres atq; viri pueri in nuptæ puellæ:
Cum veni, vidi, vici, Marteq; repulsa
Nostro vertit iter diuersas orbis in oras:
Vertit iter: neq; post oculis est reddita nostris.

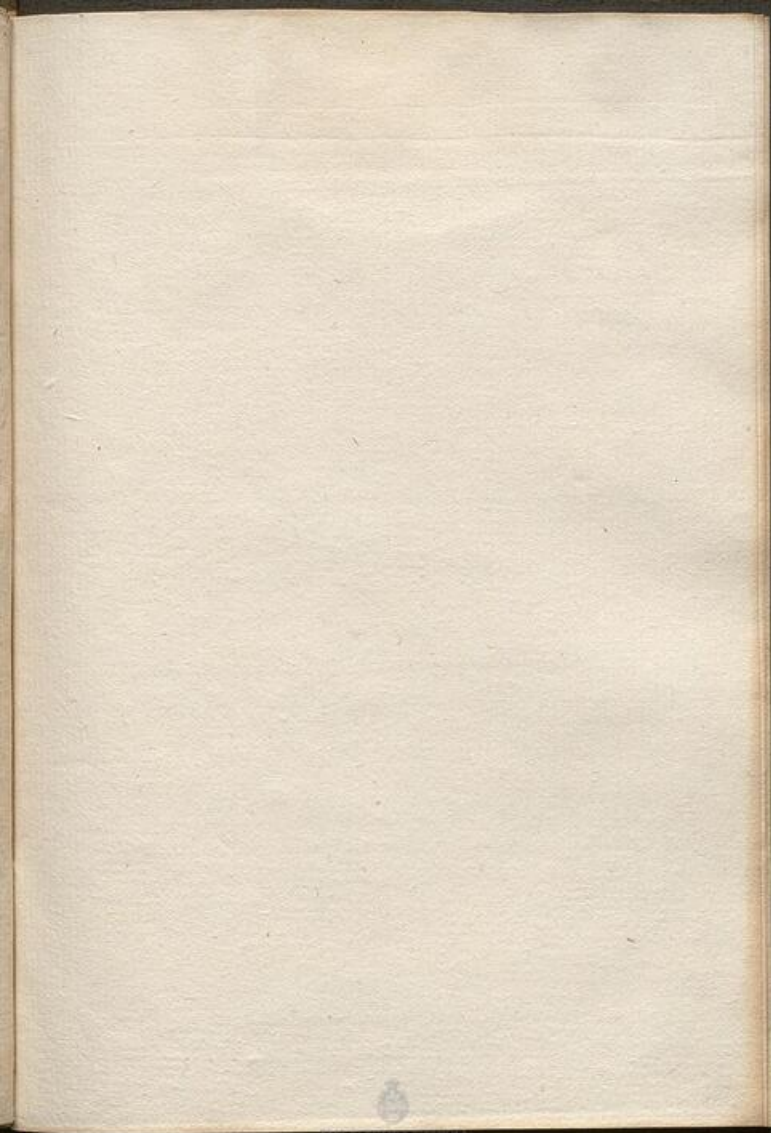
*nomina, id est famã tuã. Gallia magna, vbi eo tẽpore eras, fama nũ
cia, q; ego aduentabã, illa explicat, educit & ordinat exercitũ suũ.
Geminis ducibus duobus, quos statim nominat, Barbarismum à sinis
stro cornu solœcismum à dextro. Suas vires, quasi ipsa in subsidio
posita, nã sic diuidebatur exercitus in duo cornua & in subsidium.
Spectatrix, expectãs quasi ex spectaculo euentum rei. Matres. Ver
gili. inum est. Veni, vidi, in pauca verba cõtrahit victoriã: vt celeris
tatẽ potius quã pugnã ostenderet, fuerunt autẽ illa tria verba in ti
tulo triũphi Cesaris de Mithridate rege Ponti. Veni, vidi, vici, in os
ras diuersas. s. in i. phricã, vt tu dixisti. Reddita, restituta ex Verg.*

¶ FINIS.

¶ Fue impresso en Antequera, con Priuilegio Real,
y con licencia del Ordinario.

¶ Esta tassado por los Señores del Consejo Real en España a tres marauedis el pligo, y en las Islas de s̃tõ Domingo y Tierra firme a feys maruedis, y ẽ nueua España y nueuo reyno ã Granada a ocho marauedis, y en las pro
uincias del Peru a diez marauedis cada pligo.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Second block of faint, illegible text, appearing as several lines of a paragraph.

Third block of faint, illegible text, continuing the narrative or list.

Fourth block of faint, illegible text, occupying the middle section of the page.

Fifth block of faint, illegible text, located in the lower half of the page.

